

TÜZE

HUKUK DERGİSİ

"DOĞRU OLMANIN ÖZBELİRTİSİ"

Kapak: Selin AYDINLI

TÜZE HUKUK DERGİSİ

"DOĞRU OLMANIN ÖZBELİRTİSİ"

HUKUK TOPLULUĞU ADINA

YAYIN SAHİBİ

Melis Ekin ÖZEKİN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mustafa Kaan SİĞİRCİ

YAYIN DANIŞMANI

Dr. Didem KAYALI

TASARIM

Burak BİÇER

Mustafa Kaan SİĞİRCİ

YAYIN TÜRÜ

YEREL SÜRELİ

YAYIN ŞEKLİ

3 AYLIK-TÜRKÇE

İDARE ADRESİ

TOBB EKONOMİ VE
TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ

Söğütözü Cad. No:43

Söğütözü/ANKARA

GÜZ 2020-2021

YAYIN EKİBİ

Ahmet BOLKAN

Ali Kaan KARAKAŞ

Betül KARAÇAVUŞ

Burak BİÇER

Dila ÖZDEMİR

Doğukan COŞKUN

Furkan KILINÇER

İmran Sude ÇANKAYA

İsmail ARSLAN

Mustafa Kaan SİĞİRCİ

Oğuz ÖZKALE

Raziye GÖNEN

Selin AYDINLI

TOPLULUK BAŞKANINDAN;

TOBB ETÜ Hukuk Topluluğunun göz bebeği Tüze Hukuk Dergisinin altıncı sayısı ile karşınızdayız. Sanıyoruz ki, ülkemizle birlikte tüm dünyayı etkisi altına alıp hayatımızı birçok yönden kısıtlayan, sosyallik anlayışımızı tamamen değiştiren pandemi dönemi bir süre daha bizimle. Bu tatsız dönemde biz de topluluğumuza düşeni yaparak; genç hukukçuları hız kesmeden aydınlatma ve ulaşabildiğimiz kadar insana ulaşma amaçlarımızdan ödün vermeyerek ve biricik yayın organımız Tüze Hukuk Dergisinin bu sayısını da dijital olarak okurlarımıza sunuyoruz. Tüze Hukuk Dergisi Ekibi, zor koşulları zamanın avantajlarına dönüştürerek sizlerle buluşmaya devam edecek.

Söylemek isterim ki; hukuk topluluğumuz hayatlarımızın aldığı dijital hale ayak uydurarak üyelerini hukukun her alanında geliştirmeye, yol göstermeye, sosyalleştirmeye ve bilgilendirmeye sürdürmektedir. Çünkü biz biliyoruz ki değişen koşulları lehine çeviremeyenler hiçbir zaman ilerleyemezler. Üyelerimizin akademik ve kültürel gelişimlerine her alanda yaptığımız çeşitli etkinliklerle katkıda bulunmak topluluğumuzun kuruluşundan beri en büyük gayemizdir. Bu uğurda yaptığımız Hukukta Kariyer Günleri, Hukukçusu Olmak, çeşitli çevrimiçi konferanslar, diğer topluluklarla yürüttüğümüz ortak etkinlikler devam ediyor. Ayrıca; bu okul dönemi başlattığımız, gündem hakkında alanında uzman hukukçular ile yaptığımız sohbetlerden oluşan Hukuk Aktüel serisi, pandemi sebebiyle gerçekleştiremediğimiz mahkeme ziyaretlerinin bu dönem yerini alacak olan Online Ceza Yargılaması, ilgisi olan arkadaşlarımız için derslerden bir nebze uzaklaşmamızı sağlayan Satranç Turnuvası ve ilk kez online gerçekleştirdiğimiz Tanışma Kahvaltımız ile yaptığımız yenilikleri arkamıza alarak dolu dolu bir döneme merhaba demiş bulunmaktayız. Ayrıca, üyelerimizle beraber yürüttüğümüz sosyal sorumluluk projelerimizle toplu yardımlaşma bilincimizi canlı tutarak ihtiyaç halinde olan kesimlere bir el de biz uzatıyoruz. Katılımlarını hiçbir etkinliğimizden eksik etmeyen, bize yaratıcı fikirleriyle ilham olan topluluğumuzun tüm üyelerine ve fikirlerimizi gerçeğe dönüştürmek için her bir mensubu canla başla çalışan TOBB ETÜ Hukuk Topluluğu Yönetim Kurulu üyelerimize buradan da bir kez daha teşekkür etmek isterim. Topluluğunun bu noktaya gelmesinde en ufak emeği geçen herkesi bu ailenin bir üyesi sayıyor, yeni yönetim kurulu olarak çok daha ileriye hep beraber yürümek için son derece hevesli olduğumuzu belirtmek istiyorum. Yeni yönetim kurulu başkanı olarak TOBB ETÜ Hukuk ailesinin her bireyini saygıyla selamlıyor, herkese keyifli okumalar diliyorum.

TOBB ETÜ Hukuk Topluluğu Başkanı

Melis Ekin ÖZEKİN

İLETİŞİM ADRESLERİ

tuzehukukdersisi@gmail.com

Instagram (@tuzehukukdersisi)

Twitter (@tuzehukukdersi)

RÖPORTAJLAR

3

Dr. Cemal Fazıl Karakaş ile Kariyer Röportajı

-Hazırlayan: Selin Aydınlı-

6

Dr. Öğr. Üyesi Kemale Leyla Aslan ile Konu Röportajı

-Hazırlayan: Betül Karaçavuş-

YAYIN EKİBİ YAZILARI

9

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve 50+1 Yönteminin Değerlendirilmesi

-Ali Kaan Karakaş-

11

İdam Cezasının Ceza Hukukundaki Yeri ve Uygulanabilirliği

-Oğuz Özkale-

13

Kanun Yapımına Yeni Bir Yöntem: hukukuyucelt.org

-Furkan Kılınçer-

16

Sivil İtaatsizlik Üzerine

-İmran Sude Çankaya-

18

Ticari İşletmelerde Merkez-Şube Ayrımı

-Doğukan Coşkun-

21

Takdiri İndirim Nedenleri

-Dila Özdemir-

24

**Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Tazmini
Konusunda Tartışmalar**

-Burak Biçer-

28

**İstanbul Tahkim Merkezi Özelinde Ulusal ve Uluslararası Tahkim
Çalışmaları**

-Mustafa Kaan Sığırcı-

doğru olmanın özbelirtisi...

MİSAFİR YAZILAR

30 COVID-19 Pandemisinin Aile İçi Şiddet Ve Boşanma Davalarına Etkisi
-Av. Beğüm Gürel-

32 Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Tüzel Kişilere Uygulanması
-Aslıhan Yüceünüvar-

KİTAP VE FİLM TANITIMLARI

34 Esaretin Bedeli
-Ahmet Bolkan-

35 1984
-Selin Aydınli-

37 Yeşil Yol (The Green Mile)
-Raziye Gönen-

38 Pia Mater
-İsmail Arslan-

39 Hukukta Boşluk

41 Etkinlik Bülteni

Dekanımızdan

TOBB ETÜ Hukuk Fakültesi öğrencilerini TÜZE dergisini çıkarmış olmalarından dolayı kutluyorum. Henüz 2009 yılında kurulan Fakültemizin öğrencilerinin her alanda kendilerini geliştirdiklerini görmekten büyük heyecan ve gurur duyuyorum. COVID-19 salgınının olduğu bu dönemde dahi öğrencilerimizi elektronik mecrada (online seminerler-konferanslar) etkinliklerine devam etmelerinden dolayı ayrıca tebrik ediyorum.

Hukuk eğitimi veya hukukçunun eğitimi günümüzün en güncel ve önemli konuları arasında yer alıyor. Gelişen ve farklılaşan sosyal ve ekonomik yaşam, hukuk eğitimi alanında da dönüşümü gerektirmektedir. Bu anlamda hukuk eğitiminin de kitle eğitimi yerine, öğrenci ile öğretim üyesinin karşılıklı etkileşimi ile öğrencinin kendisini ifade edebilmesine olanak verecek ve yaratıcılığını destekleyecek şekilde yapılandırılması bu dönüşümü sağlamada önemli bir adımdır. Elbette bu adım, Hukuk Fakültesi kontenjanlarının olabildiğince sınırlandırılması ile atılabilir. Teorik bilgi hukuk eğitiminin olmazsa olmaz bir unsurudur. Öğrencinin derste anlatılanların yanında, bu konuları gerektiğinde birden fazla kaynaktan okuyarak öğrenmesi büyük önem taşır. Bu teorik bilginin, öncelikle içselleştirilmesi ardından da bu bilginin somut olaya uygulanmasını sağlayacak yöntemlerin de öğrenilmesi gerekir. İşte o zaman öğrenci hukuki sorunları analiz edebilme ve hukuk bilgisine dayanarak çözebilme yetisini elde etmiş olur. Bu anlamda TOBB ETÜ’de, öğrenciler, henüz eğitimlerini tamamlamadan gerek mahkemelerde özellikle hukuk uygulamasına yön veren Yargıtay, Danıştay, Bölge Adliye Mahkemeleri gibi yüksek mahkemelerde, gerekse TOBB, Türkiye Noterler Birliği ve Baş Kamu Denetçiliği gibi kurumlarda ve avukatlar yanında uygulamanın içerisinde bulunma olanağına sahip olmaktadır. Lisans seviyesinde eğitimleri sırasında doğrudan uygulamaya katılan öğrencilerin kendilerini ifade etme becerileri artmakta ve öğrenciler “öğretirken öğren” yöntemiyle şekillendirilmiş hukuk klinikleri projelerinde de yer alabilmektedirler.

TOBB ETÜ Hukuk Fakültesi öğrencilerimizden oluşan Hukuk Topluluğu, aldıkları nitelikli hukuk eğitiminin yanında sosyal, kültürel ve akademik alanlarda ulusal ve uluslararası etkinlikler düzenleyerek; bir yandan kişisel ve akademik olarak gelişmekte diğer yandan ise kendilerini ifade edebilme olanağı bulmaktadır. Bu etkinlikler arasında yer alan TÜZE Hukuk dergisini çıkarmak başlı başına övgüyü hak etmektedir. Bu dergi aracılığıyla, bilgilerini ve deneyimlerini paylaşan ve kendilerini daha da geliştirme yolunda ilerleyen TOBB ETÜ Hukuk Fakültesi öğrencilerini candan kutluyor, başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Çiğdem KIRCA
TOBB ETÜ Hukuk Fakültesi Dekanı

Bizlerden

Ne içindeyiz zamanın ne de büsbütün dışında, biz sadece sizlerle birlikte olduğumuz zamandayız!

Günlerin ne kadar çabuk aktığının ve yaşadığımız günlerin ne kadar değerli olduğunun farkına vardık. Dünyanın pençesinde kıvrandığı bu illet bizlere belki de bir şeyler anlatmak istedi. Bizce anlatmak istediği şey şuydu: “Durma çalış, üret ve paylaş. Bunları yap ki; bir gün sessizliğin hapsine düşersen ardında yapmış olduğun işler sana huzur versin.”

İşte biz Tüze Hukuk Dergisi olarak bu anlayışı çok önceden kendimize şiar edinerek durmadan, gösterilen hedefe yürümekte idik. Ülkemizin ve dünyanın içinde bulunduğu bu acı durumlar bizleri sizlerle birlikte olacağımız arzularımızı canlandırdı. Hukuka bizim penceremizden bakma ihtimaliniz ise bizleri daha da heyecanlandırdı. Görüşlerimizin sizlerin takdirine sunulması emeklerimizin belki de en güzel karşılığıdır.

Dergimizin muhtevasına bakacak olursak; hukukun temas ettiği her alanın bir incelemesini barındırmaktadır. Maksudımız hukuki meselelere değinmekle beraber edebiyata, sinemaya, tarihe ve mizaha da dokunarak bu saydığımız alanlarla da ilgili olduğumuzu ortaya koyabilmek; genç ve dinamik hukukçular olarak kendimizi her alanda ifade edebilmektir. Bu gayemizi gerçekleştirebilmek için çok saygıdeğer hukukçularla röportajlar düzenlemekte, çeşitli sinema ve kitapların tanıtımları yapmakta, güncel hukuki meseleleri incelemekte ve hukukun tarihsel yahut pozitif boyutuna da bakış atmaktayız. Tüm bu amaçlarımızın yanında Türkiye'nin en büyük öğrenci topluluklarından biri olan TOBB ETÜ Hukuk Topluluğunun resmi yayın organı olma görevini de üstlenmekteyiz. Bu doğrultuda topluluğumuzun faaliyetlerinin de duyurulması da dergimizde gerçekleşmektedir.

Yukarıda saydığımız tüm bu vizyon ve misyonu gerçekleştirebilmek için çalışan Tüze Hukuk Dergisi yayın ekibi olarak başta TOBB ETÜ Hukuk Fakültesi dekanlığı olmak üzere hocalarımıza ve TOBB ETÜ Hukuk Topluluğu'na, desteklerinden dolayı teşekkürü bir borç bilmekteyiz.

Ve siz kıymetli okurlar, her detayında sizlerle buluşmanın heyecanını işlediğimiz göz bebeğimiz, tüm hazırlık aşaması ve onun için harcanan tüm emeklerle bir bütün olarak karşınızda. Nefesinizi sayılarımızın sayfalarında hissedebileceğimiz güzel günlerde görüşmek üzere...

Tüze Hukuk Dergisi Yayın Ekibi Adına
Mustafa Kaan SİĞIRCI

Dr. Cemal Fazıl Karakaş

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi Üyesi

Kendinizden bahsedebilir misiniz?

Adım Cemal Fazıl Karakaş. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi üyesiyim. 8 Kasım 1968'de Konya'da doğdum. Teknik lise eğitiminden sonra bir yıl Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümünde okudum. Daha sonra 1988 yılında aynı üniversitenin hukuk fakültesine başladım. Mezuniyetimden sonra "İcra ve İflas Hukukunda Sıra Cetveli" konulu tezimle özel hukuk alanında yüksek lisans yaptım. 1997 yılında Ankara'da askerliğimi yaptığım sırada Ankara Üniversitesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsünde İnşaat Sözleşmeleri ve Tahkim Sertifika Programını bitirdim. 2001 yılında Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden mezun oldum ve Gazi Üniversitesinde "İcra ve İflas Hukukunda Banka Alacaklarının Korunması" konulu tezimle hukuk doktoru oldum. Bu süreçte Ankara Üniversitesi Fikri ve Sınai Mülkiyet Araştırma ve Uygulama Merkezinin eğitim programını tamamladım.

Dünya tatlısı kızım Çağla ve iki kedimle (Arşe ve Siyami) yaşıyorum. Bir yaylı dörtlüde viyola çalışıyorum. Amatör Denizcilik Belgem, İleri Düzey Açık Deniz Dalış brövem, Kısa Mesafe Telsiz Operatörü ruhsatım ve Amatör Telsizcilik belgem var. Yayınlanmış kitap ve makalelerim bulunuyor ve davet edildikçe gerek eğitim toplantılarına gerek sempozyumlara katılıyorum. 2015 yılından bu yana İcra ve İflas Kanunu Bilim Komisyonu üyesiyim. ODTÜ Amatör Astronomi Topluluğu da beni fahri üyeleri olarak kabul etti. Orta düzeyde İngilizce ve Almanca biliyorum.

Lise hayatınızdan bahseder misiniz?

Ben dört yıllık teknik lise mezunuyum. Elektronik bölümünde okumuştum. Teknik liselerde hem lise fen kolu hem de endüstri meslek liselerinin meslek derslerini görürdük. Bu bana analitik düşünmeyi öğretti. El sanatları ya da ufak tefek tamirat işlerinde yetenekli hale getirdi. Bugün çocuklarıma çok yabancı gelen birçok teknik detaydan haberdarım. Bana kalsa bütün liseleri mesleki eğitim veren okullar haline getiririm. Lisede notlarım hep orta düzeydeydi, ne derece yapmak için iddiam vardı ne de sınıfta kalacak kadar kötüydüm. Ben hep öğrenmek için uğraşırdım yoksa sırf not kaygısı taşıdığım hiç olmadı.

Hakim olmaya nasıl ve ne zaman karar verdiniz?

Önceleri niyetim hekim olmaktı fakat teknik liselerde ancak mesleki eğitim fakültelerini tercih edersek üniversite sınavlarından doyurucu ek puanlar alabiliyorduk. O zamanın şartlarında tıp fakültesi kazanmam mümkün olmadı. Hakimlik onurlu bir meslekti ve sırf hakim olmak için hukuk fakültesi tercih ettim. Girdiğim ilk sınavda puanım yetmediği için bir yıl Edebiyat eğitimi aldım ve bu gerek günlük hayatımda gerek hukuk alanında bana büyük bir katkı sağladı.

Hukuk Fakültesi sonrasında İşletme Fakültesi Muhasebe ve Finansman Bölümü'nü okumayı tercih etmeniz bir sebebi var mı? Mesleğinize katkısı oldu mu, nelerdir?

Daha hukuk fakültesi öğrencisi iken özel hukuk ve özellikle ticaret hukuku alanında çalışmayı kafama koymuştum. Muhasebe ve Finansman alanının hukuk uygulamasında bana çok katkısının olacağını düşündüm ve tam da düşündüğüm gibi oldu. Özellikle ticari kayıtların önem kazandığı davalarda, bu arada iflas ve konkordato uygulamalarında finansal analizin ve mali tablo okumanın büyük yararını gördüm.

Bundan başka özellikle konumlandırma, davranış bilimleri, marka değeri gibi alanlarda da bana büyük katkısı oldu.

Yoğun bir şekilde hakimlik mesleğinizi icra ederken hem yüksek lisans ve hem de doktora yaptığınızı görmekteyiz. Kariyerinizde neden böyle bir yol izlediniz? Bunların bir hakim için gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?

Eğitimin bitmeyen bir şey olduğunu düşünüyorum. Dostlarım çok iyi bilir; çevremdeki herkesi daha çok çalışmaya, ilave eğitimler almaya, kendilerini geliştirmeye yöneltirim. Çok sayıda arkadaşımı yüksek lisans ve doktora eğitimine başlattım, hatta bir kısmının tez konularını belirlemelerine yardımcı oldum. Bu bağlamda ben de kendimi yetiştirmek adına akademik çalışmalara yöneldim.

Özellikle Türkiye'de hukuk eğitiminin kalitesi her geçen gün düştüğü için sizlere de en azından yüksek lisans yapmanızı salık veririm. Anglo-Sakson hukuk eğitiminde önce bir lisans eğitimi alır, sonrasında lisansüstü eğitim şeklinde hukuk eğitime devam edebilirsiniz. Edebiyat, tarih, felsefe, sosyoloji gibi bir temeliniz yoksa iyi bir hukukçu olmanız beklenemez. Sizlere de bu konularda kendiniz geliştirmenizi tavsiye ederim.

Mesleğinizin başlarında Türkiye'nin çeşitli yerlerinde görev aldığınızı görmekteyiz. Uzun süredir de yüksek mahkemelerde çalışıyorsunuz. Aralarındaki olumlu ve olumsuz yönleri kıyaslayarak anlatır mısınız?

İlk derece mahkemeleri ile bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay arasında farklar var. Her şeyden önce ilk derece mahkemesinde insanlarla karşı karşıyasınız ve bütün bir dava dosyasını oluşturmak size düşüyor. Olaya ve uyuşmazlığa ilk dokunan sizsiniz; delilleri topluyor, keşfe gidiyor, bilirkişiye başvuruyorsunuz. Bu çok sıkıntılı bir süreç. Maalesef insan faktörü ilk derece mahkemesi hakimleri için büyük sorun teşkil ediyor. Bu bağlamda en ağır yükün ilk derecede olduğunu söyleyebilirim.

RÖPORTAJLAR

Dr. Cemal Fazıl Karakaş

Denetim anlamında bölge adliye mahkemeleri ve Yargıtay en azından taraflarla karşı karşıya kalmadığınız, daha stressiz bir çalışma ortamı sağlıyor. Elinizde çoğu zaman tamamlanmış bir dosya var ve nadiren eksiklik gidermekle uğraşıyorsunuz.

Tabii bu biraz da mizacınızla ilgili... Eğer dosyalara kapanıp çalışmayı seviyorsanız istinaf denetimini, insanlarla birebir çalışmayı seviyorsanız ilk dereceyi seçmelisiniz.

Heyet halinde çalışmaktasınız. Dosyalarda, karar verme aşamasında yaşadığınız sorunlar ve bu sorunların çözümünde izlediğiniz yollar nelerdir?

Dışarıdan nasıl göründüğümü bilemiyorum ama çok da geçimsiz biri olmadığımı düşünüyorum...

Heyetteki arkadaşlarımızla keyifli bir çalışma ortamımız var. Hepimiz çözüme katkıda bulunmak için uğraşıyoruz. Çalıştığım Dairede bilimsel çalışmalara çok değer veriyoruz ve bununla ilgili olarak akademik camiadan olumlu dönüşler alıyoruz. Hatta birçok bölge adliye mahkemesinin bizim kararlarımızı emsal aldığını duyuyoruz. Bu da bizi sevindiriyor.

Kimi zaman farklı düşüncelerimizi de paylaşıyor ve gerekirse hukuku geliştirmek adına karşı oylarımızı karara ekliyoruz.

Karar verme aşamasında yaşadığımız zorluklar genellikle dosyanın ilk derece mahkemesinde iyi hazırlanamamasından kaynaklanıyor. Tarafların iddia ve savunmalarını sağlam hukuki temele dayandırmadıkları, kimi zaman aralarındaki sözleşmeleri bile nitelendirmekten kaçındıkları, ispat yükü kurallarını gözden kaçırdıkları, delillerini vakıalarla ilişkilendirmedikleri durumlarda uyuşmazlığı anlamak ve adil biçimde çözmek mümkün olmuyor. Taraflar ve vekilleri özellikle tasarruf ve taraflarca hazırlanma ilkelerinin gereğini hakkıyla yerine getirmeliler. Çünkü hukuk yargılamasında hakimin rolü çok sınırlı.

Karar verme aşamasında sorun yaşadığımızda duruşma
açarak eksiklikleri giderme yolunu tercih ediyoruz.

Yüksek yargı hakimi olarak taraflar veya taraf vekilleriyle görüşme yapılıp yapılmaması yönündeki görüşleriniz nedir?

Sadece yüksek yargı aşamasında değil, bütün aşamalarda taraflar ve vekilleriyle diğer tarafın yokluğunda görüşmeyi kesinlikle uygun bulmuyorum. Çünkü yargılamanın temel ilkelerinden biri “silahların eşitliği” ilkesidir. Taraflardan birinin hakimle görüşmesi, diğer tarafın bu bilgiden uzak kalması sonucunu doğuruyor. Eğer bir talep ya da açıklama varsa bu dilekçeyle yapılmalı ve karşı tarafa da ulaştırılarak onun bu içerikten haberdar olması ve buna karşı beyanda bulunması imkanı sağlanmalıdır. Hele dilekçe yazmaksızın yani dosyaya yansıtmaksızın hakime tek yanlı bilgi ya da fikir empoze etmek bence en ağır hak ihlalidir; bu yargılama anlamında katlanılamaz bir adaletsizliktir.

Hakimlik bir empati mesleği değildir. Hakim kendisini davacının ya da davalının yerine koyarak davranamaz. Bunu yapmaya kalkarsak nesnellikten uzaklaşmış ve duygularımızla hareket etmiş oluruz. Taraflardan birinin hakime tek başına ulaşması, onu kendisi gibi düşünmeye zorlaması en hafif tabiriyle ahlaki değer yoksunluğudur.

Montesquieu'nün bir sözü var: "Adil olmak yetmez, adil görünmek de gerekir" diyor. Bir taraf hakim kendisiyle görüşmeyi reddettiğinde şunu düşünmeli: Ya ben değil de karşı taraf hakimle görüşseydi, bu benim hoşuma gider miydi? Hakime güvenim sarsılmaz mıydı?

Yayımladığınız makalelerden ve kitaplardan üretken bir hukukçu olduğunuzu anlıyoruz. Bu üretkenliği neye borçlusunuz?

Belirli bir süre bilgi topladığınızda zamanla bunu paylaşma ihtiyacı da duyuyorsunuz.

Özellikle az bilinen alanlarda çevrenin de bu bilgiye ulaşmasını sağlamak adına elimden geldiğince bir şeyler yazmaya çalışıyorum. Eskiler “bilginin de zekatını vermek gerekir” derlerdi. Onların sözünü dinliyor ve paylaştıkça çoğalacağına inanıyorum.

Geçtiğimiz yıl ilk kez hukuk alanı dışında bir araştırma yazısı yayınladım. Türkiye'nin ilk astrofizik profesörü Dr. Dilhan Ezer-Eryurt hakkında yaptığım bir araştırma sonucunda kaleme aldığım yazı ODTÜ'lüler Bülteni adlı dergide yayımlandı. Kendisi NASA'da çalışan az sayıdaki kadından biri ve yıldızların gelişimine ilişkin teorisi bugün hala geçerli teori olarak kabul ediliyor. Bir genç hanım olarak size de Dilhan hocayı tanımanızı tavsiye ediyorum.

Bu arada yarım kalmış bir tiyatro oyunum ve yeni başladığım ama mesleki çalışmalarından fırsat bulup ilerletemediğim Türk Cilt Sanatı adlı bir kitap çalışmam daha var.

İlgi alanlarınız arasında viyola çaldığınızı; yat kaptanlığı, dalgıçlık ve telsiz belgelerinizin olduğunu görüyoruz. Çok yönlü olmanızın mesleğinize sağladığı avantajlar nelerdir?

Hukuk toplumla birlikte yaşayan bir alan. Hukuk hayatın her yerinde bulunuyor. Toplumdan ve hayattan uzaksanız iyi bir hukukçu olamazsınız.

RÖPORTAJLAR

Dr. Cemal Fazıl Karakaş

Aslında saydığınız şeylerin hiç birini hukukla ilişkilendirerek öğrenmedim. Çocukluğumdan beri müzikle ve astronomi ile ilgilenirim. Denizi severim. Özellikle lisede yüksek frekans ve dalga iletimi konularından çok keyif alırdım. Fırsat buldukça kendimi geliştirdim. Bunlar mesleki anlamda bir avantaj sağlıyor mu? Evet belki farklı ve geniş düşünmemi sağlıyor. Toplumumuzda bir yanlış algı vardır: Hukuk bir sosyal bilim sayılır. Ben buna katılmıyorum. Eğer matematikte iyiyseniz, John Nash'in söylediği gibi adalet anlamında da başarılı olursunuz. Çünkü matematik analitik düşünmeyi sağlıyor ve bu hukukçu için çok önemli.

Bugüne kadar önüme bir viyola ya da telsiz davası gelmiş değil...

Hukuk benim ekmek paramı kazandığım işim... En iyi biçimde yapmam gerekiyor. Üstelik bundan gerçek anlamda keyif de alıyorum. Baştan savmıyorum. Bu saydıklarınız işimi iyi yapmam için kendimi motive etmemi sağlıyor. Ağır bir dosyaya takıldığım zaman on dakika ara verip Bach'ın 1 numaralı Sol Major Çello Süitini çaldığımda bütün zihin yorgunluğum geçiyor. Sonrasında dosyayı daha salim kafayla çözebiliyorum.

Kleinbaum'un Ölü Ozanlar Derneği adlı kitabında çok sevdiğim bir pasaj vardır: Tıp, hukuk, bankacılık... Bunlar hayatı sürdürmek için gereklidir. Peki ya şiir, romantizm, aşk, güzellik? Bunlar uğruna hayatta kaldığımız şeylerdir...

Bir enstrüman çalmanızı, hukuk dışı bir alanla uğraşmanızı şiddetle tavsiye ediyorum. Günün birinde bu meslekten emekli olduğumda evde boş oturmayacağımı biliyorum. Denizin üstü ve altı beni bekliyor olacak, illa ki bir orkestrada nota sehpasının önünde ölçü sayıyor ve insanlara viyolacı fıkrası anlatıyor olacağım.

Sizce bir hakimde olması gereken nitelikler nelerdir?

Bu konuda Mecelle'nin çok güzel bir tarifi vardır. 1792'nci maddesinde diyor ki: "Hâkim hakîm, fehîm, müstakîm, emîn, mekîn ve metîn olmalıdır." Açıklamasını ben yapmayayım. Genç arkadaşlarım sözlüklerden yararlanarak bu veciz ifadeyi çözümlesinler. Umarım içlerinden bu vasıflarda hakimler çıkar.

Kariyerlerini hakimlik yolunda şekillendirmek isteyen hukuk öğrencilerine/mezunlarına tavsiyeleriniz nelerdir?

Her şeyden önce Türkçelerini olabildiğince geliştirsinler. Çünkü güçlü bir dil bilgisi hukukçu için vazgeçilmezdir. En az bir yabancı dili de iyi derecede konuşmak için çaba sarf etsinler.

Öncelikle medeni hukukun genel hükümleri ile borçlar hukukunu iyice kavrasınlar. Bunlar özel hukukun temelidir. “Zaman öldürmek” kavramını hayatlarından çıkartsınlar çünkü zaman bir böcek değil ve gerekirse tekrar tekrar bu iki alanda okumalar yapsınlar. Her gün en az bir makale okumayı alışkanlık haline getirsinler.

Rahmetli hocam Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'ın 4 K kuralına ve Prof. Dr. Muhammet Özkes hocamın buna eklediği +1K'yı hukukçu kimliklerine temel dayanak kılsınlar. Nedir bunlar?

Kurallara hakim ol,
Kavramlara hakim ol,
Kaynaklara hakim ol,
Kurumlara hakim ol ve nihayet
Kendine hakim ol.

İlla ki benim yaptığımı yapsınlar: Bir müzik aleti çalsınlar ya da sanatın başka bir dalında eğitim alsınlar. Bu arada çellistimiz başka bir şehre taşındı, amatör bir çelliste ihtiyacımız var... Neden aranızdan biri olmasın?

Egzersizizi ihmal etmesinler çünkü sürekli oturarak çalıştığımız için sağlığımızı korumamızın tek yolu bu.

Mutlaka ama mutlaka bir hobi edinsinler ve sosyal sorumluluk projelerinde yer alsınlar ve her durumda örgütlensinler.

Bunların hepsi bir yana, asla ama asla Atatürk'ün çizgisinden sapmasınlar.

Dr. Öğr. Üyesi Kemale Leyla Aslan

Röportaj: Betül Karaçavuş

İstanbul Aydın Üniversitesi

İstanbul Sözleşmesi'nin çıkış noktası nedir?

Genel olarak bütün kaynaklarda öncelikle bilgilere nasıl ulaşacağımızı bir örnek üzerinden betimlemek isterim. 2009 yılında N. O., eşinden şiddet gördüğünü iddia ederek 36 kez şikayette bulunuyor. Ancak şikâyetlerinin bir yaptırım gücü olmadığını görüyor ve yeterince korunmadığını düşünmüyor. Bu durumdan dolayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruyor. Mahkemeye sunduğu yazılı beyannamede Türkiye'de kendisinin yeterince korunmadığını ve yeterince koruma mekanizması olmadığını kendi sözleri ile ifade ediyor. AİHM, Türkiye'yi aile içi şiddete karşı vatandaşlarını koruyamadığı için suçlu buluyor, N. O.'nun yeterince korunmadığı sonucuna varıyor ve Türkiye'ye ceza veriliyor. Bu dava sonucundan sonra yavaş yavaş Türkiye'de aile içi şiddet ve kadına şiddete yönelik adeta bir uyanış, hareketlenme başlıyor. Bu olaydan sonra Avrupa Konseyi toplanıp bir sözleşme hazırlama kararı almak istiyor. Avrupa Konseyi'nin toplanmasına sebebiyet veren olayın çıkış kaynağı Türkiye olduğu için hazırlanacak bu sözleşme sürecine Türkiye'nin öncülük etmesi isteniyor ve İstanbul'da toplanılıyor. İstanbul'da toplanıldığı için sözleşmenin adı kısaca İstanbul Sözleşmesi olarak geçmektedir. Türkiye bu sözleşme sürecinde çok değerli akademisyenleri ve siyasetçileri ile birlikte aktif şekilde rol alıyor. 11.05.2011 tarihinde imzaya sunuluyor ve Türkiye İstanbul Sözleşmesi'ni imzalayan ilk ülke oluyor. Aynı şekilde en hızlı şekilde yürürlüğe girmesini sağlayan ülke de Türkiye olarak geçmektedir. TBMM, İstanbul Sözleşmesi'ni '246 olumlu oy 0 ret' oyu ile yani 'oy birliği' ile sözleşmeyi kabul ediyor. Sözleşmenin en önemli özelliği kadına yönelik şiddeti bir ayrımcılık olarak görmesi ve insan hakları ihlali olarak nitelendirmesidir.

Sözleşme aynı zamanda sadece kadını koruyan bir sözleşme değil, şiddet mağduru olan herkesi kapsayan ve koruyan bir sözleşmedir.

Bu sözleşme neleri içeriyor?

Devlet, kadına ya da insanlara yönelik şiddeti engellemek için birtakım somut politikalara sahip olmalıdır. Mesela, şiddet gören bir vatandaşının şiddet anında yardım talep etmek için arayabileceği devlet telefon hattına sahip olmak zorundadır. Aynı şekilde şiddet gördüğü zaman insanların en azından kısa süreli de olsa şiddetten korunabileceği sığınma evine sahip olmak zorundadır. Şiddete uğrayan kadın için koruma tedbirleri getirmek zorundasın ve en önemlisi gelenek-görenek, namus örf kavramları adı altında ceza-i indirim uygulanmamalıdır. Devlet bunları da engellemek zorundadır. Ayrıca ev içi eşitlikten kanunlarında bahsetmelidir ve eğitim politikalarını buna göre yönlendirmelidir gibi maddeleri içermesi gerekir. Sözleşme yürürlüğe girdikten kısa bir süre sonra müfredata eşitlik üzerinden birtakım içerikler dâhil edilmiştir ancak çok başarılı bir yürütme süreci olmamıştır ve müfredat geri kaldırılmıştır.

Sözleşme 2014 yılında yürürlüğe girmiştir ve sözleşme yürürlüğe girdikten sonra Türkiye'de hareketlilikler başlamıştır. Bu sözleşme ne içeriyor? Biz neyi imzaladık? Biz kandırılıyor muyuz? Böyle bir şey imzalamış olabileceğimizi bilmiyorduk(!).

İstanbul Sözleşmesi'ne neden itiraz ediliyor?

İstanbul Sözleşmesi 4. maddesinin 3. bendine göre: *Taraflar bu Sözleşme hükümlerinin, özellikle de mağdurların haklarını korumaya yönelik tedbirlerin, cinsiyet, toplumsal cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya başka tür görüş, ulusal veya sosyal köken, bir ulusal azınlıkla bağlantılı olma, mülk, doğum, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği, sağlık durumu, engellilik, medeni hal, göçmen veya mülteci statüsü veya başka bir statü gibi, herhangi bir temele dayalı olarak ayrımcılık yapılmaksızın uygulanmasını temin edeceklerdir.*

Bu maddeden hareketle iddialar şu yöndedir: Cinsel yönelim denilen terimin LGBT Lobisi tarafından yürütüldüğünü ve toplumu bozacağını, toplumun genel ahlakına aykırı olduğunu, toplumun bu davranışları tasvip etmediğini ileri sürmektedirler. Ancak LGBT bireylerin tercihinin farklı olduğu gerçeği şiddet gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır. Toplumun bir kesiminin gözünü kapatması ve LGBT gerçeğini yok sayması LGBT'yi de ortadan kaldırmamaktadır. İstanbul Sözleşmesi'nin anlatmak istediği ise böyle bir yönelim olsa dahi devlet LGBT vatandaşlarını şiddetten korumalıdır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği de birtakım itirazlara yol açmıştır. Bu itirazlardan birkaçı:

-Kadın, erkekmış gibi gösteriliyor.

-Kadın, erkekmış gibi görevlere misyonlara dâhil ediliyor.

-Erkekler kadınlaştırılıyor.

Bu durumlarda toplum içerisinde kaoslara sebep oluyor. Kadın ve erkeğin birtakım görevleri vardır ve bunlar birbirine karıştırılmamalıdır. Ayrıca bu yönde hareket edilmelidir iddiaları ile tartışmada kendilerini savunuyorlar.

Aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi, evli olmayan çiftleri de

RÖPORTAJLAR

Dr. Öğr. Üyesi Kemale Leyla Aslan

koruduğu için, insanları evlilik dışı birlikteliklere teşvik ediyor denilmektedir. *(Ancak burada evlilik içi ya da dışı fark etmeksizin şiddetin önlenmesi amaçlanmaktadır.)*

Sözleşmenin asıl dili aile içi şiddet değil, ev içi şiddet kelimesi ile kurulmuştur. Burada kastedilen sadece kadın değil ev içinde yaşayan herkeştir. Erkek, kadın, çocuk, yaşlılar fark etmeksizin her bireyi kapsayan bir sözleşmedir. Sözleşme şiddetin kişiliği olmadığını ve herkes tarafından herkese karşı uygulanabileceğini belirtmektedir. Bundan dolayı sözleşmenin sadece kadına yönelik değil bütün vatandaşlara yönelik olması gerektiğini vurgulamaktadırlar. En çok takılan diğer nokta ise *'mağdurun beyanı esastır'* ifadesidir. Bu *'kadının beyanı esastır'* olarak çarpıtılmaktadır. Ancak sözleşmede böyle bir cümle geçmemektedir. Pozitif ayrımcılık yapıldığı, devamlı kadının korunduğu yönünden iddialar ortaya çıkmıştır.

Aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi'nden dolayı boşanmaların arttığı, İstanbul Sözleşmesi'nin insanları boşanmaya teşvik ettiği iddia edilmiştir. Ancak bu iddiaların da yersiz olduğu, boşanmaların genel olarak arttığı ve boşanmaya sadece bir sözleşmenin sebebiyet vereceği olanaksızdır.

Ek olarak birtakım cemaat topluluklarının kendi sitelerinde İstanbul Sözleşmesi'nin İslam'a aykırı olduğu, insanları dinsizleştirdiği iddia etmiştir.

-Bu sözleşme İslam'a savaş açmaktadır,

-Kadına kadın olması dışında başka misyonlar yüklenmektedir,

-Bundan dolayı bu sözleşmeyi bizim 1 dakika bile tutmamamız gerekmektedir, gibi ifadeleri yer almıştır.

Bu sözleşmeden aslında anlaşılması gereken şey şunlardır: Bu sözleşmenin amacı şiddeti önlemektir, sözleşme şiddete karşı savaş açmıştır, şiddet gören tarafın kim olduğunun bir önemi yoktur ve amaç sadece şiddet gören mağduru korumaktır. Şiddet gören mağdura karşı neler yapılabilir? Şiddet gören mağdurun hakları nasıl korunabilir? Şiddet gören mağdurun hakları nasıl daha iyiye getirilebilir? Bunlar araştırılmaktadır.

İstanbul Sözleşmesi'ni devletlerin kendi iradelerince revize etme şansları yoktur. Beğendikleri maddeyi uygulayıp beğenmedikleri maddeyi uygulamama gibi bir olanak söz konusu değildir.

Bu sözleşme uluslararası sözleşme olduğu için ya imzalayan bütün devletlerin bir araya gelerek ortak bir karar ile değiştirilmesi gerekir ya da Türkiye'nin tamamen sözleşmeden çekilmesi gerekir. Türkiye'nin sözleşmeden çekiliyorum dediği anda ise oluşabilecek riskleri göz önüne alması gerekir.

Peki, İstanbul Sözleşmesi'nin daha iyi uygulanabilmesi için neler yapılması gerekir?

Elektronik kelepçe uygulaması Türkiye'de aktifleştirilebilir.

İstanbul Sözleşmesi aynı zamanda arabuluculuğu da reddetmektedir. Şiddet gören bireyin karakola başvurduğu takdirde tarafların anlaşdırılıp şiddetin üstünün örtülmesini de reddetmektedir.

Madde 4'te aile olarak tercüme edilen kelime asıl metinde 'domestic' olarak geçmektedir. Bu durum eş kavramını kaldırmaktadır. Ne düşünüyorsunuz?

Aslında kişi sadece eşine değil; sevgilisine de çocuğuna da ailesinden herhangi bir bireye de şiddet uygulamış olabilir. 4.madde çok geniş yorumlanmalıdır. Çünkü İstanbul Sözleşmesi sadece eşe karşı gösterilen şiddete değil şiddetin her türüne karşıdır.

Size göre bu sözleşmede eksik bulunan taraflar var mıdır?

Sözleşmenin biraz daha geliştirilmesi gerektiğini düşünmekteyim. Ancak sözleşmenin geliştirilmesini sözleşmenin hükümlerini yok etme sureti ile değil sözleşmenin içerisinde devletlerin uygulayacağı şiddete karşı önlemleri spesifik olarak belirtilebilirdi. Şiddeti 'kadınlara yönelik-yaşlılara yönelik-çocuklara yönelik-erkeklerle yönelik' olarak ayrı ayrı sınıflandırılabilirdi diye düşünüyorum. Onun dışında hükümleri tamamen iptal etmek gibi bir düşünceye sahip değilim.

Sizce İstanbul Sözleşmesi'nin tam olarak uygulanması kadına yönelik şiddeti önemli ölçüde azaltır mı?

Evet azaltabilir. Ancak sadece sözleşmenin salt olarak uygulanması değil uygulanırken ekstra önlemlerin de alınması gerekir. Şiddeti önleme görevini sadece sözleşme maddelerine bırakmamak gerekir. Hukuken de mücadele etmek gerekir, savunma kuvvetlerimizle de mücadele etmek gerekir, devletin bütün imkânları ile topyekûn bir mücadele halinde olmamız gerekir. İşin temeline inilmeli ve şiddeti önlemenin temellerini eğitim ile vermemiz gerekir. Şiddeti önlemeyi eğitime indirgemenin çocuk hakları yönünden de faydaları vardır. Çocuklar da şiddete uğramaktadır.

RÖPORTAJLAR

Dr. Öğr. Üyesi Kemale Leyla Aslan

Çocuklar da istismara uğramaktadır. Çocukların bu durumlarda kendi haklarını bilmeleri, kendilerini korumaları, çaresiz hissetmemeleri yönünden önemlidir.

‘Mağdurun beyanı esastır.’ cümlesinin sizce sorunlu yönleri var mıdır? İstanbul Sözleşmesi neden yıllar sonra tartışılır oldu? Bu durumun altındaki asıl amaç nedir?

Bizde sıkıntı çıkmasının asıl sebebi ‘Kadının beyanı esastır.’ şeklinde algılanmasıdır. Mağdurun beyanı esas kabul edilmelidir ki gerekli araştırmalar ona göre yapılsın. Soruşturma aşaması ona göre geliştirilsin. Mağdurun beyanı esas alınmazsa eğer gerekli işlemlerin uygulanması söz konusu olmaktan çıkabilmektedir. Eğer bu şart olarak konulursa o beyan esasında diğer çalışmalara ve bir sonraki aşamalara geçilir. O yüzden mağdurun beyanının esas alınması gerektiğini düşünüyorum ancak bu ‘Kadının beyanı esas alınmalı.’ şeklinde algılanmamalıdır.

Devlet tarafından hakları korunmayan insanların hangi mercilerden daha iyi yanıt alacağını düşünüyorsunuz?

AİHM’ye başvurulabiliyor. Ancak Türkiye’de istenilen sonuca ulaşılmadıktan sonra AİHM başvurulduğu için beklentiyi ülkenin karşılayamadığı için AİHM başvurmak durumunda kalmak haliyle hoş bir durum doğurmamaktadır. Ancak insanlar mecbur kaldığı için bu şekilde mücadele etmek durumunda kalıyorlar. Aynı zamanda bu süreç çok zorlu, uzun ve çaba gerektiren bir süreçtir.

Sosyal medyada ya da çeşitli mecralarda İstanbul Sözleşmesi’nin kadınların erkekler karşısında daha fazla haklara sahip olduğu hakkında çeşitli spekülasyonlar yapılıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Öncelikle eğer kadınlar erkeklerden daha fazla haklara sahip olsaydı kadına yönelik şiddet bu kadar fazla olmazdı diye düşünüyorum. Erkeğe şiddet olgularını daha az duymaktayız. Kadın erkek eşitliğini, kadınları erkeklerden üstün tutmak olarak algılamak aslında bu sorudaki düşünce yapısında yatmaktadır. Kadın-erkek eşitliği demek her koşulda kadının savunulması, erkeğin ne yaparsa yapsın haksız olması demek değildir.

Eşitlik kız ve erkek çocuğu cinsiyetçi büyütmeekten ziyade cinsiyet ayrımı yapmaksızın büyütme ve eğitme gerekmektedir. Yani aslında bu eşitlik algısındaki yanılmayı hem hukuken hem toplumun düşünce yapısı olarak düzenlemek gerekmektedir.

12. maddenin 1. fıkrasında karı-koca görev sorumluluklarının kalkması ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Madde 12 – 1 Taraflar kadınların daha aşağı düzeyde olduğu düşüncesine veya kadınların ve erkeklerin toplumsal olarak klişeleşmiş rollerine dayalı ön yargıların, törelerin, geleneklerin ve diğer uygulamaların kökünün kazınması amacıyla kadınların ve erkeklerin sosyal ve kültürel davranış kalıplarının değiştirilmesine yardımcı olacak tedbirleri alacaklardır.

Kadının aile içindeki görevinin sadece temizlik ve yemek yapmaktan ibaret olmadığını aynı şekilde erkeğin aile içindeki görevinin para kazanmak olmadığını, ev işlerinde yardımlaşmanın olması gerektiğini, erkek temizlik yapamaz yemeklere yardım edemez gibi bir tabunun olmaması gerektiğini kabul etmek gerekir. Ancak AİHM bu hükmü getirmesinin sebebi bu durumu kabul etmeyen toplumların olduğunu bilmesi ve bu durumdan kaynaklanabilecek sıkıntıların önüne geçmek istemesidir. Sözleşmenin yapmak istediği şeyin toplumsal tabuların önüne geçmek istemeleridir.

Şiddete karşı her türlü önemleri alan İstanbul Sözleşmesi’nin İslam devletlerinin karşı olması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ben bu sözleşmenin dini duygularımızı istismar etmeye yönelik olduğunu düşünmüyorum. Bu kadar devletin bir araya gelme sebebi bu şiddete karşı ne yapılabilir diye düşünmeleridir.

Hiçbir sözleşmenin dini duyguları istismar edebileceğini dini düşünceleri değiştirebileceğini düşünmüyorum. Eğer insanın dini düşünceleri sağlamsa hiçbir gücün, hiçbir sözleşmenin dini düşüncelere etki edebileceğini düşünmüyorum. Eğer ediyorsa o düşünce yapısının yeterince sağlam olmadığı ortadadır.

**.KADINA
ŞİDDETE
HAYIR!**

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ VE 50+1 YÖNTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

**Ali Kaan
KARAKAŞ**

Seçim sisteminde yüzde 50+1 nedir?

Hepimizin basit bir mantıkla bildiği yüzde 50+1 sistemi verilen oyların yarısından fazlasını alan adayın kazanması olayına denir. Matematiksel olarak da en basit açıklaması budur. Peki bu yöntemin arka planında yatan gücü yönetici, idareci, kanun koyucudan başka kesim biliyor mudur? Aslında önemli olan nokta bu sorduğum soruda yatıyor. Bahsettiğim kesim bu yöntemin getirdiği makus gücü bilerek bir yönetim biçimini şekillendiriyor. Bu yazıda anlamamız gereken asıl nokta burasıdır: Yüzde 50+1 sisteminin getirdiği anayasal ve yönetsel güç.

50+1 sisteminin tarihsel yönü nedir?

Bu sistemin tarihsel arka planına bakmak için Almanya'ya doğru gitmemiz gerek. Almancası "50+1 Regel" olan bu yöntem ne siyasi seçimlerle ne de miras hakları oranını belirlemede ortaya çıkmıştır. Tamamen futbol düzenlemelerinde ortaya çıkmıştır. Deutsche Fußball-Liga düzenlemelerinde ortaya çıkan gayri resmî bir terim karşımızda bulunuyor. Madde, Bundesliga'da rekabet etme lisansı almak için bir kulübün kendi oy haklarının çoğunluğuna sahip olması gerektiğini belirtiyor. Bu sistem yüzde 50+1 hisseye sahip olmak ve kulüpleri dış yatırımcılarının etkisinden korumak suretiyle kulüp üyelerinin genel kontrolü elinde tutmasını sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Bu sistemin ne kadar kudretli bir güç getirdiğini umarım anlamaya başlamışsınız.

50+1 sisteminin tarihsel arka planı

1998'den önce Almanya'daki futbol kulüpleri üye derneklerine aitti. Bu kulüplerin kâr amacı gütmeyen kuruluşlar olarak yönetildiği ve hiçbir koşulda özel mülkiyete izin verilmediği manâsına geliyordu. Bu durum Alman Futbol Federasyonu'nun (DFB) Ekim 1998'de kulüplerin futbol takımlarını halka açık veya özel limited şirketlere dönüştürmesine izin veren bir kararın ardından değişti. Bununla birlikte "50+1 yöntemi" ana kulübün en az yüzde 50 artı futbol şirketinin bir ek hissesine sahip olmasını gerektirecek bir yol açmıştır. Bu da kulüp üyelerinin oy haklarının çoğunluğuna sahip olmasını sağlar. Bu sistemin arka planıyla birlikte felsefesi de iyice anlaşılmaya başlanmıştır.

50+1 sisteminin felsefesi

Bu sistemin felsefesini var eden ve ayakta tutan asıl nokta güç ve yönetsel çoğunluğu elde edebilmektir. Bu sistemi pek çok alanda görebiliriz, bu alanlar siyaset olabilir, futbol olabilir, şirket grubu olabilir. Yani aklınıza her yönetsel alanda bu sistemi görebilmek mümkündür. Amma velakin dikkat kesilmemiz gereken esas nokta bu sistemin kontrol edilebilir bir mekanizmaya sahip olmasıdır. Düşünelim bu sistemi kontrol edilebilecek bir mekanizma olmasa ne olur? Yüzde 50+1 ile seçilen bir yönetme adayı bu sisteme göre zorlu bir süreçle seçilmiştir.

Seçilen bir aday dışında bir sürü aday olabilir ve bu adaylar arasında özellikle ilk etapta seçilen bir aday, farklı adaylar arasından oyların yarısının fazlasını yani çoğunluğunu sağlayabilmişse büyük bir güç iddiasıyla yönetime gelir. Bu kadar büyük bir güç iddiasıyla yönetime gelen kişi eğer kontrol mekanizmasına tabii tutulmazsa güç zehirlenmesi yaşayarak yönettiği platformu (ülke, şirket, futbol kulübü, dernek yönetimi, belediye, eyalet) önünün kesilmesi zor bir felakete sürükleyebilir. Aynı şekilde bu kişinin de bu kadar büyük bir güç isteminde hak iddia etmesi de yanlış değildir. Varsayalım ki bir ülkede seçimlerde bir milyon oy kullanıldı ve aday bir milyon oyun içinden beş yüz bir bin oy alsa, bu sonuç dolayısıyla büyük bir güç isteminde bulunması elzemdir. Önceden de belirttiğimiz gibi önemli olan bu gücü kontrol edebilir mekanizmalar devreye sokmaktır. Bunun en önemli örneği Amerika Birleşik Devletleri'ne aittir. Az sonra bu sistemin siyasi alanını incelediğimizde bahsedeceğim. Diğer alanlara nazaran bu sistemin siyasi alanda incelenmesi en önemlisidir. Günümüzde de bu sistemin en çok başvurulduğu alan siyasi alandır. Siyasi alandan yola çıkılarak diğer alanlara da yönetim ve denetim mekanizması yöntemi belirlenebilir.

50+1 sisteminin siyasi alandaki yeri

50+1 sistemi genellikle Başkanlık ve Yarı Başkanlık sistemiyle yönetilen ülkelerde uygulanan bir yöntemdir. Başlıca örnek ülkeler şunlardır: Amerika Birleşik Devletleri, Meksika, Güney Amerika ülkelerinin çoğunluğu, Fransa, Türkiye Rusya, Moğolistan, Portekiz, Polonya, Mısır, Kuzey Afrika ülkelerinin bazıları, Japonya parlamenter sistemle yönetilse dahi yerel yönetimlerde yerel kurullarca seçilen vali ve başkanlarla yönetilir. Bu ülkelerdeki başkanlık seçimleri yüzde 50+1 metodu ile yapılır ve kullanılan oyların yarısından fazlasını almayı başaran aday devlet başkanı olur.

KAYNAKLAR:

*Schlaerlaeckens, Leander (21 October 2010). "The best league in the world?". ESPN. Retrieved 8 March 2015.

*Müller, Christian (21 February 2011). "Football Governance". www.parliament.uk. Retrieved 8 March 2015.

*Honigstein, Raphael (10 February 2009). "League crack down on lewd shirt numbers to concentrate on 50+1". The Guardian. Retrieved 8 March 2015.

*Hesse, Uli (30 December 2014). "Issues looming for Germany's footballing landscape". ESPN. Retrieved 8 March 2015.

BAŞKANLIK (CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ) SİSTEMİNDE 50+1 YÖNTEMİNİ DEĞERLENDİRME

50+1 yönteminin Başkanlık sisteminde kullanılması gerektiği hususunu daha iyi kavrayabilmek adına Başkanlık sisteminin avantajlarından bahsetmemiz gerekir. Doğrudan Yetki — Başkanlık sisteminde devlet başkanı doğrudan halk tarafından seçilir. Bazılarına göre bu devlet başkanının gücünü dolaylı yollardan göreve getirilen liderlere kıyasla daha meşru kılar. Ek olarak ABD'de devlet başkanı halk oylamasından hemen sonra toplanan Seçiciler Kurulu tarafından seçilir. Kuvvetler Ayrılığı — Başkanlık sisteminde başkanlık ve yasama meclisi iki paralel yapı olarak işlev görür. Bu sistemin destekçilerine göre; böylelikle her iki birim birbirini karşılıklı olarak denetleyerek suistimalin ve makamın kötüye kullanılmasının önüne geçilmiş olur. Hızlı Karar Mekanizması — Güçlü yetkilerle donatılmış bir devlet başkanı değişiklikleri ivedilikle işleme koyar. Fakat bunun yanında bazılarına göre kuvvetler ayrılığı sistemi yavaşlatır. İstikrar — Başkanlık sisteminde, yürütme organını temsil eden devlet başkanının yasama organını feshetme yetkisi olmadığı gibi yasama organının da devlet başkanını güvensizlik oyu ile düşürme yetkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle iki organın da görev süreleri bellidir ve bu anlamda bir istikrardan söz edilebilir. Pek çok uzman kişiler de başkanlık sisteminin zor durumlarda daha ayakta kalıcı güçte olduğunu iddia eder. Büyük stres ve sorunlar içindeki bir ülkenin istikrarı sağlayamayan başbakanlıktan sabit süresi olan bir devlet başkanı tarafından yönetilmesinin daha sağlıklı olduğunu belirtilir. Bunu en önemli örneği de Amerika Birleşik Devletleri'ne aittir. ABD, istikrar sağlayarak anayasanın getirdiği seçilme süresi ne olursa olsun aksatılmadan aynı tarihlerde yapılır. Ek bir durum olduğunda ise mesela devlet başkanı görevini icra edemeyecek duruma geldiğinde anayasanın belirttiği 25. maddeye göre başkanın görevden nasıl uzaklaştırılacağına dair süreci belirler ve böylece kararlı bir kontrol mekanizması oluşturur. Yukarıda açıkladığımız kuvvetli bir güç sağlayan Başkanlık sisteminin dört ana avantajını incelediğimizde 50+1 yönteminin ne kadar önemli olduğunu gördük. Bu makama gelmek için sıradan bir oylama yöntemi olsaydı gerçek manâda bu makamın avantajları ve gücünden yararlanılabilir miydi? Elbette yararlanılamazdı ve de beklenen istikrar sağlanamazdı. Öyle ki bu makama gelecek kişi için turlama yöntemi dahi konulmuştur. İlk etapta 50+1'i yakalayamayan aday olursa süratle ikinci tura hazırlanırlar ve ikinci turda seçilemeyeceğini düşünen adaylar ise bu zorlu yarıştan çekilirler. Bu sistemi arı kolonilerinin mantığına benzetebiliriz: Koloniler aynı anda birden çok kraliçe arı çıkarır. Yumurtadan ilk çıkan arı, diğerlerini hücrelerinde öldürür. Eğer ki ikisi aynı anda çıkarsa birisi ölene dek rakibiyle savaşı. Bunun sonucunda da mutlaka zirvede bir tane arı olur. Yani bu kadar avantaja ve güce sahip olabilmek için basit bir yöntem abes kaçardı. Eğer o makamın hakkı verilecekse kullanılan oyların yarısından fazlasıyla seçilmek elzem bir durum olarak karşımıza çıkıyor.

Türkiye'de 50+1 yönteminin uygulanması

Türkiye'de Başkanlık sistemi (Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi) 16 Nisan 2017 referandumuyla kabul edilmiştir. Sistem, anayasada belirtildiği üzere 10 Temmuz 2018 tarihinde uygulanmaya başlanmasından itibaren devlet başkanını seçmek için de 50+1 yöntemini benimsemiştir. Türkiye'de bu güçlü ve avantajlı makama ulaşılması için mantıklı bir seçim sistemi yapılmıştır. 24 Haziran 2018 yılında yapılan ilk başkanlık seçimlerinde üç aday çoğunlukla yarışmış ve yüzde 52,59 oy alarak ilk turda T.C. Cumhurbaşkanı (Devlet Başkanı) olarak Sayın Recep Tayyip Erdoğan seçilmiştir. Amma velakin parlamento seçimlerinde böyle bir metot yoktur zaten olmamalıdır. Ek olarak yeni sistemde anayasa değişikliğinin 600 sandalyeli yeni Meclis'te referanduma sunulması için 360, referandumsuz yapılması için 400 oy gerekiyor. Eski sistem olan parlamenter sistemde seçimlerde bir parti yüzde 35 oy ile parlamentonun yüzde 66 çoğunluğunu alıyor ve partinin genel başkanı, başbakan olarak ülkeyi parlamenter sistemle yönetiyordu.

Son olarak; önemli mevkilere, istenilen hedeflere, zirvelere ulaşabilmek için zorlu bir süreçten geçilmeli ki o kudretli yerlerde sağlam kalınmalı, sağlam kararlara imza atılmalıdır. İşte yüzde 50+1'in temel inancı budur. Mutlak güce giden yolda geçilmesi gereken ilk ve temel basamaktır. Mühim olan bu basamak geçildiğinde bu gücün zehirlenmeye yol açmaması için sıkı bir denetim mekanizması var olmalıdır. Bu denetim yüce anayasa, yasama ve yargı aracılığıyla sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR:

*Conn, David (13 November 2009). "Bundesliga votes to keep clubs owned by members". The Guardian. Retrieved 8 March 2015.

*Oltermann, Philip (6 March 2014). "Why RB Leipzig are sending shockwaves through German football". The Guardian. Retrieved 8 March 2015.

*Constitution of the United States: 25th item.

*Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

İDAM CEZASININ CEZA HUKUKUNDAKİ YERİ VE UYGULANABİLİRLİĞİ

Oğuz ÖZKALE

Hukukun İşlevi ve Ceza Hukuku

İnsan davranışlarını düzenleyen kuralların oluşturduğu hukuk düzeni, toplumda barışı ve güvenliğini sağlayarak bireylerin haklarını güvence altına alma görevini üstlenmektedir. Hukuk düzeninin diğer kurallardan farkı ise bu kurallara aykırı davranış sergilendiğinde devletin cebir kullanma yetkisidir. Bir bütün arz eden hukuk düzeni, birbirlerini tamamlayan parçalara bölünmüştür. Ceza hukuku da bu parçalardan birini oluşturmaktadır.

Ceza, işlenen suç karşılığında uygulanmak üzere öngörülen yaptırımlardır ve bu kapsamda yayımlanan ceza kanununun ereği, “kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir.” TCK m.1’ de düzenlenmiştir.

İdam Cezasının Ülkemiz Açısından Tarihi

Meclisin 1920 yılında kurulmasından başlayarak 1984 yılına kadar 64 yıllık dönemde, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan ve infazı da gerçekleştirilen idam cezası karar sayısı 15’i kadın hükümlü olmakla birlikte 712’dir. Lâkin meclise gelmeden evvel, İstiklal Mahkemeleri tarafından verilen en az 1500 idam kararının bulunduğu tahmin edilmektedir. İdam cezası, 1984 yılından itibaren uygulanmamış olsa da Türk Hukuku’ndan 2004 yılında kaldırılmıştır.

Uygulanma şekli ise mahkemeler tarafından verilen idam kararlarının Yargıtay’da onandıktan sonra meclise gönderilmesi üzerine meclisin de bu kararı onaması hâlinde ölüm cezasının infazı gerçekleşir, hükümlü idam edilirdi.

Yer alan düzenlemeye göre hükümlünün 18 yaşından küçük veya 65 yaşından büyük olması halinde cezanın infazı gerçekleşmemekteydi. Hamile kadınlar için doğum gerçekleşene kadar, akıl dengesi yerinde olmayan kişiler için akıl sağlığını kazanana kadar ve hükümlünün mensubu olduğu din ve mezhebin özel günlerinde de idam cezası infaz edilmeyip ertelenmekteydi.

İdam Cezasının Uygulanabilirliği

Uzun yıllardır gündemden ne yazık ki eksik olmamakla birlikte son dönemde şiddetini artıran kadın cinayetleri ve kadının uğradığı cinsel taciz ve saldırıların sayısı, idam cezasının gerekliliğini tartışma konusu haline getirmiştir.

Ceza Hukukunun genel ilkeleri çerçevesinde incelendiği takdirde idam cezasının uygulanması ödetiricilik ilkesi açısından, mevzu bahis yaptırıma kişinin hayatı konu olacak ve yaşam hakkı elinden alınacaktır. Akıllara suçlunun kefareti en ağır biçimde ödediği düşüncesini sarıh bir biçimde getirmektedir. Lakin burada düşünülmesi gereken husus: Kişinin hızlı ve tek sefere mahsus yaşadığı acı ve ızdırıp, hükümlü için bir ödül mü yoksa ceza mıdır? Önleyicilik ve caydırıcılık ilkesi çerçevesinde düşünüldüğünde, idam edilen hükümlü, toplumun olması gereken yapısını daha fazla tahrif edemeyeceğinden önleyicilik ilkesi için yerinde bir düzenleme olacağı vazıhtır. Tarihte de gözlemlendiği üzere ekseriya halkın görebileceği bir açık alanda yapılan bu infazların, toplumun diğer bireylerinin feyzalması yönünden caydırıcılık ilkesi için yerinde bir düzenleme olacağı da kuşkusuzdur. Tüm bunlarla birlikte, ceza hukukunun suçluya uyguladığı yaptırımın temelinde suçluyu topluma geri kazandırma ereği söz konusudur. Cezanın infazı gerçekleştiğinde ve ceza son bulduğunda kişi, işlemiş olduğu suçun toplum ve hukuk kuralları için uygun olmadığı düşüncesine sahip olmalıdır. Bu düşünceye sahip bir şekilde pişmanlık duyan kişinin, tekrardan toplumun arasında yer alması ereği yalnız bu takdirde vaki olacaktır. İdam cezasının uygulanmasıyla birlikte suçluyu topluma geri kazandırma ereği gündeme gelemeyecektir.

KAYNAKLAR:

*Gerçeker, Hasan. Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.

*Prof. Dr. Mahmut KOCA/Prof. Dr. İlhan Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler: Ankara, 2019.

*Foucault, Michael. Hapishanenin Doğuşu: İstanbul, 2012.

*5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve "Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun" Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete. 15 Temmuz 1953.

İDAM CEZASININ CEZA HUKUKUNDAKİ YERİ VE UYGULANABİLİRLİĞİ

Kadına yönelik cinsel saldırıların önüne geçmek ereğiyle gündeme gelen idam cezası için dikkat edilmesi gereken bir diğer husus da yaşam hakkının elinden alınması dışında bir üst cezanın olmamasıdır. Cinsel saldırıda bulunan bir suçluya idam cezası hükmünün uygun görülmesi durumunda kasten öldürme suçunun cezası değişmeden korunursa, cinsel saldırı suçunda bulunan suçlunun, mağduru kasten öldürerek kanıt bırakmamak amacıyla hareket edeceği gözlemlenebilir. Böyle bir boşluğun vaki olmaması için idam cezasının uygun olup olmayacağı ve eğer uygun görülür ise hangi suça ilişkin uygun olabileceği son derece önem teşkil etmektedir. Tüm belge ve kanıtlar incelendiğinde suçlu bulunan hükümlünün, cezasının infazı vaki olduktan sonra suçsuzluğu ortaya çıktığında masum bir kişinin yaşam hakkı elinden alınmış olacaktır. Hakkında hapis cezası öngörülen hükümlünün suçsuz olduğu ortaya çıkar ise kişi hayatını idame ettirebilecekken idam cezasında böyle bir durum söz konusu olamaz.

Mukayese ederek incelendiği takdirde idam cezasının geri dönüşü olmayan bir ceza olduğu önem ifade etmektedir. Lâkin 21. Yüzyılın ilk çeyreğini bitirmek üzere olduğumuz bu yıllarda gelişen teknolojinin etkisiyle birlikte, örneğin güvenlik kamerasında çok açık bir biçimde idam cezasının öngörüldüğü suçu tipik bir şekilde işleyen kişinin kim olduğu gözlemlenebilmektedir.

Söz konusu suç ve suçlunun şüphe getirmez olduğu durumlar günümüzde daha rahat gözlemlenebildiğinden, uygun bir düzenleme ile geri dönüşü olmayan bir ceza olduğundan hareketle duyulan hassasiyetin önüne geçilebilir. Sonuç olarak, idam cezası günümüz toplumunda artan suçlar için gerekli görülmek ve başka ülkelerde de uygulanmakla birlikte, uygulanabilirliği konusunda sahip olduğu hassasiyet ve bulunduğu çizginin inceliği sebebiyle toplum normlarının gereğine göre hareket edilmelidir.

KAYNAKLAR:

*Gerçekler, Hasan. Ankara: Seçkin Yayınları, 2018.

*Prof. Dr. Mahmut KOCA/Prof. Dr. İlhan Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler: Ankara, 2019.

*Foucault, Michael. Hapishanenin Doğuşu: İstanbul, 2012.

*5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve "Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun" Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete. 15 Temmuz 1953.

KANUN YAPIMINA YENİ BİR YÖNTEM:

HUKUKUYUCELT.ORG

Furkan KILINÇER

Güncel Durum

Birçok hukukçu hukuk kurallarının oluşumuna doğrudan katkıda bulunmak istemektedir. Fakat günümüzde hukukçularımızın hukuka olan etkileri istenen miktarlarda değildir. Bunun sebebi ise hukukçuların değişiklik yapma gücüne sahip olmamalarıdır. Ulusal hukuk sistemimizde hukukun kaynakları mahkeme kararları, parlamento, Cumhurbaşkanı, oluşması için uzun süre geçmesi gereken örf ve adet hukuku, doktrin ve idaredir.

Mahkemelerin hukuk yaratması çok sınırlı durumlarda ortaya çıkar. Bunun için uygulanabilecek yazılı hukuk kuralının yokluğu ve örf ve adette de ilgili konuda herhangi bir hukuk kuralının bulunmaması gerekmektedir. Ancak bu şartlar sağlandığında mahkemenin ilgili olayla sınırlı olmak üzere hukuk kuralı yaratması mümkün olmaktadır. Bu kuralın herhangi bir bağlayıcılığı yoktur. Hukuk kuralını yaratan mahkeme bile gelecekte gerekçesini açıklamak koşuluyla bu karardan ayrılıp aksi bir karar verebilir. Diğer mahkemeler bu kararlardan TMK m. 1/3 uyarınca karar verirken yararlanabilirler.

Parlamentoda ise milletvekilleri hukuk kuralı yaratma konusunda asli yetkilidir. Anayasada bu durum “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez” denilerek hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla milletvekilleri değişmesini gerekli gördükleri hukuk kurallarını değiştirebilme, oluşmasını istedikleri hukuk kurallarını ise oluşturabilme yetkisini haizdirler.

Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasa m. 104/17’de Cumhurbaşkanının kararnama çıkarma yetkisi konu bakımından sınırlandırılmıştır(1). Bu sınırların içerisinde kalmak kaydıyla Cumhurbaşkanı da hukuk kuralı yaratabilmektedir.

Örf ve adet hukukunu bireyler tek başlarına oluşturamazlar. Bu hukuk geçmişten beri süregelen bir şekilde uygulanmakla ve buna ek olarak kendisine uygun davranılması inancı geliştikçe ortaya çıkar. Hal böyleyken kişilerin tek başına örf ve adet hukukunun oluşumunu sağlaması mümkün değildir.

Doktrin hukukun asli kaynakları arasında sayılmaz, aksine tali kaynakları arasındadır. Bundan dolayı doktrinden hukuk kurallarının yorumlanması amacıyla yararlanılmaktadır. TMK m. 1/3’te de buna paralel bir düzenlemeyle hâkimlerin karar verirken bilimsel görüşlerden yararlanabileceği ifade edilmiştir.

İdarenin Anayasa, kanunlar ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinden aldığı yetki itibarıyla düzenleme yetkisi bulunmaktadır(2). Bunun sonucu olarak idareler de hukuk kuralları yaratabilmektedirler. Fakat hukukumuzu geliştirip ideal olana ulaştıracak araçlar bunlarla sınırlıdır. Avukatlarımız, akademisyenlerimiz hatta hâkimlerimiz bile doğrudan hukuk kurallarının gelişimine katkıda bulunamamaktadır. Bu çalışmada geliştirilecek sistem bu durumun çözümüne hizmet edecektir.

Tanımlar

Bu sistemin uygulanmasında;

a) Denetleyiciler: Sisteme iletilen talepleri üslup ve içerik yönünden denetleyen kişileri,

b) Rapor: Rapor sorumluları tarafından tutulan raporları,

c) Rapor Sorumluları: Sistemdeki talepleri katılıyorum seçeneği en çok işaretlenmiş olanlardan başlamak suretiyle rapor tutmakla ve tutulan raporları ilgililerine iletmekle görevli olan kişileri,

d) Rapor Sorumluları Başkanı: Yasama dönemi içerisindeki her bir aylık dönemde kaç tane talebin tutulan raporda yer alacağını belirleme yetkisini ve rapor sorumluları üzerinde emir, talimat verme yetkisini haiz gerçek kişiyi,

e) Sistem: Bu çalışmada kurgulanan internet sitesini,

f) Talep muhatabı: Sisteme girilen taleplerin hükümet sistemine göre iletilmesinin öngörüldüğü gerçek kişi ve/veya siyasi parti grubunu ve varsa bakanlar kurulunu,

g) Üyeler: Üyelik Şartları bölümündeki şartları sağlayan her gerçek kişiyi,

h) Yöneticiler: Sisteme erişim sağlamaya ve raporları talep etmeye yetkili her gerçek kişiyi, siyasi parti grubunu ve varsa bakanlar kurulunu, ifade eder.

Sistemin Özellikleri

Bu çalışmada geliştirilecek sistem hukukçularımızın mesleki hayatlarında karşılaştıkları, uygulanması halinde adalet ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğuran hukuk kurallarını dile getirmelerine ve diledikleri takdirde bu sorunların çözümlerine yönelik önerilerini de taleplerine ekleme olanaklarına sahip olacakları bir internet sitesidir. Bu internet sitesine girilen talepler ülkemizin dört bir yanındaki hukukçularımızın onayına sunulacaktır. Hukukçularımız tarafından kabul gören talepler ise rapor tutulmak suretiyle talep muhatablarına ulaştırılacak ve ardından da bu talepler yasama organında dile getirilecektir. Yasama organının takdirine bağlı olarak bu talepler kanunlaşacaktır. Böylece her bir hukukçumuzun hukuk kurallarının oluşumuna aktif bir katkıda bulunma olanağı olacaktır.

a) Üyelik şartları

Üyelerden aranacak ilk şart hukuk fakültesi mezunu olmaktır. Çünkü hukuk bir bütündür, öğrencilik hayatı boyunca fakültede öğrenilen şeyler birbirinin tamamlayıcısıdır ve nihai olarak mezun olduğunda

KAYNAKLAR:

1*Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.

2*Bahtiyar Akyılmaz, Murat Sezginer, ve Cemil Kaya, Türk İdare Hukuku, 2020.

KANUN YAPIMINA YENİ BİR YÖNTEM: HUKUKUYUCELT.ORG

öğrenilen tüm bilgiler birleşir bu sayede hukuk kavramlarının kullanımları, uygulanma şekilleri öğrenilmiş olur. Ancak bu durumda kişiler bir olay hakkında doğru kanaate sahip olabilir ve onları doğru şekilde yorumlayabilir.

Üyelik için gereken ikinci şart ise Anayasanın milletvekili seçilme yeterliliği kenar başlıklı 76.maddesinin 2.fıkrasında sayılan suçlardan hüküm giymemiş olmaktır. Bu kişiler affa uğramış olsalar bile üye olamayacaklardır. Memnu hakların iadesi kararı getirilmesi kaydıyla sisteme girişlerine izin verilecektir. Bunun denetimi de sisteme E-Devlet yoluyla giriş yapılması sayesinde yapılacaktır.

Üyelik için gereken son şart ise Türk vatandaşlığına sahip olmaktır. Türk vatandaşlığına sahip olmayan bir kişinin ulusal hukukumuz açısından geçerli olacak hukuk kurallarına etkide bulunabilmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Bu hususta 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu ve ilgili hükümleri esas alınacaktır.

b) Talepte bulunmaya yetkili kişiler

Sisteme talepler sadece üyeler tarafından iletilecektir. Buna paralel olarak da talepler yalnızca üyeler tarafından görüntülenebilecektir.

Üyeler sisteme E-Devlet aracılığıyla girebileceklerdir. Bu sayede sisteme giren üyeler kimliklerinin açık olduğunun farkında olarak önerilerde bulunmuş olacaklardır. Bunun sonucunda da sisteme suç teşkil eden veya sistemi meşgul etmek için tekrarlanan talepler girilmeyecektir. Gözetimin var olduğunun bilinmesi bile ihlal oranını azaltacak niteliktedir. Hiçbir kimsenin ifade özgürlüğünün içerisinde kalmak kaydıyla sisteme ilettiği taleplerinden dolayı cezai/hukuki sorumluluğu gündeme gelmeyecektir.

c) Taleplerin denetleyiciler tarafından incelenmesi

Sisteme iletilen talepler iki farklı grup tarafından denetlenecektir. Bu gruplardan birincisi talepleri üslup yönünden incelerken ikincisi ise içerik bakımından inceleyecektir.

Üslup denetiminden sorumlular gelen taleplerdeki yazım yanlışlarını, imla hatalarını düzeltecek ve bunun yanında öne sürülen taleplerin daha önce ileri sürülüp sürülmediğini denetleyecektir.

İçerik denetiminden sorumlular ise gelen taleplerin güncelliğini, hukuki kavramların kullanımlarının doğruluğunu, taleplerin tarafı olduğumuz uluslararası antlaşmaların yanında uluslararası hukukun jus cogens normlarıyla ve son olarak üstün norm olan Anayasayla çatışıp çatışmadığını denetleyecektir. İçerik denetiminden sorumlular sadece hukukçular arasından seçilecektir.

Sisteme iletilen talepler öncesinde üslup denetiminden sonrasında da içerik denetiminden geçecek ve ancak yukarıda açıklanan şekilde uygun görülürse sisteme girilecektir. Uygun görülmediği takdirde bunun gerekçesi üyenin kendisine bildirilecektir.

d) Taleplerin üyeler tarafından değerlendirilmesi

Talepleri oylamak mümkün olmakla beraber taleplere ilişkin yorumlarda bulunmak mümkün olmayacaktır.

Böylelikle taraflar arasında çıkacak olası tartışmaların önüne geçilecek ve ileri sürülen taleplerin tartışmaların arasında önemini kaybetmesi engellenmiş olacaktır.

Talepler sisteme anonim olarak yüklenecektir. Dolayısıyla hukukçular önlerine gelen talepleri bunu öneren hukukçulardan bağımsız olarak değerlendirecek ve sistemin amacından sapılmadan talepler sadece ihtiyaca hizmet edip etmediğine göre değerlendirilecektir. Bunun sonucunda ise olabildiğince nesnel talepler ön plana çıkacaktır. Bu çalışmada her hukukçunun bireysel olarak karar vermesi önemsenmekte ve bu yönde de çeşitli araçlar kurgulanmaktadır.

e) Taleplerin muhatabı

Taleplerin muhatabı açısından iki farklı hükümet sistemi bakımından ayrı düzenleme yapmak gerekmektedir. Bu hükümet sistemlerinden birincisi Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi; ikincisi ise Parlamenter Hükümet Sistemidir.

A) Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde de iki farklı durum söz konusudur:

1- Cumhurbaşkanının, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip siyasi parti grubunun genel başkanı olduğu durum açısından muhatap Cumhurbaşkanı ve genel başkanı olduğu siyasi parti grubudur. Tutulan raporlar öncelikle Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulu bünyesinde teşkilatlanmış olan Hukuk Politikaları Kuruluna iletilecektir. Daha sonra bu raporlar Kurul aracılığıyla Cumhurbaşkanına ve genel başkanı olduğu siyasi parti grubuna ulaştırılacaktır.

2- Cumhurbaşkanının Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip siyasi parti grubunun genel başkanı olmadığı durum açısından muhatap Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip siyasi parti grubu ve partinin genel başkanıdır.

B) Parlamenter Hükümet Sisteminde ise muhatap Adalet Bakanı ve dolayısıyla Bakanlar Kuruludur. Tutulan raporlar Adalet Bakanına iletilecektir. Bunun sonucunda ise talepler kanun tasarısı yoluyla Bakanlar Kurulu aracılığıyla parlamentoda dile getirilmiş olacaktır.

Talepler rapor sorumluları başkanı tarafından belirlenen sayıda olmak üzere katılıyorum seçeneği en çok işaretlenmiş olanlardan başlanarak rapor tutulacak ve bu raporlar yasama dönemi içerisinde her ayın başında yukarıda belirtilenlere iletilecektir.

Talep muhatapları aynı zamanda yöneticilik statüsünü de haizdirler.

f) Taleplerin bağlayıcılığı

Sisteme girilen taleplerin bağlayıcılığının hukuki olması mümkün değildir. Bu durum Anayasanın Yasama Yetkisi başlıklı 7.maddesine aykırılık teşkil edecektir. Bu maddeye göre yasama yetkisi devredilemez. Dolayısıyla iletilen taleplerin bağlayıcılığı ahlaki olmalıdır.

KANUN YAPIMINA YENİ BİR YÖNTEM: HUKUKUYUCELT.ORG

Kişilerin kendilerini ahlaki olarak bağlı görmeleri normlara bağlanma inançlarına sahip olduklarında herhangi bir sorun teşkil etmemektedir. Sözgelimi, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda, oylama sonucunda kabul edilmiş bir karardır. Bu nedenle, teknik hukuk anlamında “tavsiye” niteliğindedir(3). Fakat buna rağmen devletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisine uymaktadırlar. Görüldüğü üzere bağlayıcılığın niteliğinden çok kişilerin kendilerini bağlı görüp görmemeleri önem arz etmektedir.

g)Yöneticiler

Sisteme erişim sağlamaya ve raporları talep etmeye Türkiye Büyük Millet Meclisindeki tüm siyasi parti grupları ve hükümet sisteminin Parlamenter Hükümet Sistemi olması durumunda Bakanlar Kurulu yetkilidir. Böylelikle her bir siyasi parti grubu ve Bakanlar Kurulu hukukçular tarafından gönderilen talepleri inceleyebilecek, kendi içlerinde tartışabilecek ve nihai olarak da parlamentoda dile getirebilecektir. İletilen taleplerin ahlaki bağlayıcılığı sadece talep muhatapları açısından değildir. Bunların haricindeki yöneticilerin herhangi bir ahlaki yükümlülüğü yoktur.

h)Taleplerin kanunlaşması

Yöneticiler kendilerine iletilen talepler üzerinde özlerine dokunacak şekilde değişiklik yapmamak kaydıyla düzeltme yapabilirler. Düzeltme aşamasından sonra talepler yöneticiler tarafından hükümet sistemine uygun olarak kanun teklifi ya da kanun tasarısı yoluyla ileri sürülerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilecektir. Daha sonra kanun teklifleri Başkanlıkça doğrudan doğruya komisyonlara havale edilecektir. Teklifler/Tasarılar ilgili komisyonda tartışılacak ve rapor tutulacaktır. Ardından bu teklif/tasarılar genel kurulda görüşülecektir ve kabul edilmesiyle birlikte teklif/tasarı kanunlaşmış olacaktır. Cumhurbaşkanının Anayasa m.89 çerçevesinde kanunları geri yollama hakkı saklıdır. Ardından ilgili usul izlenerek kanun yürürlüğe girecektir.

i)Sistemin üyeler açısından örnek görüntüsü

TMK m. 187’de kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır denilmek suretiyle kadınlara kadın erkek eşitliğine aykırı bir yükümlülük getirilmektedir. İlgili maddeye göre kadın, evlenmekle birlikte yalnızca evlilikten önceki soyadını taşıma hakkından mahrum kalmaktadır. Bunun eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı bir gerçektir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de bu konudaki Tekeli-Türkiye kararında bu konu etraflıca değerlendirilmiş ve evli kadının yalnızca evlenmeden önceki soyadını kullanmasına olanak verilmemesinin Sözleşme’nin ihlali olduğuna hükmetmiştir.

Katılıyorum

Katılmıyorum

Öner:

Yukarıda belirtilen sorunun çözümü için kadın ve erkeğe evlilik birliğinde geçerli olmak üzere ortak bir aile soyadı seçme hakkı tanınmalıdır. Bu aile soyadı kadının veya erkeğin soyadı olabileceği gibi kadın ve erkeğin soyadının da birlikte kullanılması şeklinde olabilir.

Katılıyorum

Katılmıyorum

Sürü psikolojisi, bir inanca, fikre veya trende bağlı kişi sayısının çokluğuna bağlı olarak bahsi geçen şeye olan ilginin arttığı fenomendir(4). Sürü psikolojisinde bir şeye inanan kişi sayısı ne kadar arttıkça, o kadar fazla insan da bağımsız bir şekilde akıma katılır. Dolayısıyla bu durumun kişilerin iradelerinin üzerinde etkisi vardır. Lakin bu çalışmada geliştirilen sistem hukukçuların özgür iradeleriyle yargıda bulunmasını hedefleyen bir sistemdir. Bu nedenle taleplerin aldıkları oyların talepleri oylayacak üyeler tarafından bilinmemesi gerekmektedir.

Ayrıca bu bilinmezlik belirli grupların birlikte hareket etmek suretiyle talepleri manipüle etme olanağını da azaltacaktır. Çünkü bu gruplar istedikleri talepleri üst sıralara çıkarmak için gereken oy miktarlarını bilemeyeceklerdir. Bunun sonucunda ise böyle bir uğraş içerisine girmeyeceklerdir. Bu sayede taleplerin objektifliği de korunmuş olacaktır.

Öngörülen Faydalar

A) Ekonomik Faydalar

Türkiye Devleti Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde görülen davalar sonucunda 1.239.312,00 Türk Lirası; Anayasa Mahkemesinde ise 28.534.955,00 Türk Lirası tazminat ödemeye mahrum edilmiştir(5). Sorumluluğun hukuk kurallarımız ve onların uygulanmasından dolayı olduğu söylenebilir.

Hukukun hedeflendiği gibi olması gereken hukuka yaklaşması durumunda bunun doğal bir sonucu olarak kuralların uygulanması da daha adil olacaktır. Neticede ise bu tazminat tablosuna yansıtacak ve Türkiye Devletinin ödediği tazminat miktarı azalacaktır.

B) Hukuki Faydalar

Bu çalışmada öngörülen sistem sayesinde hukuk kurallarının oluşumuna çok geniş sayıda nitelikli insan katkıda bulunabilecektir. Bunun sonucunda ise farklı alanlarda fikir sahibi olan farklı kişiler tarafından farklı fikirler hatta çözüm önerileri ortaya çıkacaktır. Bu fikirlerin ise ülke çapında diğer hukukçular tarafından onaylanması hem bu fikirlerin meşru temelini sağlamlaştıracak hem de bunların hukuk sistemimize katkıda bulunacağına dair bir fikir çokluğu olacaktır.

Son Sözler

Hukuk bir ihtisas alanıdır. Bu sebeptendir ki hukuku, hukukçulardan daha iyi kimse yüceltemez. Hukukun yücelmesi, adil olana yaklaşması hedefleniyorsa hukukçulara bunu yapma imkânı da sağlanmalıdır. Bu da ancak bilgi çağına uygun olarak tüm hukukçuların aktif bir şekilde katılım sağlayabileceği bir sistemin varlığıyla mümkündür. Ancak böyle bir yolla ulusal çapta bir gelişme sağlanabilir.

Ülkemizde barolara kayıtlı 127 bin avukat(6) olduğundan hareketle, hukuk fakültesi mezunlarının bu sayıdan çok daha fazla olduğu öngörülebilir niteliktedir. Üstelik her yıl yaklaşık 19 bin mezun da bu sayıya dâhil olmaktadır. Bu kadar büyük bir hukukçu topluluğunun aktif katılımıyla oluşacak hukuk kurallarının dönemin şartlarına göre oldukça adil ve hakkaniyetli olacağı su götürmez bir gerçektir.

KAYNAKLAR:

3*Rona AYBAY, Açıklamalı İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, TBB Yayını, Ankara 2006.

4*Oxford Dictionary of Psychology. New York: Oxford University Press. 2003. s. 77.

5*Adalet Bakanlığı 2019 Yılı Faaliyet Raporu

6*https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/2019-avukat-sayilari-31122019-81078

SİVİL İTAATSİZLİK ÜZERİNE

İmran Sude ÇANKAYA

Herkesi adaletsizce hapse atan hükümetin yönetiminde, adil insanların olması gereken yer hapisanelerdir.”(1) Bu sözler, her insanın vicdanına doğru gelene uymasını yasalara itaatten elzem gören; hükümetlerin, onlara teslim ettiğimiz haklarımızdan fazlasında söz hakkının olmadığını savunan; bu bağlamda da sivil itaatsizlik kavramını ilk kez kullanan Thoreau'ya aittir. Sivil itaatsizlik kavramı ilk olarak Thoreau tarafından kullanılmasına rağmen onun dönemine gelene kadar dünyada defalarca başvurulmuş bir yöntemdir. Tanımı bağlamında görüş ayrılıkları olsa da Sivil itaatsizliği şu şekilde tanımlamak mümkündür: “Adile yakın demokratik sistemlerde münferit haksızlıklar ortaya çıktığında bu haksızlıkları ortadan kaldırmaya yönelik tüm yasal yollar tüketildikten sonra bireylerin kamu vicdanına seslenerek, davranışlarının sonuçlarını üstlenerek yürüttüğü; şiddeti reddeden, yasadışı ama meşru eylemlerdir.”

Şiddetin reddedilmesi, sivil itaatsizliğin en temel ve vazgeçilmez unsurlarından biridir. Bu unsur, kamunun vicdanına çağrı unsuruyla da iç içedir. Bireyler adil olmadığı yasaya şiddet içermeyen eylemlerle karşı çıktığında, toplumun adalet anlayışına seslenmek daha kolay olur. Rawls'ın da belirttiği gibi(2) şiddetsizlik, samimiyetin teminatıdır. Zira kişi kendi yaptığı eylemlerden dahi emin olmazken başkasının eyleminin haklılığına inanması güçtür. Sivil itaatsizlik eylemcisi, kendisine karşı şiddet içeren müdahalelerde bulunulsa dahi şiddete başvurmamalıdır. Gandhi'ye göre şiddetsizliğin kapsamı zarar verici sözlerin kullanılmamasına kadar genişletilmiştir. Bu sayede, ortak adalet anlayışına ulaşmak mümkün olur. Ortak adalet anlayışına ulaşmanın yolu aynı zamanda eylemlerin aleni ve hesaplanabilir olmasından geçmektedir. Sivil itaatsizlik eylemcisi, eylemi her bir bireyin vicdanına seslenebilmek adına aleni bir şekilde gerçekleştirir. Bunu yaparken de eylemin başından sonuna kadar genel hatlarıyla planına sadık kalır, davranışları ile söylediklerinin tutarlı olmasına dikkat eder, kamuyu samimi olduğuna ikna eder, eylemle ulaşmak istediği sonucu gözler önüne serer, sonuca ulaştığı takdirde de eylemini sonlandırır.

Sivil itaatsizlik eylemi sistemin geneline karşı yapılmaz, münferit haksızlıklara karşı çıkılır. Dolayısıyla sivil itaatsizliğin amacı devrim değildir. Sivil itaatsizlik eylemcisi, içinde bulunduğu sistemin meşruiyetini kabul eder, hatta sivil itaatsizlik eylemini bu meşruiyete dayandırarak yapar. Bu noktada değinilmesi gereken husus da, sistemin demokratik ve adile yakın olması zorunluluğudur. M. Luther King'e göre sivil itaatsizlik eyleminin amacı; yönetimi adil olmayan yasayı tartışmaya zorlamaktır(3). Bu da ancak demokratik bir sistemde mümkün olur. Bu durumda şu soru akıllara gelebilir: Demokratik bir sistemde çoğunluğun onayını almış bir yasaya bireylerin adil olmadığı gerekçesiyle itaat etmemesi meşru mudur? Burada düşünülen hata, çoğunluğun her zaman adil olanı tercih ettiği varsayımdır. Fakat adil ve ya adil olmayan ayrımını sadece bireylerin vicdanı yapabilir.

Sivil itaatsizlik eylemcisi, adil olmadığını düşündüğü bir yasaya itaat etmeme yoluyla, hukuk düzeninde mevcut bir yasayı ihlal eder. Bu ihlal sonucunda eylemci, siyasi veya hukuki bir sorumlulukla karşı karşıya kalır. Sivil itaatsizlik eylemcisi, adil olmadığını düşündüğü yasağa itaat etmezken, o yasadaki kaynaklı bir yaptırımın sorumluluğunu üstlenmeli midir? Bu konuda farklı görüşler mevcut olmakla birlikte, eylemlerin sonucunun üstlenilmemesi görüşünü, oluşturulmaya çalışılan samimiyet görüntüsüne ters düşeceği, kamunun vicdani duygularını zedeleyebileceği gibi gerekçelerle kabul etmeyen teorisyenler mevcuttur.

Nitekim sivil itaatsizlik eyleminin amacı ortak adalet anlayışına seslenmek ise kamu önünde bu yasaya karşı direniyecek, buradan doğacak sorumluluklar üstlenilecektir. Diğer bir görüşe göre, zaten meşru olan bir eylem dolayısıyla cezalandırılmak doğru değildir. Ceza çekmek yasa ihlalini haklı kılamaz. Bu önermenin doğru olması demek, adam öldüren birinin eyleminin, o kişinin ceza çekmesi durumunda meşru ve kabul edilebilir olması demektir.

Sivil itaatsizlik eylemi, bir ülkenin yasal sistemi ile uyum içerisine sokulabilir mi? Bu hususta asıl tartışılan, yasa ihlalinin yasa ile haklı kılınmasıdır. Bu konudaki görüşlerden ilki, sivil itaatsizlik eyleminin yasa ile haklı kılınamayacağı yönündedir. Esası, yasalara itaat etmemek olan bir eyleme yasanın izin vermesi hukukun doğası gereği mümkün değildir. Diğer bir görüş bu konuyu, hukuk sisteminin hâlihazırda adile yakın demokratik bir sistem olmasından yola çıkarak ele almaktadır. Bu sistem adile yakınsa, kendisini en adil düzeye getirebilecek önlemleri almalıdır.

KAYNAKLAR:

1*H.D.Thoreau, Sivil itaatsizlik-Yürüyüş, (Çev.Bengisu Karakurt),Dergah Yayınları.

2*John Rawls "Sivil itaatsizliğin tanımı ve haklılığı", Kamu Vicdanına Çağrı Sivil itaatsizlik, (Çev: Yakup Coşar), Ayrıntı yayınları.

3*Birmingham Cezaevinden mektup, (Çev: Yakup Coşar)

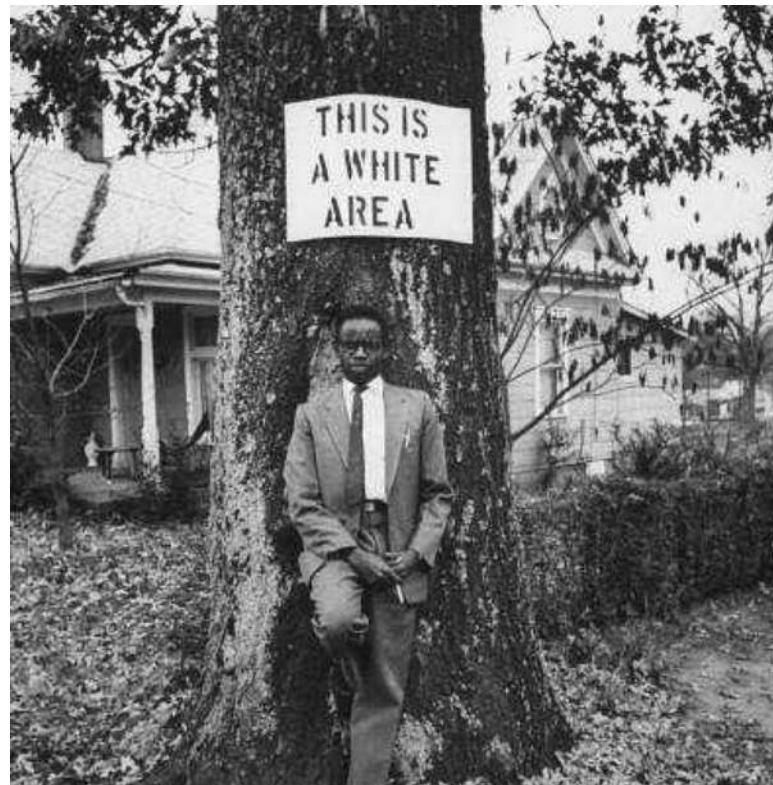
SİVİL İTAATSİZLİK ÜZERİNE

Sivil itaatsizlik eylemi, içinde bulunulan sistemi daha adil kılmaya yöneliktir. Bunun sonucu olarak eğer sivil itaatsizlik eylemi yasalar vasıtasıyla meşru kılınırsa, bu sistemin daha adil olmasını sağlayacaktır.

Sivil itaatsizlik, dünyada dönüm noktası sayılabilecek pek çok eyleme konu olmuştur. Özellikle Rosa Parks'ın otobüs eylemi ile başlayan Sivil Haklar Hareketi, sivil itaatsizlik eylemlerinin güzel örneklerinden biridir. Sivil haklar hareketi Martin Luther King liderliğinde yürütülen, ırkçılığa karşı şiddet temelli olmayan mücadeledir. King, pek çok sivil itaatsizlik teorisyeninden etkilenerek sivil itaatsizlik eyleminin öncülerinden birisi olmuştur. Bu eylemleri yürütmekten dolayı kapatıldığı cezaevinde yazdığı mektup ile sivil itaatsizlik eylemlerini sağlam bir teoriye oturtmuştur. King'e göre herhangi bir yerde bir kesim haksızlığa uğruyorsa, her yerde adalet tehlikede demektir. Bu sebeple haksızlıkların ortadan kaldırılması için ezilenler derhal harekete geçmelidir.

Çünkü ezilenler hak talep etmediği sürece, ezenler bu hakları onlara kendi rızalarıyla vermezler. Sivil itaatsizlik eylemcisi, haksızlığa uğradığında derhal harekete geçendir. Bu eylemlerin amacı da bu haksızlıkların giderilmesi, ezilenlere hakları olanın geri verilmesi amacıyla yönetim ile aynı masaya oturabilmektir. Eylemlerin nasıl yürütülmesi gerektiği konusunda da eylemcilere yol göstermiştir. Sivil itaatsizlik eylemi açık ve sevgiyle yapılmalı, eylemin doğurduğu tüm sonuçlar üstlenilmelidir. Sivil haklar hareketi yürütülürken, King pek çok ölüm tehditi almış, evi bombalanmış, cezaevine kapatılmıştır. Karşılaştığı tüm bu zorluklara rağmen şiddetsizliği savunmaktan hiç vazgeçmemiştir. Çünkü kamunun vicdanına seslenebilmenin tek yolunun şiddetsizlik olduğunu savunmuştur. Bu doğrultuda eylemlerini oldukça dramatiklemiştir. Hareket, gücünü King'in tutumundan almıştır ve birçok alanda ırk ayrımcılığına son veren önemli başarılarla vesile olmuştur. Sivil itaatsizlik eylemcisi, sistemin genelini ortadan kaldırmak isteyen anarşistten, münferit haksızlıklara karşı çıkmasıyla; yasaları çiğneyen bir suçludan, eylemlerinin sonucunu üstlenmesi ve adil olmayan bir yasaya direnişle ayrılmaktadır. Hukuk devleti olarak nitelendirilebilecek pek çok toplumda uygulama bulan sivil itaatsizlik eylemleri bugüne kadar dünyada dönüm noktası olarak adlandırılabilir eylemlerin esasları olarak karşımıza çıkmıştır. Eylemlerin bu kadar başarılı olabilmesinin temel nedeni ise sivil itaatsizlik eylemlerinin şiddet içermemesi ve bu doğrultuda, haksız yasadaki etkilenmeyen insanların dahi vicdanına seslenerek ortak bir adalet duygusu ile bu yasanın ortadan kaldırılmasına yönelmesidir.

TİCARİ İŞLETMEDE MERKEZ-ŞUBE AYRIMI

Doğukan COŞKUN

Ticari işletmede merkez-şube ayrımı Ticari İşletme Hukuku bakımından önem arz etmektedir. Ticari hayatta ticari işletmelerin iş alanlarının genişlemesi, daha fazla müşteriye ulaşılması ve ticari faaliyetlerin artması; çeşitli yer ve bölgelerde müşterileriyle iletişim kurabilmek için ticari işletmelerin merkeze bağlı şubelere gereksinim duymalarına yol açmıştır. Bu konuda merkez ve şube ayrımını ve bu ikili arasındaki ilişkiyi daha iyi idrak edebilmek için ticari işletme kavramına bakmak ve bu kavramı iyi algılamak gerekir.

Ticari işletme kavramı TTK m.11/1'de tanımlanmıştır. *“TTK m.11/1: Ticari işletme, esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletmedir.”* Bu tanımdan hareket ederek ticari işletmenin diğer işletmelerden farkının “esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aşan gelir sağlama” noktası olduğu görülmektedir. Bunun haricinde bir işletmenin ticari işletme sıfatına haiz olabilmesi için gelir sağlama hedefi tutması gerekmektedir. Ticari işletmenin devamlılık ve bağımsızlık şeklinde unsurları olduğu da görülmektedir. Devamlılık unsuru çerçevesinde anlaşılması gereken ticari işletme altında yapılan faaliyetin bir devam amacı bulunması ve tesadüfi veya arazi bir faaliyet olmamasıdır. Bu tip tesadüfi veya arazi faaliyetler ya da tek sefere mahsus nitelikteki faaliyetler ticari işletmenin varlığını göstermez. Bağımsızlık unsurundan anlaşılması gereken ise işletmenin işletilmesi aşamasında işletenin işletme politikasını kendi belirlemesi ve dışarıdan herhangi bir kişi ya da kurumun emri altında veya yardımcısı, temsilcisi konumu altında bulunmaksızın faaliyeti hayata geçirmesi ve sürdürmesidir. Bağımsızlık unsuru bu kapsamda merkez ve şube ayrımında da önem teşkil etmektedir.

Bir ticari işletmenin işletenine “tacir” adı verilir. Tacir, ticari işletmenin kişi unsurunu oluşturur. Ticari işletmenin ayrıca malvarlığı unsuru da vardır. Ticari işletmenin yapısı, genel olarak, bu iki unsurdan oluşur. İşletmelerin tüzel kişilikleri bulunmaz. İşletmeler bir organizasyondur ve aynı zamanda bir malvarlığıdır. Ticari işletmenin malvarlığı, tacirin ticari faaliyetler için özgülediği değerlerdir. Tacirin işletmeye özgülediği bu mallar, tacirin malvarlığında bulunan diğer değerlerden ayrı bir değere sahip olmamakla beraber, tacirin sorumluluğu işletmeye tahsis edilen bu mallar ile sınırlanamaz. Ticari işletmeye özgülenen mallar ile tacirin diğer kişisel malları hukuki olarak farklılık teşkil etmez. İşletme değeri de ticari işletmeye dâhil malvarlığı içindedir. Ancak ticari işletmeye ait olan bu mallar tacirin işletme haricindeki diğer mallarından hukuki statü olarak farklı olmasa da işletmeye tahsis edilmiş bu değerler bir “*iktisadi bütünlük*” oluşturur ve bir bütün halinde rehin, satış vb. işlemlere tabi olur. TTK m.11/3'te de ticari işletmenin devrinde içerdiği malların devri için ayrı ayrı işlem yapılmasına gerek olmadan bir bütün halinde devredilebileceği

ve diğer hukuki işlemlere tabi olabileceği belirtilmiştir. Bu şekilde genel manada ticari işletme kavramı, ticari işletmenin unsurları, yapısı ve hukuki niteliği incelenmiş oldu. Bu noktadan hareketle merkez ve şube ayrımı üzerinde daha sistematik şekilde durulabilir.

1) Merkez: TTK'da merkez kavramı tanımlanmamıştır ancak TTK m.40/1'de *“işletme merkezinin bulunduğu yer”* ifadesinden merkez olgusuna işaret edilmiştir. Öğretide merkez, bir işletmenin idari, hukuki ve ticari açıdan faaliyetlerinin yürütüldüğü ve toplandığı yer olarak tanımlanır. Bu sayılan faaliyetlerden her biri farklı yerlerden yürütülüyor ise idari faaliyetlerin yürütüldüğü yer merkezdir. Gerçek kişi tacirin ticari işletmesinin merkezi ile gerçek kişi tacirin yerleşim yeri (ikametgâhı) farklı yerlerde olabilir. Tüzel kişi tacirlerde ise merkezin tespiti gerçek kişi tacirlere göre daha kolaydır. Tüzel kişi tacirlerde, ticaret şirketleri tarafından işletmelerde merkez, şirket sözleşmesinde belirtilir; dernek tarafından işletilen ticari işletmelerin merkezi ise derneğin tüzüğünde belirtilen yerdir.

2) Şube: TTK'de şube kavramına değinilen birçok madde olmasına rağmen şube kavramının tanımını içeren madde bulunmamaktadır. Çeşitli kanunlarda şube kavramına tanım getirecek bazı hükümler bulunmaktadır.

5174 sayılı TOBB ile Odalar ve Borsalar Kanunu m.9 f.2: *“Bir merkeze bağlı olduğu halde, ister merkezin bulunduğu odanın, ister başka odanın çalışma alanı içinde olan müstakil sermayesi ve müstakil muhasebesi bulunan ve/veya muhasebesi merkezde tutulduğu ve müstakil sermayesi bulunmadığı halde kendi başına sınaî faaliyet ve ticarî muamele yapan yerler ve satış mağazaları bu Kanunun uygulanması bakımından şube sayılır.”*

5411 sayılı Bankacılık Kanunu m.3'te banka şubesi kavramı tanımlanmıştır.

Şube kavramına tanım olarak esas alınabilecek hükümlerin başında Ticaret Sicili Yönetmeliği m.118/1 gelir. Burada da yukarıda verilmiş olan 5174 sayılı Kanun'a benzer ifadelerle yer verilmiştir.

TİCARİ İŞLETMEDE MERKEZ-ŞUBE AYRIMI

TSY m.118/1: "Bir ticari işletmeye bağlı olup ister merkezinin bulunduğu sicil çevresi içerisinde isterse başka bir sicil çevresi içinde olsun, bağımsız sermayesi veya muhasebesi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kendi başına sınaî veya ticari faaliyetin yürütüldüğü yerler ve satış mağazaları şubedir."

Ayrıca TSY m.118/2'de merkezi Türkiye'de bulunan ticari işletmelerin şubelerinin merkeze gönderme yapılarak bulundukları yerin sicil müdürlüğüne tescil olunacakları belirtilmiştir.

Bu hükümlere bakarak şubenin unsurlarını, yapısını ve hukuki niteliğini incelemek yerinde olacaktır.

A. Şubenin Unsurları:

I. Merkeze Bağımlı Olma:

Merkeze bağımlı olma iç ilişkide bağımlılık olarak da kullanılabilir. Şubenin kendi tüzel kişiliği bulunmaz, merkez ve şube aynı tacire aittirler. Şube ayrı bir ticari işletme değildir, merkez ve şube aynı ticari işletmenin bir parçasıdır ve bu açıdan şube de merkeze bağlıdır. İç ilişkideki bu bağımlılık nedeniyle şube merkezden bağımsız olarak bir işletme politikası da belirleyemez.

Şubenin vasıtasıyla edinilen hak ve yükümlülöklere haiz olan şube değil, yine merkezdir. Dolayısıyla ticari işletmenin işleteni de tacir olduğu için bu hak ve borçların sahibi tacirdir. Buradan hareketle şubenin kar ve zararının da merkeze dolayısıyla da tacire ait olduğu söylenebilir.

II. Dış İlişkilerde Bağımsızlık:

Şube, merkezin yaptığı türden işlemlerin en azından bir tanesini üçüncü kişilerle merkeze sormaksızın yapabilir. Ancak bu ifadeden bir yerin şube sayılabilmesi için merkezin yaptığı her türlü işlemi kendi başına yapabilmesi değil, ticari işletmenin faaliyet alanına göre işletme türü ve niteliği açısından asli nitelikte görülen işlemleri kendi başına yapabilmesi anlaşılmalıdır. Dış ilişkilerde bağımsızlık, şube olmak için zorunlu unsurdur. Bu unsuru taşımadığı takdirde o yeri şube saymak imkânı yoktur. Şube, merkezin izin verdiği ölçüde dış ilişkide bağımsızdır.

III. Yer ve Yönetim Ayrılığı:

Şube açılmasının amacının ticari işletmenin yaygınlaşan faaliyetlerin bulunduğu yerden ve daha kolay yönetilmesi olduğu için kural olarak şube ile merkez arasında yer ayrılığı vardır. Ancak bunu katı bir şekilde düşünmemek gerekir. Zira bir şube merkezin bulunduğu ilde hatta merkezin bulunduğu yerde, binada bulunabilir. Şube, merkezden ayrı biçimde merkezin yapabildiği işlemleri kendi bulunduğu yerde yapabildiği için merkez ile şube arasında yönetim ayrılığı da vardır. Yönetim ayrılığının sonucu olarak şubelerin yönetimi için tacir tarafından tacir yardımcılarında ticari temsilci atanır.

Şubenin yaptığı işlemlerden hareketle kendi yönetimi olması gerekir. Yönetim ayrılığının sonucu olarak, şubenin merkezden ayrı bir muhasebeye ve ticari deftere sahip olması gerekir.

Ancak bu durum muhasebenin merkezde tutulması ve ticari defterin merkezde bulunamayacağı anlamına gelmez. Bunlar merkezde de tutulabilir. Yönetim ayrılığı doğrultusunda tacirin şubeye ayrı bir sermaye özgülemesi de şart değildir, tacirin şube için müstakil bir sermaye tahsis etmesi kendi tasarrufuna bırakılmıştır. Nitekim şubeyi düzenleyen TSY m.118/1 hükmünde de bağımsız sermayenin varlığının zorunlu olmadığından bahsedilmiştir.

Şubenin unsurlarını bu şekilde inceledikten şube olmanın sonuçlarına bakmak gerekmektedir.

i. Ticaret siciline tescil:

TTK m.40/3'a göre merkezi Türkiye'de bulunan ticari işletmelerin şubeleri bulundukları yerin ticaret siciline tescil ve ilan olunur.

TTK m.40/4'e göre ise merkezi Türkiye'de dışında bulunan ticari işletmelerin Türkiye'deki şubelerinin yerli ticari işletmeler gibi tescil olunacakları belirtilmiştir.

5174 sayılı TOBB ile Odalar ve Borsalar Kanunu'na göre sicile kayıtlı tacir ve sanayici ile bunlara ait şubeler ve fabrikaların odalara kaydolmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

ii. Ticaret Unvanı bakımından:

TTK m.48/1'de her şubenin, şube olduğunu belirtmekle birlikte merkezin unvanını kullanmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

TİCARİ İŞLETMEDE MERKEZ-ŞUBE AYRIMI

Ayrıca m.48/3'te merkezi yurtdışında bulunan ticari işletmelerin Türkiye'deki şubelerinin unvanında şube olduğunun gösterilmesinin zorunlu tutmakla birlikte merkezin ve şubenin bulunduğu yerlerin gösterilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.

iii. Ticari temsilcinin temsil yetkisinin sınırlandırılması bakımından:

TBK m.549'da tacirin en geniş yetkili yardımcısı olan ticari temsilcinin yetkisinin belli bir şubenin işleri ile sınırlandırılabilceği belirtilmiştir. Bununla birlikte, bu sınırlandırmanın iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için ticaret siciline tescil ve ilan edilmesinin zorunlu olduğu söylenmiştir.

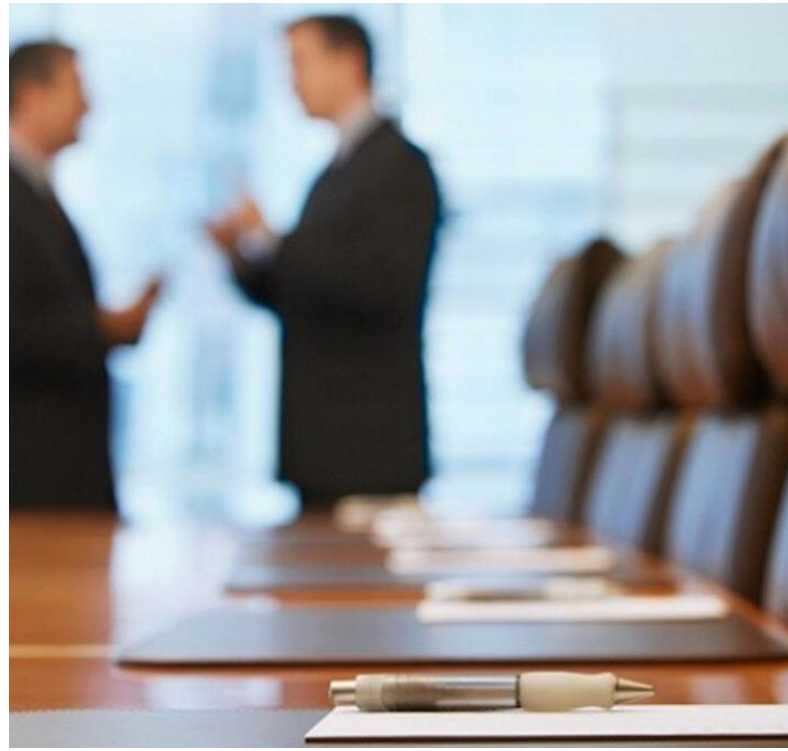
Bu sınırlama ticari temsilcinin yetkisinin yer bakımından sınırlandırılmasıdır. Bu nedenle belli bir şubenin işleriyle sınırlandırılan ticari temsilcinin diğer şubeler için yaptığı işlemler taciri bağlamaz.

Temsil yetkisinin sınırlandırılması açısından, anonim şirket ve kooperatif temsilcileri (TTK m.371/3, KoopK. m.59/2) ile limited şirket müdürlerinin (TTK m.629/1, m.371/3) temsil yetkileri yönünden şube sınırlaması yapılması mümkündür.

TTK m.40/4'de merkezi yurt dışındaki işletmelerin Türkiye şubelerinin başına, yerleşim yeri Türkiye'de bulunan tam yetkili bir ticari temsilci atanması gerektiği belirtilmiştir.

iv. İşletmenin Devrinde Kapsam Açısından:

TTK m.11/3 ve TBK m. 202 hükümlerinde belirtildiği üzere yapılacak işletme devirlerinde, devrin kapsamına şubeler de dâhildir. Yukarıda da belirtildiği üzere TTK m.11/3'te ticari işletmenin bir bütün halinde devredilebileceği söylenmiştir. Buradan hareketle ticari işletmenin bütünlüğü içerisinde bir parça olarak şubelerin de işletmenin devri ile devredileceği sonucuna varılır.

Ayrıca tacir ile yardımcısı arasındaki kişisel güvene dayanan ticari temsilcilik ilişkisi, ticari işletmenin devredilmesiyle birlikte son verir. İşletmeyi devralanın bu ticari temsilciyle devam etme kararı alma ve onu yeniden atama takdiri mevcuttur.

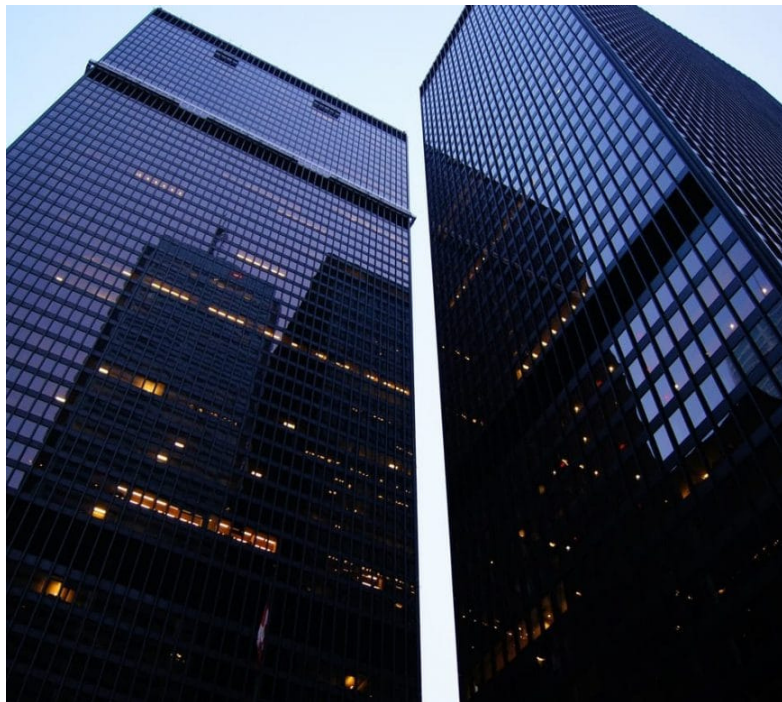
v. Usul Hukuku Açısından:

HMK m.14/1 uyarınca, bir şubenin yaptığı işlemlerden dolayı o şubenin bulunduğu yer mahkemesinin de yetkili olduğu belirtilmiştir. Buna seçimlik yetki denir.

HMK m.14/1: "Bir şubenin işlemlerinden doğan davalarda, o şubenin bulunduğu yer mahkemesi de yetkilidir."

İİK m.154 uyarınca, şube yoluyla yapılan bir işlemde olsa dahi tacir aleyhine iflas yoluyla takip sadece merkezin bulunduğu yerde açılabilir. İflas açmak istenirse de bunun için merkezin olduğu yerde dava açmak zorunludur. Bu bir kamu düzeni kuralıdır ve burada seçimlik yetki değil, kesin yetki söz konusudur. İİK m.154/2'ye göre, merkezi yurtdışında bulunan bir ticari işletmenin hakkında iflas davası, Türkiye'de tek şubesi varsa o şubenin bulunduğu yerde, birden fazla şubesi varsa merkez şubenin bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesinde açılır.

Son olarak, haciz ihbarnamesi, borçlunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bir tüzel kişinin veya işletmenin bir şubesine veya işletmenin tüm şubelerini içine alacak biçimde merkeze tebliğ edilir. Bu tebliği alan merkez, tüm şubeleri veya birimlerini kapsayacak şekilde beyanda bulunmakla yükümlüdür.(İİK m.89/7)

KAYNAKLAR:

- Prof. Dr. Sabih ARKAN, "Ticari İşletme Hukuku", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2020, 26. Bası
- Prof. Dr. Mehmet BAHTİYAR, "Ticaret Hukuku", T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2905, Eskişehir, Ocak 2019
- Prof. Dr. ŞAFAK NARBAY, "Ticaret Hukuku", Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Erzurum, 2017

TAKDİRİ İNDİRİM NEDENLERİ

Dila ÖZDEMİR

Ceza Hukuku temelde “suç” ve “ceza” kavramları üzerine kurulmuştur. Suç, hukukî düzenlemelerle yasaklanan hak ihlal edici fiiller olmakla birlikte ceza, bu fiillere karşı yine hukukî düzenlemelerle belirlenmiş yaptırımlardır.

Konusu suç teşkil eden fiile karşı öngörülen soyut normu, somut olaya uygulamak ise hâkimin görev ve yetkisindedir. Hâkimler, soyut norm ile belirlenmiş yaptırımı; somut olaya uygulamak suretiyle, suç teşkil eden fiili işleyen kimseyi/kimseleri cezalandırır.

Türk Ceza Kanununun “Cezanın Belirlenmesi” başlıklı 61.maddesinde de belirtildiği üzere, hâkim; “suçun işleniş biçimini”, “suçun işlenmesinde kullanılan araçları”, “suçun işlendiği zaman ve yeri”, “suçun konusunun önem ve değerini”, “meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını”, “failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını”, “failin güttüğü amaç ve saiki” göz önünde bulunduracak ve kanunda belirlenen alt ve üst sınır arasında bir ceza belirleyecektir.

Kanun koyucu, suça karşı öngördüğü yaptırımlarda; yaptırımın alt ve üst sınırını belirlemek yolu ile hâkime bir takdir yetkisi tanımıştır. Bahse konu takdir yetkisinin tanınmasının sebebi ise her somut olayın aynı şekilde vuku bulmuyor olmasıdır. Bir diğer deyişle; her olay bakımından, konusu suç teşkil eden fiil, farklı şekillerde işlenebileceğinden; kanun koyucu, fiile karşı öngördüğü cezanın yalnızca alt ve üst sınırını belirlemiş; cezanın alt veya üst sınıra yaklaşması konusundaki kararı hâkimin takdirine bırakmıştır.

Cezanın belirlenmesi hususu yalnızca kanunda ilgili suç için öngörülen alt ve üst sınır arasında bir cezaya karar vermekten ibaret değildir. Soyut normun, soyut olaya uygulandığı son aşamada, hâkime tanınan bir takdir yetkisi daha vardır; “Takdiri İndirim Nedenleri”.

Türk Ceza Kanununun 62. maddesinde düzenleme alanı bulan takdiri indirim nedenleri, cezanın yalnızca bir ölçüde indirilmesi noktasında rol oynamaktadır. Bu bağlamda belirtmek gerekir ki; bir ceza, takdiri indirim nedenleri ile tamamen ortadan kaldırılamaz. Takdiri indirim nedenlerinin, cezada indirim sağlama yanında takdiri nitelik taşıması, genel olması, sınırlı sayıda olmaması gibi üzerinde durulması gereken bazı özellikleri vardır.

Takdiri indirim nedenlerinin takdiri nitelik taşıması; hâkimin, somut olayda takdiri indirim nedeninin olduğu yönündeki vicdani kanaati ile ilişkilidir. Bir diğer anlatımla; konusu suç teşkil eden fiile karşı uygulanacak yaptırımda indirime gidilebilmesi; hâkimin, indirim sebebinin varlığı konusunda hukuka ve ahlaka uygun bir vicdani kanaate ulaşması halinde mümkündür.

Vicdani kanaatin hukuk ve ahlaka uygun olma gerekliliği; takdiriliğin, keyfilik ile sonuçlanmasının önüne geçilmesi noktasında son derece önem arz etmektedir.

İlgili konunun kanuni düzenlemesinde – TCK m.62 – yer alan takdiri indirim nedenlerinin kararda gösterilme zorunluluğu da aynı amaca hizmet etmektedir. Yani; takdiri indirim nedenleri öncelikle hâkim varlığı noktasında hukuka ve ahlaka uygun bir kanaat içerisindeyse uygulanacak ve bu uygulamaya kararda değinecektir. Temas etmekte fayda vardır ki; suça karşı verilecek cezada takdiri indirim nedenlerinin uygulanmaması da kararda belirtilmesi gereken hususlardandır. Takdiri indirim nedenlerinin cezanın belirlenmesinde işletilip işletilmediğinin kararda gösterilmesi zorunluluğu, Ceza Muhakemesi Kanununun 230. maddesi ile yasal dayanak bulmaktadır.

Ceza Muhakemesi Kanununun 230. maddesi ile getirilen zorunluluk, takdiri indirim nedenlerinin hukuka uygun olarak uygulanıp uygulanmadığı ile ilgili bir denetim sağlamaktadır. Denetim, kararın kanun yoluna götürülmesi yolu ile sağlanmaktadır. Yargıtay’ın, takdiri indirim nedenleri ile ilgili olarak verdiği pek çok bozma kararı da mevcuttur.

Takdiri indirim nedenlerinin belirli kişiler bakımından değil, herkes bakımından işletilebilmesi genel olma özelliği ile ilişkilidir. Öyle ki; iştirak halinde işlenen bir suça karşı uygulanacak yaptırım, her fail bakımından ayrı belirlenecek ve dolayısıyla takdiri indirim nedenleri de her fail yönünden ayrı değerlendirilecektir.

Sınırlı sayıda olmama özelliği de bu bahiste değinilmesi gerekliliği olan özelliklerden bir tanesidir. Bu özellik, takdiri indirim nedenlerinin kanunda sayılanlarla sınırlı olmayışı ile açıklanmaktadır. Hâkim, kanunda sayılan nedenler dışında; mesleki tecrübesine dayanarak her somut olay bakımından hakkaniyete, hukuka ve ahlaka uygun başka takdiri indirim nedenleri tespit ederek cezada takdire indirime gidebilecektir. *Türk Ceza Kanununun 62. maddesinde failin; “geçmişi”, “sosyal ilişkileri”, “fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları” ve “cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri”* takdiri indirim nedenleri olarak sayılmakla birlikte “gibi hususlar” ibaresi ile sayılanların örnek niteliğinde olduğu belirtilmiştir.

TAKDİRİ İNDİRİM NEDENLERİ

Nelerin takdiri indirim nedeni olarak sayılabileceğine ilişkin tek sınır, kanuni indirim nedenleridir. Kanuni indirim nedenleri, takdiri indirim nedenleri olarak nitelendirilemez. Bir nedenin hem kanuni indirim nedeni hem de takdiri indirim nedeni olarak uygulanması, çifte değerlendirme yasağı kapsamına girecektir. Örneğin; yaş küçüklüğü, kanuni indirim nedeni olduğundan yaş küçüklüğünü takdiri indirim nedeni olarak nitelendirerek tekrar uygulamak, çifte değerlendirme yasağı kapsamında değerlendirilecektir. Verilebilecek bir diğer örnek ise teşebbüstür. Teşebbüs, Türk Ceza Kanununun 35. maddesinde düzenlenmiş bir kanuni indirim nedenidir. Teşebbüsü aynı zamanda takdiri indirim nedeni olarak işletmek, çifte değerlendirme teşkil edecektir. Soyut norm, somut olaya uygulanırken; hâkimin öncelikli olarak yapması gereken, kanuni indirim nedenlerini ve devamında varlığı konusunda vicdani kanaat oluşmuş takdiri indirim nedenlerini işletmektir. Böylelikle kişisel olarak belirlenen ceza, hukuka uygun şekilde verilmiş olacaktır.

Maddede örnekseme yolu ile sayılmış takdiri indirim nedenlerinin de üzerinde durmak gerekmektedir. Bu nedenlerden bir tanesi de failin geçmişidir. Hâkim, failin geçmişini göz önünde bulundurarak öngöreceği cezada indirim gidebileceği gibi failin geçmişindeki bir husus, cezada indirim yapılmamasını da gerektirir nitelikte olabilecektir. Failin geçmişi; failin nasıl bir yaşam sürdüğü, gerçekleştirdiği çalışmaları, elde ettiği başarıları, suç işleme konusundaki yatkınlığı veya daha önce suç işleyip işlemediği gibi hususları kapsamaktadır.

Geçmişinde suç işlemiş faile verilecek ceza belirlenirken; söz konusu fail, sırf geçmişinde bir suç işlediğinden diğer takdiri indirim nedenlerinden yararlandırılmaz ve cezasında indirimle gidilmez ise faile verilecek ceza, hakkaniyete ve hukuka aykırı şekilde verilmiş olacaktır. Yargılaması yapılan ve cezası belirlenecek olan kişinin, aynı suçtan sabıkasının bulunduğu bir somut olayda dahi fail hakkında sırf aynı suçtan sabıkası olması sebebiyle diğer takdiri indirim nedenlerine gidilmemesi, aynı şekilde hakkaniyete ve hukuka aykırılık teşkil edecektir. Sabıkanın aleyhe değerlendirileceği açık olmakla birlikte kişiyi yalnızca sabıkasının bulunması sebebiyle diğer takdiri indirim nedenlerinden yoksun bırakmak, ceza adaletini sarsacaktır.

Sabıkanın ne kadarlık bir zaman dilimine etki edeceği doktrinde tartışmalı olan hususlardandır. Yargıtay, bu konuda sabıkanın suç işleme yatkınlığının belirlenmesi konusunda hâkime yol gösterebileceği görüşünü benimsemektedir.

Türk Ceza Kanununun 62. maddesinde sayılmış bir diğer indirim nedeni olan failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları da değinilmesi önem arz eden konulardan birisidir. Failin fiilden sonraki davranışları ile Türk Ceza Kanununun 36. maddesinde düzenlenmiş etkin pişmanlık birbiri ile karıştırılmaması gereken iki kurumdur. Zira etkin pişmanlık bir kanuni indirim nedeni olduğundan, etkin pişmanlık niteliğinde bir fiilin; takdiri indirim nedeni olarak nitelendirilerek, verilecek cezada hem kanuni indirim hem de takdiri indirim nedeni olarak iki kez işletilmesi, çifte değerlendirme yasağı kapsamına girecektir.

Failin yargılama sürecindeki davranışları ise kendisine verilecek cezada takdiri indirim nedenlerine gidilmesi yönündeki vicdani kanaati olumlu etkileyebileceği gibi olumsuz da etkileyebilecektir. Daha detaylı bir anlatımla; hâkime, heyete veya yargılamada yer alan diğer kimselere saygısızlık eden bir failin davranışları; hakkında takdiri indirim nedenlerinin işletilmesi noktasında aleyhe kanaat oluşmasına sebep olabilecekken; suçu kabul etme, delillerin ortaya çıkması konusunda yardım edici beyanlarda bulunma, suç ortaklarını ifşa etme gibi davranışlar fail lehine değerlendirilecektir.

Konusu suç teşkil eden fiili işlemesi sebebiyle hakkında yargılama yapılan kimsenin, suçu işlediğini kabul etmesi her koşulda takdiri indirim nedeni olarak değerlendirilemeyecektir. Yapılan ikrarın niteliği önem arz etmektedir. Örneğin; failin suçu işlediğinin sabit olduğu bir somut olayda tüm deliller ortaya çıktıktan sonra edilen ikrar, takdiri indirim nedeni sayılamayacaktır. Yargıtay, suç işledikten hemen sonra emniyet birimlerine giderek suçu ikrar eden ve suç aletinin yeri hakkında bilgiler veren fail hakkında takdiri indirim nedenlerinin işletilmesi gerektiğine yönelik kararlar vermiştir. Yapılan ikrarın samimi olması aranmakta ise de uygulamada genellikle suçunu kabul eden kimselere verilecek cezalarda indirimle gidildiği söylenebilecektir.

TAKDİRİ İNDİRİM NEDENLERİ

Failin ikrarda bulunmaması ise takdiri indirim nedenlerinin uygulanması konusundaki vicdani kanaatin oluşması noktasında olumsuz etki yaratmamalıdır. Zira suçun kabul edilmemesi, susma hakkı ile doğrudan ilişkilidir. Hakkında yargılama yürütülen sanık yalnızca kimlik bilgilerine ilişkin verileri beyan ederken doğru söyleme yükümlülüğü altındadır. Sanık, kendisine isnat edilmiş suç ile ilgili olarak doğru söyleme yükümlülüğü altında bulunmuyor olduğundan suçu kabul etmemek, inkâr etmek hatta suçla ilgili olarak yalan beyanlarda bulunmak dahi takdiri indirim nedenlerinin uygulanması noktasında aleyhe değerlendirilemeyecek durumlardır. Zira susma hakkı ve bu hakkın bir parçası olan inkâr, savunma hakkının uzantıları niteliğindedir. Susma hakkını kullanan veya suçu inkâr eden sanık dolaylı olarak savunma hakkını kullanıyor olduğundan hakkında takdiri indirim nedeni uygulanması noktasındaki vicdani kanaat olumsuz etkilenecek olursa; temel bir hak ihlal edilmiş olacaktır.

Failin yargılama sürecindeki davranışları ile ilgili olarak değinilmesi gereken ve günümüzdeki toplumsal meseleler bakımından önem arz eden bir diğer husus ise failin kravat takması, takım elbise giymesi sonucunda yargılama sürecinde olumlu davranışlar sergilediği gerekçesi ile hakkında takdiri indirim nedenlerinin uygulanmasıdır. Gazetelerde, haberlerde sıkça karşılaştığımız ve eleştirdiğimiz “takım elbise indirimleri”, takdiri indirim nedenlerinin kimi hâkimlerce çok geniş anlaşılarak yorumlanmasından kaynaklanmaktadır. Ne yazık ki uygulamada bahsi geçen duruma örnek olabilecek fazlasıyla karar mevcuttur. Ancak sanığın hükmün verileceği duruşmaya, takım elbise ile gelmesinin bir indirim nedeni sayıldığı ceza sisteminin adilliğinden söz etmek mümkün olmayacaktır. Failin yargılama sürecindeki tutumu, yargılama sürecinin başından sonuna kadar olan tutumu şeklinde anlaşılmalıdır. Aksi durum hukukun üstün tutulduğu bir devlet anlayışı ile bağdaşmayacaktır.

Takdiri indirim nedenleri, bahsi geçenler ışığında toparlanacak olursa şu hususların söylenmesi mümkündür; takdiri indirim nedenleri ile sağlanması amaçlanan husus, ceza adaletidir. Cezalandırma, ceza adaleti gözetilerek belirlenmelidir.

Somut olaya uygulanacak soyut normun salt olarak uygulandığı, kişiselleştirilmediği bir ceza sisteminde ceza adaletine ulaşmak oldukça güç olacaktır. Bu sebepten verilecek cezanın belirlenmesinde son aşamada takdiri indirim nedenleri gündeme gelmektedir. Hâkim yargılama süresince, failin; geçmişini, sosyal ilişkilerini, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışlarını bizatihi gözlemleyecek, bu konularda bilgi sahibi olacak ve yargılama sonunda takdir ederse hükmedilecek cezada takdiren indirim yapacaktır.

Her somut olay farklı şekilde meydana gelebileceğinden, konusu suç teşkil eden fiili işlemek suretiyle somut olayı meydana getiren faile verilecek ceza da farklılık arz edebilecektir. Keza her somut olayın faili farklı özellikler taşıyor olabileceğinden, soyut normda öngörülen ve faille verilecek ceza miktarı da farklılık arz edecektir. Böylelikle kanunda belirlenmiş ceza bireyselleştirilerek somut olaya uygulanacak ve ceza adaleti sağlanmış olacaktır. Zira farklı durumlar, farklı muameleyi gerektirir.

TERÖR VE TERÖRLE MÜCADELEDEN DOĞAN ZARARLARIN TAZMİNİ KONUSUNDA TARTIŞMALAR

Burak BİÇER

T.C. DANIŞTAY 15. DAİRE E. 2018/4316 K. 2019/129 SAYILI KARARIN TAHLİLİ

OLAYIN ÖZETİ:

11 Haziran 1990'da Şırnak Çevrimli köyüne, 50 kişilik bir PKK'lı grubu tarafından gece 23.00 sularında saldırı düzenlenmiştir. Köy korucuları ve PKK'lılar arasında iki saat süren çatışma sonucunda 12'si çocuk, 7'si kadın 27 kişi ölmüş, 6 kişi yaralanmıştır. Söz konusu dava, davacının, anlatılan saldırının akabinde güvenlik kaygısı sebebiyle ikamet ettiği köyünü boşalttığından bahisle 5233 Sayılı Kanun uyarınca idareye 25/07/2005 tarihinde yapmış olduğu başvuru sonucunda kendisine 6.614,02.-TL ödenmesine karar verilen davacı tarafından, idarenin sadece belirlenen ve ölçülen arazilerinden kaynaklanan tarım zararlarını ödeme kararı verdiği, köyünün 20 yıl boş kaldığı, zararlarının tamamının ödenmediği, eksik ödeme yapıldığı ileri sürülerek Zarar Tespit Komisyonu Başkanlığı'nın işleminin iptali ile köyünü boşaltması sebebiyle uğradığı ve karşılanmadığını iddia ettiği zararlarına karşılık olarak 80.000,00 TL maddi ve 20.000,00 TL manevi tazminatın köyün ilk boşaldığı tarihten itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

TARAFLARIN İDDİALARI VE MERCİLERİN ÇÖZÜMÜ .

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ : İdare Mahkemesince verilen kararda; Danıştay Onbeşinci Dairesi'nin 01/11/2016 tarih ve E:2013/124, K:2016/5131 Sayılı kararı ile maddi tazminat isteminin reddine ilişkin kısmının onanarak kesinleştiği, manevi tazminat talebinin ise 2577 sayılı Kanun'un öngördüğü usullere tabi olarak manevi tazminat ödenip ödenmeyeceğine ilişkin yargısal incelemelerin yapılması gerektiği gerekçesiyle bozulduğu anlaşıldığı, bozulan manevi tazminat istemine ilişkin kısım yönünden bozma kararına uyularak; davacının durumu ve uyuşmazlık konusu olayın oluş şekli dikkate alındığında, duyulan elem ve ızdırap sebebiyle 5.000,00 TL manevi tazminatın davalı idarece davacıya ödenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Belirtilen gerekçelerle manevi tazminat istemi yönünden davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine, manevi tazminat isteminin 5.000,00 TL'lik kısmı yönünden davanın kabulüne, 15.000,00 TL'lik kısım ile bu kısma ilişkin faiz talebi yönünden davanın reddine, 5.000,00 TL manevi tazminatın davalı idare tarafından, başvuru tarihi olan 25/07/2005 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENLERİN İDDİALARI : Davacı tarafından, manevi tazminatın telafi edici ve caydırıcı bir etki sağlayacak miktarda olması gerekirken çok düşük bir rakama hükmedildiği, köyünün 20 yıl boş kaldığı, bu zaman zarfında evine gidemediği, büyük maddi ve manevi zarara uğradığı ileri sürülmektedir.

Davalı idare tarafından, manevi tazminat bakımından davanın 2577 sayılı Kanun'a göre İçişleri Bakanlığı'na karşı açılması gerektiği,

Valiliklerin tazmin sorumluluğunun sadece 5233 sayılı Yasa'da öngörülen maddi tazminata ilişkin olduğu, manevi tazminatın olay tarihi itibarıyla değil idareye başvuru tarihinden itibaren faiz yürütülmesi gerektiği, 5233 sayılı Kanun'da sadece maddi zararların karşılanacağı göz önüne alındığında manevi tazminat talebinde bulunmasının mümkün olmadığı ileri sürülmektedir.

Son olarak T.C. DANIŞTAY 15. DAİRE'Sİ E. 2018/4316 K. 2019/129 T. 16.1.2019 sayılı kararında: *"İdare Mahkemesince davanın reddi yolunda verilen kararın manevi tazminat istemine ilişkin kısmı yönünden bozma kararı verilen Danıştay Onbeşinci Dairesi'nin 01/11/2016 tarih ve E:2013/124, K:2016/5131 Sayılı kararında; terör olayları nedeniyle meydana gelen ve sosyal risk ilkesi kapsamında bulunup 5233 Sayılı Kanun uyarınca karşılanmayan ilgililerin ileri sürdükleri manevi zarara bağlı tazminat taleplerine ilişkin uyuşmazlıklarda, idare hukukunun tazminata ilişkin ilke ve kuralları çerçevesinde 2577 Sayılı Kanun'un öngördüğü usullere tabi olarak manevi tazminat ödenip ödenmeyeceğine ilişkin yargısal incelemenin yapılarak, manevi tazminat için koşulların oluşup oluşmadığının değerlendirilmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir.*

Dosyanın incelenmesinden; 2577 Sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1.fıkrası hükmü uyarınca olayın meydana geldiği 1990 yılından itibaren bir ve beş yıllık süre içerisinde davalı idareye başvurulmayıp, bu süreler geçirildikten sonra 25.07.2005 tarihinde davalı idareye başvuru yapıldığı anlaşıldığından, manevi tazminat isteminin süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasına girilerek karar verilmesinde hukuka uygunluk bulunmamaktadır." gerekçeleri öne sürülerek davacının temyiz istemlerini reddetmiştir.

Mevzubahis kararda bulunan karşı oya bakılacak olursa: *"Davacılar tarafından, zararların tazmini için 5233 Sayılı Kanuna göre en son başvuru süresi olan 30/05/2008 tarihinden önce 25/07/2005 tarihinde idareye başvurulduğu, manevi zararların tazmini için 2577 Sayılı Kanunda belirtilen sürelerle göre dava açması gerektiğinin davacı tarafından bilinmesini beklemek hakkaniyete aykırı olacağından, manevi tazminat istemi yönünden başvurunun süresinde olduğu ve esas hakkında karar verilmesi gerektiği oyuyla çoğunluk kararına katılmıyorum."* sebepleri ön planda tutularak karşı oy yazısı yazılmıştır.

ÇÖZÜMÜ GEREKEN HUKUKİ PROBLEM :

İşbu çalışmada:

- Terör olayları nedeniyle meydana gelen, ilgililerin ileri sürdükleri manevi zarara bağlı tazminat taleplerine ilişkin uyuşmazlıklarda idare hukukunun tazminata ilişkin ilke ve kuralları çerçevesinde, 5233 sayılı Kanun uyarınca veya 2577 sayılı Kanun'un öngördüğü usullere tabi olarak manevi tazminat ödenip ödenmeyeceği problemi,

TERÖR VE TERÖRLE MÜCADELEDEN DOĞAN ZARARLARIN TAZMİNİ KONUSUNDA TARTIŞMALAR

• 5233 sayılı Kanun uyarınca idareye yaptığı başvuru sonucu eksik ödeme yapıldığından hareketle zarar tespit komisyonu başkanlığı işleminin iptali ile maddi ve manevi tazminat ödenmesi isteminin son olayın meydana geldiği yıldan itibaren bir ve beş yıllık yasal süreler geçirildikten sonra idareye başvuru yapılması durumunda tazmin yapıp yapılmayacağı sorunu, tartışılacaktır.

AÇIKLAMALAR VE SONUÇ :

Söz konusu sorunların incelenmesinde öncelikle “sosyal risk” ilkesine bir bakış atılması gerekecektir. Sosyal risk ilkesi doktrinde; “sosyal hasar”, “toplumsal muhatara”, “toplumsal hasar” gibi kavramlarla da ifade edilmektedir. Bu ilke genel olarak idare hukukunda sorumluluk ilkelerinden biri olarak yer almaktadır(1). Esasen idarenin sorumluluğunu belirleyen ilkelerden temel olanları hizmet kusuru, risk ilkesi ve kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesidir. Zarar ile idari faaliyet arasında illiyet bağının aranmaması, zarara önlenemeyen ya da önlenmesi daha büyük

zararlara yol açacak tehlikelerin neden olması, bir arada yaşamanın kaçınılmaz sonucu olması, zarar görenin zarar verici eyleme katılmamış olması(2) gibi özelliklere sahip olan sosyal risk ilkesi ise Danıştay'ın da yerleşik içtihatlarıyla beraber kusurlu ve kusursuz sorumluluk türlerinden ayrı olarak idarenin mali sorumluluğuna gidilebilen bir alan oluşturmaktadır.

Sosyal risk ilkesinin Anayasal dayanaklarından birini oluşturan T.C. Anayasası 2'nci maddesindeki “sosyal hukuk devleti” kavramı, birlikte yaşamın kaçınılmaz bir sonucu olan savaş, terör eylemleri ve sosyal kargaşalar esnasında zarara uğrayan üçüncü kişilerin zararlarının karşılanmasına olanak tanımaktadır. Çalışmada özellikle terör faaliyetleri neticesinde maddi ve manevi manada zarar gören bireylerin zararlarının tazmini meselesi irdelenecek buna ilişkin yasal süreler üzerinde durulacaktır.

5233 sayılı Kanun Bağlamında İlgililerin Manevi Tazminat Talebi Sorunu:

5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde: “*Bu Kanun, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 1'inci, 3'üncü ve 4'üncü maddeleri kapsamına giren eylemler veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinin maddî zararlarının sulhen karşılanması hakkındaki esas ve usullere ilişkin hükümleri kapsar.*” düzenlemesi yer almaktadır.

Anılan düzenlemenin lafzından işbu kanun hükümlerinin maddi zararların karşılanmasında uygulanacağı anlaşılabilmektedir. Buna karşılık Anayasa Mahkemesinin 25/6/2009 tarihli kararının ilgili kısmında: “*5233 sayılı Yasa, idarenin eylem ve işleminin sonucu olmayan ve herhangi bir idari işlem veya eylemle doğrudan nedensellik bağı da bulunmayan, ancak terör ve terörle mücadele sırasında meydana gelen zararların da tazmini yolunu açan,*

bu anlamda idarenin kusursuz sorumluluk alanını genişleten bir yasadır. Bu Yasa idarenin kusursuz sorumluluk alanını genişletmekle birlikte, aynı zamanda terör ve terörle mücadele sırasında meydana gelen zararlardan sadece 'maddi' olan kısmının sulh yoluyla tazminine ilişkin esas ve usulleri belirlemektedir. Yasa'da bu zararlardan 'manevi' olan kısmın idareden talep edilemeyeceğine ilişkin bir hükme yer verilmediği gibi, 12. maddede 'sulh yoluyla çözülemeyen uyuşmazlıklarda ilgililerin yargı yoluna başvurma hakları saklıdır' denilerek Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasına paralel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu nedenle itiraz konusu ibare, idarenin sorumluluk alanını daraltan veya idari işlem veya eylemlere karşı yargı yolunu kapatan bir hüküm içermemektedir.”(3) ve ayrıca Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 26/3/2014 tarihli ilamının ilgili kısmında “5233 sayılı Yasa, idarenin terör olaylarına dayalı kusursuz sorumluluk alanını genişleten, oluşan zararların yargı yoluna başvurmadan sulh yoluyla ödenmesine öngören, bu yönüyle uyuşmazlığın sadece maddi zararlara ilişkin kısmının yargı dışı alternatif bir yöntemle giderilmesini sağlayan, ancak manevi zararların karşılanmasını da engellemeyen nitelikte bir yasadır.”(4) açıklamaları yer almaktadır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 18888/02 nolu başvuruya konu 12/01/2006 günlü Aydın İçyer - Türkiye kararının 81'inci paragrafında,

KAYNAKLAR:

1*ATAY, s. 766.

2*Arş. Gör. Çağrı BAYER, DANIŞTAY KARARLARI İŞİĞİNDA SOSYAL RİSK İLKESİ, Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, C. 1, S. 1, 2018, s. 35-80

3*Anayasa Mahkemesinin 25/6/2009 tarihli ve E.2006/79, K.2009/97 sayılı kararı

4*Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 26/3/2014 tarihli ve E.2013/1489, K.2014/1219 sayılı ilamı

TERÖR VE TERÖRLE MÜCADELEDEN DOĞAN ZARARLARIN TAZMİNİ KONUSUNDA TARTIŞMALAR

5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Kaynaklanan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunla ilgili olarak *“Tazminat Kanun’unda yalnız maddi zararlar için tazminat talep etme olanağının bulunduğu doğru olsa da Kanun’un 12. maddesinin idari mahkemelerde manevi zarar için tazminat talep etme olanağı verdiği görülmektedir.”* ifadesine yer verilmiştir.

Tüm bu kararlar incelendiğinde karşımıza çıkacak olan sonuç, her ne kadar kanunun metninde zarar görenin yalnızca maddi zararlarına ilişkin bir sulh yolu gösterilse de işbu Kanun’un 12’nci maddesinden hareketle genel idari yargı yoluna başvuracak olan zarar görenin 5233 sayılı Kanun kapsamında karşılanmayan manevi zararlarının karşılanacağıdır. Ki bu husus Anayasa’nın 125’inci maddesine de uygun olmakla beraber 5233 sayılı Kanunun 2’nci maddesinin manevi tazminat talebini engelleyici bir niteliği bulunmamaktadır.

5233 sayılı Kanun Kapsamında Karşılanmayan Zararlara Yönelik İdari Yargı Yolunda Süre Aşımı Meselesi:

Dava açma süreleri, idari yargıda hukukî güvenlik ve istikrar bağlamında idarenin belirsiz süreyle bir dava tehdidi altında kalmasını engellemek maksadıyla konulmuş ilgilinin talebini ileri sürebileceği zamanı gösteren yasal sınırlandırmalardır. Dava açma sürelerinin temel hak ve hürriyetler açısından bir sınırlandırma getirdiği de aşıkardır. Bu sınırlandırmanın hukuka uygunluğu bazı görüşlere göre hukuki güvenlik ilkesiyle açıklanmasının yanında diğer görüşlerce de hukuka aykırı idarî faaliyetlerin denetimini kısıtlamış olacağı, bu tür idari işlemlerin sırf dava açma süresinin geçmesi sebebiyle bir tür *“sahte meşruiyet”* kazanacağına yönelik eleştiriler yöneltildiği görülmektedir(5). Danıştay’ın bu konudaki görüşü, idarî yargıda dava açma süresinin bir *“hak düşürücü süre”* olduğudur(6). Anayasa Mahkemesi ise değişik kararlarında konuya ilişkin olarak *“...mahkemeye başvuru hakkının yasal birtakım şartlara tabi tutulması kabul edilebilir olsa da mahkemeler usul kurallarını uygularken bir yandan adil yargılanma hakkını ihlal edebilecek aşırı şekilcilikten, diğer yandan da yasalar tarafından düzenlenen usul kurallarının ortadan kaldırılması sonucunu doğurabilecek aşırı gevşeklikten kaçınmalıdır”(7)* diyerek dava açma sürelerinin belirlenmesinin mümkün olduğunu ancak somut olay özelinde incelemelerin yapılarak bu kısıtlamaların adil yargılanma hakkını ihlal etmeyecek şekilde yapılması gerektiğini belirtmiştir.

5233 sayılı Terör Ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun özelinde 6’ncı maddede: *“Zarar gören veya mirasçılarının veya yetkili temsilcilerinin zarar konusu olayın öğrenilmesinden itibaren altmış gün içinde, her hâlde olayın meydana gelmesinden itibaren bir yıl içinde zararın gerçekleştiği veya zarar konusu olayın meydana geldiği il valiliğine başvurmaları hâlinde gerekli işlemlere başlanır.”* şeklinde bir sınırlandırma görülmekle beraber yukarıda bahsettiğimiz minvalde 5233 sayılı Kanun kapsamında

karşılanmayan zararlar için idari yargıya yapılacak başvurunun süresi 2577 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesi uyarınca *“...öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurularak...”* ibaresiyle belirli bir süreye tabi tutulmuştur. Konu kapsamında bakılması gereken bir diğer düzenleme ise 5233 sayılı Kanun geçici madde 1’dir. Bahsi geçen maddeye göre: *“Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde ilgili valilik ve kaymakamlıklara başvurmaları halinde, 19/7/1987 tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında işlenen 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1 inci, 3 üncü ve 4 üncü maddeleri kapsamına giren eylemler veya anılan tarihler arasında terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinin maddî zararları hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.”* Anılan maddedeki başvuru süresi ise 30/05/2007 tarih ve 26537 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5666 sayılı Kanun’la eklenen geçici 4’üncü maddesiyle 30.05.2008’e kadar uzatılmıştır.

Yapılan tüm bu açıklamalar ve belirtilen süre sınırlamaları nezdinde, somut olayda 1990 yılında gerçekleşen terör saldırısı üzerine ikamet ettiği köyünü terk etmek zorunda kalan zarar görenin yukarıda anılan geçici madde 1 ve 4’ün kapsamına girdiği görülmektedir. Ancak bu durumda ikili bir ayrıma gidilmesi gerekmektedir. Şöyle ki, 5233 sayılı Kanun’un kapsamı manevi zararların karşılanmasını engeller nitelikte olmamakla beraber sulh yoluyla çözüme kavuşturulacak olan zararlar maddi zararları kapsamaktadır. Bu bağlamda zarar görenin 25.07.2005 tarihinde yaptığı başvurusu 5233 sayılı Kanun kapsamındaki maddi zararları için geçerli olmakla beraber manevi tazminat talepleri genel hükümlere göre (İYUK m.13) istenebilecektir.

KAYNAKLAR:

5*Halim Alperen ÇITAK, GÜNCEL BİREYSEL BAŞVURU KARARLARI VE İDARİ YARGIDA İPTAL DAVASI AÇMA SÜRESİ, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXI, Y. 2017, Sa. 2

6*“Dava açma süresi hak düşürücü bir süre olup, bu süre mücbir sebeplerle durmaz ve kesinleşir.” (Danıştay 7. Dairesi’nin 09.07.1984 tarihli ve E. 84/1081, K. 84/1385 numaralı kararı, Danıştay Dergisi, Sayı: 58-59, s. 248)

7*Başvuru No: 2013/5974, Karar Tarihi: 10.03.2016.

TERÖR VE TERÖRLE MÜCADELEDEN DOĞAN ZARARLARIN TAZMİNİ KONUSUNDA TARTIŞMALAR

Bu talebin yasal çerçevesi ise öğrenme tarihinden itibaren 1 ve her halükarda 5 yıl içerisinde idareye başvuru yapılması biçiminde çizilmiştir. Talebin bu kısmına baktığımızda ise başvuruçunun 2005 yılındaki başvurusu 1 ve 5 yıllık süreleri aştığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu Danıştay 15. Daire kararında, bir önceki paragrafta yapılan açıklamalara paralel bir düşünce sistematığı içerisinde ilerlenmiş ve ilk derece mahkemesinin manevi tazminat hükmünü süre aşımı yönünden bozmuştur. Ancak bu ve buna benzer Danıştay kararlarında karşı oylarda *“manevi zararların tazmini için 2577 Sayılı Kanunda belirtilen sürelerle göre dava açması gerektiğinin davacı tarafından bilinmesini beklemek hakkaniyete aykırı olacağı”* konusuna dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Anayasa Mahkemesi de çeşitli kararlarında mahkemelerin usûl kurallarını katı bir biçimde yorumlamasının bizatihi bir “hak ihlâli” teşkil edebileceğine işaret etmektedir. Anayasa Mahkemesi, idarî yargı yerlerini yeni bir “geniş yorum”a davet etmektedir. Karşı oyla paralel olan Anayasa Mahkemesi kararları neticesinde biz de süreaşımı konusunda hak ihlaline mahal verilmemesi adına Danıştay kararına katılmamaktayız.

Bütün bunlara ilaveten ilk derece mahkemelerinin ve bölge idare mahkemelerinin kararlarında 5233 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesindeki 60 günlük süre de geniş yorumlanmaktadır. Şöyle ki, terör faaliyetleri neticesinde meydana gelen zararlarının tazmini talebiyle Zarar Tespit Komisyonlarına hastaneden taburcu oldukları tarihten itibaren 60 günlük süreden sonra başvuran zarar görenlerin sırf bu sebepten başvurularının reddedilmesini mahkemeler 5233 sayılı Kanun’un amacına aykırı bularak idarenin işlemini maksat bakımından iptal etmektedirler.

Son olarak, zarar görenin karşılanmadığını iddia ettiği ve ikamet ettiği köyündeki malvarlıklarını kullanamamasından kaynaklanan maddi zararlarının tazmini konusuna bakacak olursak; İYUK 13’te düzenlenen ön karar zorunluluğu bir idari işlem kurulmasına ilişkin 5233 sayılı Kanun’da yer alan sulhname, iki taraflı bir özel hukuk sözleşmesi niteliğindedir.

Ayrıca, 5233 sayılı Kanun’un sadece belirli türde maddi zararları içermesi, hatta bu Kanuna göre ödenebilecek maddi zararlarda da belirli bir sınır getirilmiş olması İYUK 13 ile 5233 sayılı Kanun’a göre yapılacak başvurunun genel hüküm-özel hüküm niteliğinde olmasını engelleyecek niteliklerdir. Zaten genel hükümlere göre dava açılmayacağı kabulü İYUK 13’teki sürenin bir yıl olması karşısında 5233 sayılı Kanun’da belirlenen başvuru süresinin altmış gün olması nedeniyle hak arama özgürlüğünde önemli bir sınırlama anlamına gelecektir; bu tür bir sınırlamanın yorum yoluyla getirilmesi ise yasallık ilkesiyle bağdaşmayacaktır.(8) Bu açıklamalar bağlamında karşılanmayan maddi zararlar nedeniyle genel hükümlere göre tazmin talebinde bulunabileceği görülmektedir. Neticeten, 5233 sayılı Kanun kapsamına girecek uyuşmazlıklarda manevi tazminat istenemeyeceği konusu artık geçmişte kalmış olup yukarıda gösterilen AİHM, AYM ve DİDDK kararlarıyla genel hükümlere gidilerek istenebileceği açıkça ortaya konmuştur. Söz konusu kararda da buna dikkat çekilerek işin esasına girilmesi bakımından hukuka uygundur. Bunun dışında süre aşımı meselesinde, Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında görüldüğü üzere kişiden beklenebilirlik ölçütüne göre incelenmesi ve hakkaniyete göre karar verilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu bahiste işbu kararda manevi tazminat talebinin 2577 sayılı Kanun kapsamında farklı sürelerle tabi olduğunu, maddi tazminat talebinin 5233 sayılı Kanun kapsamında farklı sürelerle tabi olduğunu bilmek zarar görenden beklenemeyeceği için -karşı oyda da dikkat çekildiği üzere- kararın hukuka aykırı olduğunu düşünmekteyim. İdarenin sorumluluğunun her konuda olduğu gibi, 5233 sayılı Kanun’un yorumlanmasında da sorumluluğu daraltıcı, hak arama özgürlüğünün kullanılmasını sınırlandırıcı ya da idarenin kamusal işlevlerini azaltıcı nitelikte yorum yapılmamalı, temel hak ve özgürlükleri gözeten bir yorum ve anlayış hâkim olmalıdır. (9)

İSTANBUL TAHKİM MERKEZİ ÖZELİNDE ULUSAL VE ULUSLARARASI TAHKİM ÇALIŞMALARI

Mustafa Kaan SİĞİRCİ

Yoğun bir ticari faaliyet içinde bulunan kişiler için belki de zamansal kayıplarının maddi kayıplarından çok daha fazla kendilerine zarar verdiğini söylemek mümkün olabilir. Bu ve daha alt bütçeli ticari şahsiyetler için bu vakit bilmesinin sürüncemede bırakmak hem onlara hem de ülkemizin ticari etkinliğini azaltmaktan başka bir kazanç sağlayamayacaktır. Dolayısıyla hukuki uyuşmazlıkların yoğun ticari faaliyetlerin kaçınılmaz sonucu olduğu gerçeğini de kabul ederek bir hukuki inceleme yapmak en doğrusu olacaktır.

Yerli ve yabancı adli mahkeme süreçleri incelendiğinde hukukun adaleti sağlama işlevini yerine getirmek veya iş yoğunlukları sebebiyle uzun süreli tartışmalara gebe olabilecek bir kurumsal yapıyla karşılaşmamız çok mümkün. Ticari hayata yönelik hukuki uyuşmazlıklar hangi hukuki kurum ve kuruluşlar tarafından çözülebilir peki? Dünyada ve bizde uygulanan ve uygulaması geliştirilmeye devam eden tahkim kurumu yeterli midir? Tahkim, Türkiye’de ne kadar ve nasıl uygulanabilir? Bu yazımızda bu sorular üzerine yoğunlaşacağız.

Tahkim, taraflar arasında çıkan uyuşmazlıkların devletin resmi yargı organları yerine, kendileri tarafından belirlenen hakemlerce çözümlendiği bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Tahkimin bir yargısal süreç mi yoksa sadece bir uyuşmazlık çözümü olduğu konusunda farklı görüşler bulunabilir. Fakat şu bir gerçek ki sağladığı imkânlar ticari hayatı çağımız için oldukça kolaylaştırmaktadır. Yazımızı biraz da ticari tahkim üzerine yoğunlaştırmak da konu bütünlüğü açısından daha doğru olacaktır.

Elbette tahkim, uyuşmazlıkların çözümünde taraflar için zorunlu bir seçim değil. Gayet ihtiyari bir seçenek olmakla birlikte uygulanması halinde tarafları adli sürece dâhil etmeden ticari alanda faaliyet gösteren bir otorite ve ticari alanda hukuki danışmanlarla taraflar daha memnun edilebilir. Yerel mahkemelere olan güvensizlik, gizlilik ve uyuşmazlığı çözmekle görevli hakemleri kısmen belirleyebilme özellikleriyle de oldukça cezbedici bir yöntem olmaktadır. Uluslararası ticari tahkim uygulaması bakımından iki şekilde mümkün olmaktadır. İki tarafların uyuşmazlıklarını kendi belirlediği kurallar, hakemler ve ücretlerle herhangi bir kuruluşun

usullerine bağlı kalmaksızın uyuşmazlıklarını çözdüğü *ad hoc tahkim*’dir. İkinci çözüm yolu ise tarafların uyuşmazlıklarını bir organizasyon çerçevesinde daimi bir hakem kuruluşuyla çözüme ulaştıkları *kurumsal tahkim* yöntemidir. Bu iki çözüm yolunun birbirine oranla avantaj ve dezavantajları bulunmakla birlikte ticari uyuşmazlıklarda tercihini günden güne artırmaya devam etmektedir.

Peki, Türkiye’deki tahkim hukuku bu uygulamalara nasıl konu oluyor? Ülkemizde imparatorluk günlerine kadar uzanan tarihi sürecin bulunduğunu belirterek özellikle 1960’lı yıllardan itibaren tahkimin kurumsallaştırılmasına ilişkin çalışmalar yapıldığını söylemek mümkün. Uyuşmazlıkların sadece mahkemelerde değil belirli bir uzman heyet tarafından da kolayca çözülebileceğine yönelik fikirler ortaya atılmış ve hakem odası kurumu için kanuni faaliyetler de yürütülmüştür. 1980’li yıllara gelindiğinde yabancı hakem kararlarının Türk hukuku üzerindeki etkilerinin ve usullerine ilişkin bir dizi çalışmadan sonra 21’inci yüzyılda hızlanmış ticari hayattan kendisine düşen sorumluluğu Türk hukuku 2001 yılında kabul ettiği Milletlerarası Tahkim Kanunu ile doldurmuştur. Şüphesiz bu kanun Türk hukukunda tahkim çalışmalarının fiilen başladığının bir ispatıdır. Daha önce yapılan mevzuat çalışmalarının hakkını teslim etmekle birlikte yeni yüzyılda bir dizi çalışma yapılmıştır. Özellikle mevzu bahis kanunun yürürlüğe konulduğu yıllarda üzerinde daha önce taslak çalışmaları yapılan ve bu kanunla adı zikredilmeye başlayan bir kurum meydana gelmiştir: İstanbul Tahkim Merkezi.

İstanbul Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde tahkime ilişkin önemli bir açıklama da bulunmaktadır: “İstanbul’da bağımsız ve özerk yapıya sahip uluslararası alanda rekabet edebilecek düzeyde kurumsal bir tahkim merkezinin oluşturulması ve arabuluculuk sisteminin etkin bir şekilde kullanılmasının sağlanması”. Bu tarz eylem planlarıyla gerekliliğini daha çok hissettiren bu kurum, faaliyetlerine çok daha sonra başlama imkanı bulmuştur. Öncesinde ticaret odaları vasıtasıyla birkaç deneme yapılmaya çalışılmış fakat ticari uyuşmazlık taraflarını açıkçası çok cezbetmemiştir. Bu ilgisizlik karşısında tahkim çalışmalarını ticari odalar gölgesinde yapılması yerine kendine has kurallar benimseyebilecek çok daha bağımsız çalışan siyasi ve bürokratik baskılardan uzak bir kuruluş fikrine daha sıcak bakılmıştır.

Çalışmalarını daha bağımsız merkezler üzerinden yürütmek fikri ilk olarak yurtdışında bulunan kendisini kabul ettirmiş Londra, Paris ve Cenevre gibi tahkim merkezlerinde denenmiştir. Fakat bu merkezlerin saygınlığına erişebilecek bir tahkim merkezinin Türkiye’de de kurulabilmesi için Türk hukukçuları ve ilgililer tarafından kollar sıvanmış ve yazımıza asıl konu olan İstanbul Tahkim Merkezi (ISTAC) kurulmuştur.

Bu tarzda bir merkezin kurulma fikri, aslında stratejik olarak birçok coğrafyayla ortak ilişkilerin kurulabileceği bir konumda olunmasından ötürü Türkiye'nin ticari tahkime de hâkim olma isteğidir. Ticaretini artık bol sıfırlı gelirlere ulaştırabilmiş ülkelerde bu merkezlerin birer zorunluluk haline gelmesine Dubai ve Kahire Tahkim Merkezleri de örnek oluşturabilir. Ülkemizde de yerli fakat uluslararası çalışabilecek etkinlik alanına sahip bir kurum artık kurulmuştur. İstanbul Tahkim Merkezi kanaatimce Türk ticaret hayatına geniş bir bakış açısı sağlayabilecek bir öneme sahiptir. Bu önemi de her gün kendisini geliştirerek ilerletmelidir. Ancak doğal olarak uzun süredir tahkim alanına ilişkin çalışmaların ülkemizde yapılmasına rağmen kuruluş döneminde faaliyetleri çok da beklenen etkiyi vermiştir. Bu duruma birçok sebep bağlanabilir fakat en önemli sebebin tahkimin imkânlarının ticari hayata alışılmamasıdır.

Stratejik bir konumda olan bu merkez, Avrupa'da ve Ortadoğu'da bulunan tahkim merkezleriyle iyi bir ilişki içine girerek uyuşmazlıkların artık İstanbul'da da çözülebileceği güvenini taraflara vermek zorundadır. Hiç şüphesiz bu konular sadece hukuk sistemimizle de çözülebilecek sorunlar değildir. Ekonomik ve siyasi güven, hükümetlerin eşit, adil ve güvenilir ortam sağlaması da çok önem arz etmektedir. Gelişmekte olan bir ülke olarak bu bir uluslararası reklam ve güvenilirliğin ispat sorunudur. Ancak sadece siyasi süreçlerle de bütün yükü yönetime atmak da haksızlık olacaktır.

Yeni bir kurum olması sebebiyle varlıklarını yıllardır sürdüren kurumlarla bir yarış içine girebilmek için aynı zamanda ticari ortamda tahkim ve arabuluculuğa ilişkin çalışmalar kuvvetlendirilmelidir. Gerekli hukuki çalışmalar yapılmalıdır ki doğru uygulamalarla saygınlığına erişilebilsin.

6570 sayılı kanunıyla 2015 yılında fiilen çalışmalarına başlayan ISTAC, taraflar açısından mahkeme kararı gibi bir bağlayıcılığa sahip kararları uyuşmazlıkları daha masrafsız ve daha hızlı çözüme kavuşturmaktadır. Tahkim hizmeti sunmasına ek olarak arabuluculuk hizmeti de sağlamaktadır.

ISTAC, 3 farklı yöntemle hizmet vermektedir: *Tahkim*, *Seri Tahkim* ve *Acil Tahkim Hakemi*. Tahkim usulüne ilişkin 2019 yılında tahkim kurallarına ilişkin önemli bir çalışmasını hem ulusal hem de uluslararası hukuk camiasıyla paylaşan kurum bu alanda belirli bir usulle çalıştığını tüm ticari otoritelere ispat etmiş oldu. *Seri Tahkim* usulüyle de taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, taleplerin ve varsa karşı davadaki taleplerin tahkim davasının açıldığı tarihteki toplam tutarının 300.000-TL'yi geçmediği uyuşmazlıklarda İstanbul Tahkim Merkezi, *Seri Tahkim Kurallarını* uygulamaktadır.

Acil Durum Hakemi ise hakem veya hakemlerin göreve başlamasının beklenemeyeceği kadar acil durumların varlığı halinde taraflara ihtiyaç duydukları geçici hukuki korumayı sağlayan, ticari hayatın gereklerine uygun ve etkin bir koruma mekanizmasıdır. Bu üç usulle çalışmalarını sürdüren ISTAC'ın hakem kararları nihai ve bağlayıcı olup dünyanın her yerinde icra edilme gücüne sahiptir.

Sonuç olarak İstanbul Tahkim Merkezi oldukça genç yaşta olmasına ve tamamlaması gereken eksikleri olmasına karşın Uluslararası Tahkim Hukukuna yönelik oldukça kıymetli bir kurumdur. Toplumun özellikle siyasiler, ticari şirketler ve biz hukukçular tarafından korunması, geliştirilmesi ve değer verilmesi gereken bir oluşumdur. Uygulamalarının Türk hukukuna nice gelişmeler ve değerler kazandırması temennisiyle başarılar diliyoruz.

KAYNAKLAR:

- İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı, Ekim 2009.
- Akıncı, Ziya, Neden İstanbul Tahkim Merkezi.
- Akıncı, Ziya, Milletlerarası Tahkim, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.
- ISTAC Bülten 2019,2018.

COVID-19 PANDEMİSİNİN AİLE İÇİ ŞİDDET VE BOŞANMA DAVALARINA ETKİSİ

Av. Begüm GÜREL

İlk olarak 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve sonrasında bütün dünyayı etkisi altına alan, Dünya Sağlık Örgütü tarafından da pandemi olarak nitelendirilen korona virüs salgını günlük hayatımızı ve sosyal yaşantımızı ciddi bir şekilde etkilemiş olmakla birlikte aynı zamanda özel hayatımızı da olumsuz yönde etki ederek, ne yazık ki ev içi şiddeti de beraberinde getirmiştir. Şiddetin her yönüyle kapsadığı aile içinde kadına yönelik şiddet, her geçen gün tüm dünya genelinde artış gösteren, çok boyutlu, yaygın bir sosyal sorun olmasının yanında kadınlarda iş gücü kaybına, hatta yaşam kaybına neden olabilen ve sağlık hizmeti gerektiren önemli bir sorun olmaktadır. Dünya geneline baktığımızda koronavirüs salgınının bu denli sağlık sorunu oluşturması ve hayati risk taşıması nedeniyle insanların sosyal hayattan uzaklaşarak, zamanlarının geniş bir kısmını evde geçirmeye başlamaları ile birlikte birçok ülkede aile içi, fiziksel, psikolojik, ekonomik, cinsel ve dijital şiddete uğrayan ve akabinde sığınma evi talebinde bulunan kadınların oranında da virus öncesine nazaran büyük bir artış yaşanmıştır. Hal böyleyken koronavirüs salgını kapsamında evde kalma tedbirleri, kadınları şiddet failleriyle ve potansiyel faillerle aynı çatı altında çok daha fazla zaman geçirmesi anlamına geldiğinden, ne yazık ki şiddet kaçınılmaz hale gelmektedir.

Birçok ülkede karantina günlerinde ev içi şiddetin artmasının sonuçlarını incelediğimizde; örneğin salgının ilk çıkış yeri olan Çin'de karantina sonrasında çiftlerin boşanma oranının önemli ölçüde arttığı gözlemlenmiştir. Koronavirüs nedeniyle ekonomik sorunların, sağlık kaygılarının ve ne yazık ki ev içi şiddetin artmasıyla birlikte; akabinde boşanma nedenleride gündeme gelmiştir. Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de bu durumun doğal sonucu olarak boşanma davalarında artış olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca koronavirüs salgını sadece boşanmalara neden olmayıp aynı zamanda hayatın birçok alanına etki ederek, hukuk alanında birçok yeni uygulamayı ve sorunu da beraberinde getirmektedir. Koronavirüsün beraberinde getirdiği bu sorunların birçoğu gün yüzüne çıkarken birçoğu da virüsün vermiş olduğu endişeyle dile getirilememektedir. Bu nedene bağlı olarak da insanların hayatında şiddet sessiz bir şekilde kaçınılmaz olarak devam etmektedir. Koronavirüsün Aile Hukukuna olan etkisini değerlendirecek olursak; son günlerde sıkça tartışılan bir soruyu da akıllara getirmektedir. Covid-19 taşıyıcısı olup, eşlerin birbirine virüs bulaştırması ya da hasta olmayan eşin Covid-19 taşıyıcısı olan hasta eşiyle ilgilenmemesi eşler arasında boşanma sebebi teşkil eder mi?

Bu konuda Türk Hukukuna bakılacak olursa özel boşanma nedeni olarak belirtilen tek hastalık türü; akıl hastalığıdır. Türk Medeni Kanunu'nun 165. maddesinde "akıl hastalığı" tek başına ve ayrı bir boşanma nedeni olarak düzenlenmektedir.

Eşlerden birinin hasta olmasının tek başına boşanma nedeni sayılamayacağına dair düzenlemelerin temeli ise; aile birliği kavramından kaynaklanmaktadır. Bazı hastalıklar kanunumuzda tek başına boşanma sebebi olarak sayılmamış olsa da, gerek hastalığın ortaya çıkması gerekse diğer eşe bulaşarak hayati tehlike yaratması ihtimalleri boşanma sebebi olabilmektedir. Örneğin; AIDS, frengi ya da bel soğukluğu gibi cinsel yolla bulaşan hastalıklara eşlerden birinde rastlanması diğer eşin aldatılmış olduğuna karine teşkil edebilir olduğundan bu nedenle bu tür hastalıklar boşanma davasına konu edilebilmektedir. Koronavirüs hastalığına yakalanmak ise aldatmanın karinesi sayılmamaktadır. Kişi çok çeşitli yollarla bu hastalığı kapmış olabilir olduğundan eşlerin bu gibi hastalıkta birbirlerini desteklemeleri ve birbirlerine karşı yardım yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu durumun ihlali ise; boşanma sebebi olabilmektedir.

Bu konu da Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 21.01.2014 Tarihli 2013/25729 E. 2014/9914 K. sayılı ilamında şöyle açıklanmıştır: "Yapılan soruşturma ve toplanan delillerden davalı kocanın birlik görevini yerine getirmediği, hasta olan eşi ile ilgilenmediği anlaşılmaktadır. Bu halde taraflar arasında ortak hayatı temelinden sarsacak derecede ve birliğin devamına imkan vermeyecek nitelikte bir geçimsizlik mevcut ve sabittir. Olayların akışı karşısında davacı dava açmakta haklıdır. Bu şartlar altında eşleri birlikte yaşamaya zorlamanın artık kanunen görülmemesine göre, boşanmaya (TMK.md. 166/1) karar verilecek yerde yetersiz gerekçe ile davanın reddi doğru bulunmamıştır."

COVID-19 PANDEMİSİNİN AİLE İÇİ ŞİDDET VE BOŞANMA DAVALARINA ETKİSİ

Yine Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 05.10.2004 Tarihli 2004/6485 E. 2004/11259 K. sayılı ilamına bakacak olursak; eşin hastalığıyla ilgilenmemek evlilik birliğini temelden sarsacağı için boşanma sebebi sayılmıştır.

Aynı şekilde kasıtlı yahut ihmali sonucu virüs taşıyıcısı olan eşin diğer eşe ya da eşin yakınlarına yahut başkalarına zarar vermesi halinde tazminat sorumluluğu doğmakta ve bu durum boşanma sebebi olmaktadır. Örneğin; kişi taşıyıcı olduğunu yüksek oranda tahmin edip ve durumunu bildiği halde test yaptırmayıp sosyalleşmeye devam ediyorsa bu durum boşanmaya sebebi ortaya çıkaracaktır.

Koronavirüsle ilgili hukuki sürece baktığımızda eşlerden birisinin korona virüs hastalığına yakalanması, tek başına boşanmaya neden olmamakta, boşanmaya karar verilebilmesi için kural olarak karşı tarafın kusurlu olması gerekmektedir. Bu durumda hastalığa yakalanan eşin kusurundan söz edilemese de korona virüs hastalığına yakalanan eşin, hastalığın tedavisi için üzerine düşen özeni göstermemesi, karantina ve benzeri tedavilerden kaçınması boşanma nedeni sayılmaktadır. Bu nedenle hasta olmayan eş, diğer tarafın tedavi için gerekli özeni göstermediğini ve bu durumun da kendi sağlığını tehlikeye attığını gerekçe göstererek ve ispatlayarak boşanma davası açabilmektedir. Taraflarca sunulacak deliller ve dinlenecek tanıkların beyanlarıyla boşanmaya karar verilmesi mümkün olabilmektedir. Tüm bu açıklamalar neticesinde belirtmek gerekirse bu tür bir salgın boyutundaki hastalık ülkemizde ilk defa yaşanmakta olduğundan hukuki sonuçlarında içinde bulunulduğu duruma göre değerlendirilecektir.

Sonuç olarak, koronavirüs öncesi bir çok yönleriyle hayatımızda olan şiddetin her türlü koronavirüsle artış göstermiş olmakla birlikte akabinde bir çok sorunları beraberinde getirerek mağduriyetlere sebep olmuştur.

Ortaya çıkan salgın nedeniyle sağlık açısından her ne kadar ciddi önlemler alınmış olsada, herkesin evinin dışına çıkamadığı bu süreçte bu konudaki sorunların önüne geçmekte bi o kadar zor olmaktadır. Koronavirüsün gerek ev içi şiddete gerekse de boşanmaya etkisi düşünüldüğün de bu konularda önleyici tedbirlerin alınması normal zamana kıyasla daha hızlı ve etkin olmayı gerektirmektedir. Son olarak, şiddetin toplumsal bir sorun olduğu düşünüldüğünde ve üstelik etkisinde bulunduğumuz bu salgın sürecinde bi kat daha arttığı göz önüne alınarak konunun önemi gereği gündem ne kadar yoğun olursa olsun unutulmaması ve farkındalığının kazanıldığı güne dek sürekli olarak gündemde kalması bir nebze olsun mağdurlar açısından büyük önem taşımaktadır.

Önemle belirtmek gerekir ki; şiddet mağdurlarını ev içindeki tehlikelere karşı korumak, dışarıdaki virüs salgınına karşı korumak kadar önemli olmaktadır. Hiç kimse sağlığı ve can güvenliği arasında kalmaya maruz bırakılmamalıdır. İçinde bulunduğumuz bu salgın sürecinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli şiddetlerin önlenmesi için daha fazla çabaya ve önlemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Sonuç olarak tekrar belirtmek gerekirse; aile içi şiddetin dünyada toplum sağlığı açısından bir sorun olduğu unutulmamalıdır.

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNUN TÜZEL KİŞİLERE UYGULANMASI

Aslıhan YÜCEÜNÜVAR

TANIM

Türk Dil Kurumu'na göre ise ayrı ayrı ele alırsak: “kişisel” kelimesi “kişi ile ilgili, kişiye ilişkin, kişinin kendi malı olan, şahsi, zatî” olarak; işlenmemiş ham bilgi olarak da ifade edilen “veri” ise “bilgi, data” olarak tanımlanmıştır. Almanya Verilerin Korunması Kanunu'nda ise kişisel veri; “Belirli ya da belirlenebilen bir gerçek kişinin kişisel ya da maddi ilişkilerine ait münferit veriler olarak tanımlanmıştır. Fikrimce kişisel veri, gerçek kişilerin özünü oluşturan, belirli ya da belirlenebilir nitelikte, mevcudiyetimizin varlığına karine her türlü bilgiyi teşkil eder.

KANUNUN TARİHÇESİ

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin en eski düzenlemelerden biri, 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin “Özel Hayatın ve Aile Yaşamının Korunması” başlıklı 8. maddesidir. 8. maddede kişisel veriler, özel hayatın gizliliği ilkesine dayanarak korunmuştur. Sözleşmeyle, belirli sınırlamalar dışında özel hayat koruma altına alınmıştır. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin ilk hukuki düzenlemeler ise Avrupa Konseyince hazırlanmıştır. Konsey, 1973 ve 1974 yıllarında kabul ettiği iki kararla kişisel verilerin korunması için gerek kamu ve gerek özel sektör kurum ve kuruluşlarında göz önünde bulundurulması gereken ilkeleri belirlemiştir. Avrupa Konseyi 1981 yılında “Otomatik Olarak İşlenen Kişisel Veriler Bakımından Bireylerin Korunması Hakkında Sözleşmeyi kabul edip imzaya açmıştır. Bu sözleşme genelde 108 sayılı Sözleşme olarak da bilinmektedir. 108 sayılı Sözleşme 1985 yılında yürürlüğe girmiştir. 108 sayılı Sözleşme, kişisel verilerin korunması konusunda yalnız Avrupa ülkelerinde değil, bütün dünyada kabul görmüş ve Türkiye'de ulusal mevzuatın hazırlanmasında dikkate alınmıştır.

Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanarak 28 Ocak 1981 tarihinde Strazburg'ta imzaya açılan ve 1 Ekim 1985 tarihinde yürürlüğe giren 108 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi, ülkemiz tarafından 28 Ocak 1981 yılında imzalanmış olmasına karşın, uzun süre onaylanmamış ve nihayet 30 Ocak 2016 tarihinde kabul edilen 6669 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ile onaylanarak 18 Şubat 2016 Tarihli ve 29628 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış ve aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, Avrupa Konseyi'nin 28 Ocak 1981 tarihli 108 sayılı “Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi”, 2001 tarihli “Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Ek Protokol” ve 95/46/EC sayılı “Kişisel Verilerin Korunması Direktifi” esas alınarak hazırlanmıştır. Ayrıca, Kişisel verilerin korunması, 12 Eylül 2010 tarihli ve

5982 sayılı T.C. Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2. maddesi ile Anayasa'nın 20. maddesine eklenen son fıkra kapsamında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle paralel bir şekilde kaleme alınmış, anayasal zeminde bir hak olarak tanınmıştır. Ülkemizde kişisel verilerin korunmasıyla ilgili özel bir kanun hazırlamak üzere ilk komisyon 1989 yılında kurulmuş ancak çalışmalarını tamamlayamamıştır. Daha sonra 2000 yılında kurulan ikinci komisyon üç yıllık çalışma sonucunda Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı'nı hazırlamıştır. Adalet Bakanlığı tarafından 7 Eylül 2003 tarihinde açıklanan Tasarı, Avrupa Birliği ilerleme raporları ve e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planları gibi çeşitli belgelerde yer almasına karşın kanunlaşamamıştır. Adalet Bakanlığı Tasarı üzerinde ilave çalışmalar yaparak 2008 yılında Başbakanlık'a göndermiş, Başbakanlık tarafından 22 Nisan 2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na gönderilmiştir. Tasarı, TBMM Başkanlığı tarafından 02 Mayıs 2008 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna gönderilmiştir. Adalet Komisyonu tarafından 07.05.2008 tarihinde Alt Komisyona havale edilen Tasarı ile ilgili Alt Komisyonda birkaç toplantı yapıldıktan sonra yoğun gündem nedeniyle çalışmalara ara verilmiş ve araya TBMM Seçimlerinin girmesi nedeniyle Tasarı İhtüzüğü'nün 77. maddesi gereğince hükümsüz sayılmıştır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı Adalet Bakanlığı'nca yenilenerek Başbakanlık tarafından 26.12.2014 tarihinde tekrar TBMM'ye gönderilmesine rağmen TBMM seçimleri nedeniyle bu defa da yasalaşamayarak hükümsüz kalmıştır. Tasarı, 18 Ocak 2016 tarihinde tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na gönderilmiştir, 7 Nisan 2016 tarihinde de Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Son olarak, kanunda 28/4/2019 tarih ve 30758 sayılı Resmi Gazete'de Yayınlanan mevzuat değişiklikler yürürlük kazanmıştır.

KANUNUN AMACI

Teknolojik gelişmelerin hayatımızın içine bilfiil dâhil olması yaşadığımız çağda bilgilerin çeşitlenip kişisel konumdayken sosyal mecralarda aleni biçimde sunulabilmesine imkân tanımıştır. İnternet bu yaygınlaşmayı sosyal hale getiren yegâne araçtır. Pek çok kişisel veri bu ortamlarda paylaşılarak kişilerin özel hayatını ihlal ve dolayısıyla tehdit eder hale gelmiştir. Örneğin, e-devlet uygulamalarıyla birlikte pek çok kişisel veri elektronik ortamda kayıt altına alınmaktadır. Kişisel verilerin hukuksal güvence altına alınması, bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin himaye altına alınması açısından önem taşımaktadır. Çünkü kişinin kendisine ait kişisel verilerin korunmasını talep etmesi temel hak ve özgürlüklerindendir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunun amaç başlıklı 1. maddesine göre Kanun'un amacı:

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNUN TÜZEL KİŞİLERE UYGULANMASI

Kişisel verilerin işlenmesinde, kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek (disiplin altına almak), mahremiyet hakkının korunması, bilgi güvenliği hakkının korunmasıdır. Bu kanun, kişilerin mahrem alanlarının belirlenip özel bir kanun kapsamında sistemli hale getirilmesine katkı sağlamıştır.

KANUNUN KAPSAMI

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde Kanun'un kapsamı düzenlenmiştir. Buna göre Kişisel Verilerin Korunması Kanunu "kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır." Kanunun lafzına bakacak olursak, uygulama alanı sadece gerçek kişilerle ilgili verilerdir.

Kanun'un 28. maddesinde tamamen veya kısmen kapsam dışı olan hususlar hükme bağlanmıştır. Bu maddenin 1. fıkrasında tam istisnalar, 2. fıkrasında ise kısmi istisnalar düzenlenmiştir. Tam istisna halinde Kanun hiçbir şekilde uygulama alanı bulamayacak, kısmi istisnalarda ise, Kanun'un sadece bazı maddeleri (aydınlatma yükümlülüğü, veri sahibinin hakları ve veri sorumluları siciline kayıt) uygulanamayacaktır. Ayrıca özel sektörde faaliyet gösteren kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları bakımından bir ayırım yapılmamış, buradaki usul ve esasların tüm kurum ve kuruluşlar açısından uygulanması benimsenmiştir.

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU KAPSAMINDA TÜZEL KİŞİLERİN YERİ:

Tüzel kişilerle ilgili veriler bu Kanun kapsamında değildir. Çünkü Kanun'un 1. maddesinde "kişisel verileri işlenen gerçek kişiler" ifadesi kullanılmıştır. Yani hak ehliyetine sahip her gerçek kişi kanunun koruması kapsamındadır. Fakat konuya "olan" değil, "olması gereken" tarafıyla bakılması gerekirse bu durumda doktrinde farklı görüşlerin mevcut olduğunu söyleyebiliriz. Öncelikle sadece gerçek kişilerin bu kanun kapsamında olması gerektiğini düşünen görüşlere bakacak olursak, kanunun koruduğu kısmi insan onuru ve kişiliği olarak görür, bununla beraber yaşayan her gerçek kişinin korunmasının bu kanunun amacı kapsamına koyabiliriz. Tüzel kişiler, belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere bir araya gelen insan topluluklarından veya böyle bir amaca tahsis edilen mal topluluklarından oluşmaktadır. Burada amaca yönelik haklı olursa da tüzel kişiliklerin esas olarak kişilerden de oluştuğu düşünülürse (örneğin: bir şirketteki ortakların kişisel verileri) kanunun koruma kapsamına girmesi gerektiği açıktır. Zaten tüzel kişiliğin organlarını oluşturan gerçek kişilere ilişkin verilerin, doğrudan belirli veya belirlenebilir bir tüzel kişi organ üyesi ile ilişkilendirilebildiği müddetçe, yasal düzenleme uyarınca kişisel veri niteliğinde kabul edilecektir. Tüzel kişilere ait verilerin kişisel bir nitelik taşımayan kısmının ise şuan ki hukuk sistemimizde

kişisel verilerin korunması sisteminden ziyade, marka, patent, telif hakkı, gizlilik sözleşmesi gibi alternatif sistemlerin varlığı ile korunma yolu ise düşündürücüdür. Ticari sır, ekonomik değer ihtiva eden veya rekabet avantajı sağlayan, alenileştirilmemiş veya rakip firmalarca bilinmeyen ve hak sahibi tarafından gizli kalması iradesi bulunan bilgi olarak tanımlanmaktadır. Tüzel kişiliğe ilişkin bir verinin ticari sır olarak kabul edilebilmesi için, tüzel kişiliğin yararı için, sır olarak tutulma iradesi bulunan ekonomik değeri haiz bilgi olması gerekmektedir. Tüzel kişilerin ticari sır olarak kabul edilen verilerinin şirketlerin onur ve saygınlığına yönelik olumsuz etkisi göz önünde bulundurulursa bu verilerin korunmasının, gerçek kişilerin kişisel verileri kadar elzem olduğu görülecektir. Bu konuyla ilgili Prof. Dr. Mehmet Emin Bilge, tüzel kişiliğin tüm gizli bilgilerinin değil, tüzel kişiliğin ticari hayatına ve özgürlüğüne müdahale teşkil edecek bilgilerinin ihlali halinde kişilik hakkı ihlali söz konusu olacağını ifade etmiştir. Yargıtay'ın tüzel kişilerin şeref ve haysiyetlerinin zedelendiğinden bahisle "kişilik haklarına" saldırı gerçekleştirilmesi karşısında tüzel kişi lehine manevi tazminata hükmettiği yerleşik içtihatları mevcuttur. OECD Rehber İlkelerinde de esas olarak gerçek kişilere ilişkin veriler korunmakta olup, tüzel kişileri veya kişi grupları uygulama alanına dâhil etmek üye devletlere bırakılmaktadır (m.6). 95/46/AT Sayılı Avrupa Birliği Yönergesi'nin uygulama alanını belirten 3. maddesinde de gerçek kişilere ait kişisel verilerin koruma altına alındığı görülmektedir. Bununla birlikte, Avusturya, Danimarka ve Lüksemburg gibi bazı ülkelerin veri koruma mevzuatlarında tüzel kişilere ait verileri de koruma altına aldıkları görülmektedir. 2002/58/EC sayılı Elektronik İletişimde Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunması Yönergesi'nde (31.07.2002 tarihli ve L201-45 sayılı Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi'nde yayınlanmıştır) tüzel kişi verilerinin korunması gerekliliği açıkça yer almaktadır. Tüzel kişilerin verilerinin korunmasına ilişkin alternatif sistemler tüzel kişilerin korunmasında yeterli gelmemektedir. Çünkü en başta aralarında korunma ihtiyacı açısından farklılıklar bulunduğu, dini, siyasi ve sendikal örgütler şeklindeki tüzel kişilerin, diğer tüzel kişilere daha çok korunma ihtiyacı içinde oldukları gözlemlenmiştir. Bu farklılıkların incelenmesi ve daha ayrıntılı, toplu, güvenli bir kanun etrafında birleştirilmelidir. Tüzel kişiler arasında farklı veri koruma sistemlerinin oluşturulması düşüncesi Korff'un fikrini destekler niteliktedir.

Tüm bu bağlamda bu verilerin korunması için yasal dayanakların belirlenerek irdelenmesi, koruma mekanizmasının somut olarak ayrıntılı biçimde ele alınması ve değişen yaşam biçimlerimize, yargı kararlarına da uygun olarak kanun kapsamı şekillendirilmelidir.

KAYNAKLAR:

- Şimşek, O. (2008). Anayasa Hukukunda kişisel verilerin korunması. Beta.
- Tekin, N. (2014). KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI İLE İLGİLİ TÜRKİYE'DEKİ KANUN TASARISININ AVRUPA BİRLİĞİ VERİ KORUMA DİREKTİFİ İÇİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, (4), 222-262.
- Tezcan, D. (1991). Bilgisayar karşısında özel hayatın korunması. Anayasa Yargısı, 8.
- Walden - Sawage, s. 347
- Yarg. HGK E. 2011/4-687, K. 2012/26 T. 01.02.2012; Yarg. 4. HD E. 2001/4164, K. 2001/8421 T. 24.09.2001, Legalbank Elektronik Hukuk Bankası; Ergün; , a.g.e.,s. 157.

KİTAP VE FİLM TANITIMLARI

Esaretin Bedeli

Ahmet BOLKAN

"Unutma Red umut iyi bir şeydir. Belki de en iyisi ve iyi şeyler asla ölmez."

"Pişman olmadığım tek bir gün bile yok. Burada olduğum ya da olmam gerektiğimi düşündüğünüz için değil. O zamanları hatırladığımda küçük bir çocuğun işlediği korkunç suçu hatırlıyorum. Onunla konuşmak istiyorum. Denemek ve onunla konuşmak, ama bunu yapamam. O çocuk geçmişte kaldı. Bu yaşlı adam da onun artığı. Bununla yaşamak zorundayım. Düzelmek mi? Bu saçma bir söz. Gidip formlarınızı damgalayın evlat. Vaktimi harcamayın. Çünkü doğruyu söylemek gerekirse umurumda bile değil." Bu cümleler yılların yorgunluğu, bıkkınlığı ve pişmanlığıyla dökülür Esaretin Bedeli'nde.

İmdb'de(Ekim 2020) 9.2 kullanıcı puanı ile birinciliğini koruyan 1994 yapımı Frank Darabont imzalı Andy Dufresne'nin(Tim Robbins) karısını ve onun sevgilisini öldürme suçundan Shawshank Hapishanesine düşmesi ve orada Red(Morgan Freeman) adıyla hitap edilen bir mahkûmla, çok yavaş ilerleyen bir arkadaşlığını konu alır Esaretin Bedeli. Dufresne içine kapanık bir bankacıdır, bu yüzden diğer mahkûmlara göre ilk zamanlarında dayanamayıp kırılacaktır. Umulduğunun aksine mahkûmlara da kendi yalnızlığına da iyi direnen Dufresne, hapishane dışarisından eşya sokmasıyla bilinen Red'den küçük bir çekiç istemesiyle arkadaşlıkları şekillenmeye başlar.

Hapishane çatısı onarımı sırasında gardiyanlara kulak misafiri olan Dufresne, arkadaşlarının itirazına rağmen dövüleceğini ya da aşağıya atılacağını bile bile gardiyana yaklaşıp, gardiyanın vergi sorununa yardım edebileceğini ve evrakları eski hayatındaki sıradan işler gibi halledebileceğini söyler. Karşılığındaysa sadece arkadaşları için bir iyilik ister. Red'in söylediği gibi "Oturduk ve güneş omuzlarımıza vururken özgür insanlar gibi içtik. Tüm evrenin sahibi gibiydik." bir anlığına da olsa özgür hissetmelerini sağlamıştı. Sadece özgür hissedebilmek için karşılıksız yapmıştı bunu Dufresne. o andan itibaren yıllarca sürecek olan mahkûmlar arasında dostluk sağlam temele oturmuştu.

İçerde her şeyin farklılaştığı bu yerde ihtiyaçlar, arkadaşlıklar, duygular, istekler yani kısacası hayatlar değişir. "Bu duvarlar çok gariptir. Önce onlardan nefret edersin, sonra onlara alışırın ve zaman geçtikçe onları görmeden yapamazsın. İşte buna bağlanmak denir." Bu durumu en acı şekilde yaşayan Brooks, 50 yıldır içerde kaldıktan sonra dışarisını "Dışarıda her şeyin ne kadar hızlı olduğunu anlatmam mümkün değil millet. Küçükken bir otomobil görmüştüm ama onlar artık her yerdeler. Dünya gerçekten çok aceleyle hareket ediyor... " diye başlayan mektubuyla anlatır.

Geneli sakın havasını koruyan film, sonuna doğru kalitesini çok daha artırırken Red'in umutsuzluğuna karşın Andy Dufresne hiçbir zaman umudu bırakmaz. Mahkemede bir anlığına umudu kaybetmiş olsa da hapishaneye geldiğinden itibaren umut onun en büyük dayanağı olur. Ona göre umut ettikçe özgür, korktukça tutsak olur insan. İzlenmesi gereken bu film için son sözü Dufresne'ye bırakıyorum:

"Tüm dünya vazgeç dediğinde, umut fısıldar, bir kez daha dene..."

KİTAP VE FİLM TANITIMLARI

1984

"Kimse devrimi korumak için diktatörlük kurmaz, diktatörlük kurmak için devrim yapar."

Selin AYDINLI

1984 adlı roman nam-ı diğer Bir İnsanlık Karabasanı, George Orwell tarafından kaleme alınmıştır. Döneminin ötesinde, zamansız da diyebileceğimiz bu eser uyarı niteliği taşımakla kalmaz, adeta bir haykırışın temsilinde olan distopik bir başyapıttır.

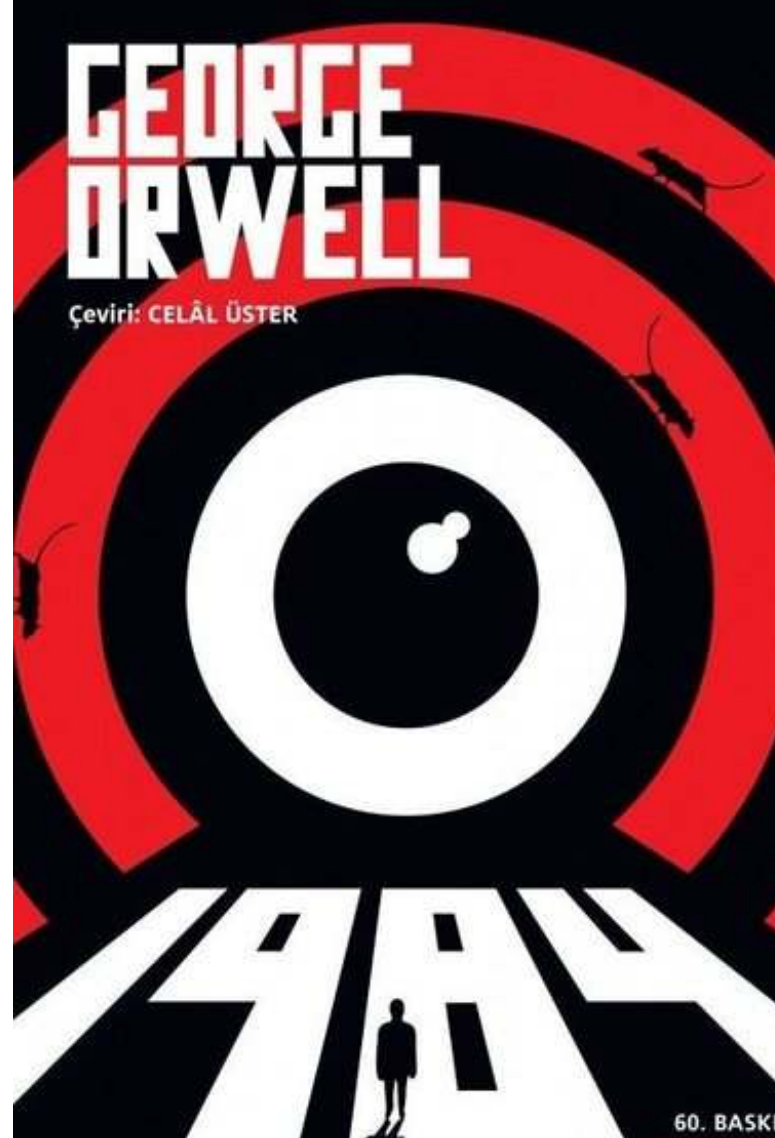
Eserde yepyeni bir dünya düzeni ele alınır. Bu düzende dünya; Avrasya, Okyanusya ve Doğu Asya adında üç büyük süper-devletten oluşur.

Roman, Okyanusya'da yaşayan Winston'ı ve böyle bir dünya düzeninde onun başından geçenleri anlatır. Okyanusya, Parti egemenliği altında totaliter bir rejimle yönetilir. Partinin başında 'Büyük Birader' vardır. Bu lider aslında partinin bir suretidir, bir örgütten ziyade bir bireye duyulabilecek sevgi, korku ve saygı gibi duygular o surette toplanır. Devletler arası geçişin olmadığı gibi zorunlu olmadıkça diğer devletlerin dillerinin de öğrenilmesi yasaktır. Kıyaslamadan mahrum bırakılan halk ezilip ezilmediğinin de ayırdına varamaz.

Ülkede üç kesim mevcuttur: İç Parti üyeleri (üst sınıf), Dış Parti üyeleri (orta sınıf) ve proleterler (alt sınıf). İç Parti üyelerinin görev tanımı tam bilinmemekle birlikte Parti'nin önemli kademelerindedirler. Yönetenleri bir arada tutan kan bağı değil ortak bir öğretiye duyulan bağlılıktır. Dış Parti üyeleriye memurdurlar. Proleter denilen kesimse tamamen toplumdan dışlanmış bir nevi alt tabakadır. Tarih sahnelerinde de hep gözlemlediğimiz üç sınıflı yapıda; üst ve orta tabakanın mücadelesinde yeri asla değişmeyen alt tabakayı bize gösterirler. İnsan olarak bir değerleri yoktur. Onlara düşünsel özgürlük tanınır çünkü herhangi bir düşünceye sahip değildirler. Sayıları oldukça fazla olmasına rağmen ayaklanmaz ya da direniş göstermezler çünkü bilinçsizdirler. Ayaklanabilmeleri içinse bilinçlenmeleri elzemdir. Dolayısıyla kısır bir döngüde savrulan kesim olarak değerlendirilebilirler.

Ülkede hiçbir şey yasadışı olarak görülmemekle birlikte aslında bir yasanın varlığı ya da birtakım davranış ilkeleri de söz konusu değildir. Saptanması halinde yaptırımı olan davranışlar veya düşünceler resmi olarak yasaklanmaz. Sadece yakalanma halinde verilen ölüm cezaları veya toplama kamplarına gönderilme gibi yaptırımlar bulunur. Bu yaptırımlar özellikle suç işleyenleri cezalandırmak amacıyla değil ileride suç işleyebilecek kişileri ortadan kaldırmak için uygulanır.

Özel hayat, hükümet denetimindedir, pencerelerden insanların evlerini helikopterlerle gözetleyen polis devriyeleri bulunur. Her bireyin evinde tele-ekran adında hem alıcı hem de verici işlevi olan kapatılması yasak ekranlar vardır. Bu ekranlar aracılığıyla parti, bireyleri sürekli olarak denetler. Kahramanımız Winston bu sistemin içinde yaşamını sürdürür ancak içinde sisteme karşı adını koyamadığı hisleri vardır.

Winston az da olsa bu sistemden önceki hayatını anımsamaktadır ve gelinen hal onu rahatsız eder hatta partiye karşı bir nefrete doğru sürükler. İlk olarak günlük tutmaya başlar. Günlüğün sağladığı dışa vurumla Okyanusya'nın yapısı biraz daha anlaşılır hale gelir. Bakanlıklar Sevgi, Barış, Gerçek ve Varlık olmak üzere dört tanedir. Winston Gerçek Bakanlığı'nda çalışmakta olan bir Dış Parti üyesidir. Göreviyse geçmişi güncellemektir. Tarihin ya da geçmişin değiştirilmesinin temel amacı; Parti'nin tüm öngörülerinin doğruluğunu belgelerle kanıtlamak ve günün gereksinimleriyle çelişen tüm haber ve görüşleri kayıtlardan silmektir. Böylelikle tarih değiştirilebilir ve silinebilir hale gelmektedir. Bu süreçte tarihe çeşitli kişiler ve görüşler eklenmesi mümkündür hatta bunların silinmesi halinde aslında hiç var olmadıklarını söylemek de buna dahildir. Geçmiş kontrol altına almak Parti'nin bugünü de kontrol altına aldığına kanıttır. Böyle bir mesleğinin olması elbette Winston'ı etkileyen faktörlerdendir.

KİTAP VE FİLM TANITIMLARI - 1984

Winston belleği dışındaki her şeyin değiştirilebilir olduğunu ilk elden gözlemler. Dahası bakanlıkta başka görevler de mevcuttur. Ülkenin resmi dili olan 'Yenisöylem' üzerinde çalışmalar yürütülür. Görünürde yeni sözcükler icat edildiği düşünülse de hakikatte onlarca sözcük ortadan kaldırılır ve dil en aza indirgenmeye çalışılır. Buradaki gayenin, düşüncenin ufkunu daraltmak olduğu aşikardır. Uzun vadede dilde sadece belli başlı kelimeler kalacaktır. "Bağlılık düşünmeye gerek duymamaktır, bilinçsizliktir." felsefisinden hareket edilir. Dilin kontrolü aynı zamanda düşüncenin de kontrolüdür. Böylelikle düşünce suçu da engellenir. Parti tarafından hoş görülme-yen bir suç olan düşünce suçu partinin fikirlerine karşı gelmek ya da partinin fikirlerine katılmamakla gerçekleşir. Bunları bir eyleme dönüştürmekten ziyade sadece düşünmek bile suçtur. Düşünce suçluları çoğu zaman yargılanmadan, tutuklama raporu tutulmaksızın ortadan kaybolur. Adları kayıtlardan silinir ve yaptıklarının kaydı yok edilir. Kısacası bir zamanlar var oldukları bile iddia edilemez, adeta buharlaştırılırlar.

Daha sonra Winston Julia adında başka bir parti üyesiyle tanışır ve ilişkileri başlar. Aslında evli olmasına rağmen Winston karısına karşı ne sevgi ne de şehvet duyar. Şehvet ya da haz duygularının hissedilmesi toplu bir nefreti ve öncelikli bir Parti birliğini bozacağından hoş karşılanmaz. Winston'ı Julia'ya çekense işte bu duyguların varlığıdır. Ona göre şehvet, haz ve cinsel birliktelik -tıpkı gündelik yaşamdaki çoğu eylem gibi- bir siyasal eylemdir. Parti aile yapısına da karışır. Çocuklar ebeveynlerinin herhangi bir açığında onları ihbar etmek üzere eğitilir, ailelerine sevgi beslemezler. Böylece gelecek kuşaklar doğumdan itibaren Parti'nin belirlediği dille, duygularla ve ideolojiyle büyür.

Kitapta dikkat çeken başka bir olgu 'çift düşün uygulaması' olmuştur. Bir kavramın hem kendisinin hem de tersinin olabileceğine inanılması ve tersinin benimsendiği anda kendisinin unutulmasıdır.

Kısacası belirli durumlarda kavramın kendisini belirli durumlarda da karşıtını esas almaktır. Şu anda bizim tarafımızdan algılanması ne kadar zor da olsa bu uygulama her şeyin kontrol altına alındığının göstergesidir. Eserin sonlarında bir düşünce suçlusu haline gelen Winston'ı ve Parti'nin suçlulara karşı tutumunu görmekteyiz. Suçlular kendi fikirlerine inandıkları sürece öldürülmezler, onların düşünceleri Parti'nin isteği doğrultusunda değiştirildikten sonra yok edilirler. Bu durum düşüncesini ölene dek savunan ve halk karşısında şehitlere dönüşen simgelerin oluşmasını da önler.

Eserde geçen, " Kimse devrimi korumak için diktatörlük kurmaz, diktatörlük kurmak için devrim yapar." sözü Orwell'in Hayvan Çiftliği adlı romanını bizlere çağırırsa da romanın göstermek istediği distopyanın bir ifadesidir. 1984 romanı insanın kontrolü ilelebet elinde tutmak için yapabileceklerini, savaş ve barış olgusunun benzerliğini, yapılmakta olanı kavrayamamanın körü körüne taraftarlığı kolaylaştırdığını, başkaldırmanın bilinçle var olacağını söyler. Oldukça karanlık bir gelecek çizse de belki de romanı bir uyarı çanı olarak görmek bizlere okurken karamsarlıktan ziyade farkındalık aşılar. Unutmayalım: Özgürlük iki kere ikinin dört ettiğini söyleyebilmektir.

Yeşil Yol (The Green Mile)

Raziye GÖNEN

"Ben karanlıktan korkarım patron."

The Green Mile, Stephen King tarafından yazılan aynı adlı oyunun 1999 yılındaki uyarlamasıdır. Başrollerini gardiyan Paul ve korkunç görünümlü mahkûmun paylaştığı film, huzurevinde izlediği film sahnesi ile gardiyanlık yaptığı hapishane yıllarına dönen, mesleğini bıraktıran, 1935 yılını anlatan Paul Edgecomb'a dayanır. Film genelde kanunların gerektirdiği şekilde cezalandırılan mahkûmları ve gardiyan ekibinin onlara karşı tutumlarını konu alırken özelde gardiyan Paul'un, John Coffey'in korkunç görüntüsünün altındaki kalbi fark etmesini konu alır. Gardiyan Paul'un 1935 yılına dek yaptığı idamlardan çok farklı bir dosya vardır elinde. Suç kan dondurucu, fail gözü yaşlı dev adam. Gardiyan Paul soğukkanlı ve ekibiyle uyum içerisinde çalışan E Blok sorumlusu hapishane görevlisidir. John Coffey iki kız çocuğunu öldürmek suçundan yargılanan ve idama mahkûm edilen karakterdir. Filmin ilerleyişinde 'görünen mi bakılan mı doğru?' ikilemini düşündüren ise John Coffey'in suçludan ziyade çocuksu, yılmış, duygusal, kişiliğidir. Film "yeşil yol" olarak adlandırılan elektrikli idam sandalyesine gidiş yolunda ortaya dökülen iyilik kırıntıları ve adaletin görüneni yargılamak mı olduğunu sorgulatan olaylar çerçevesinde oluşur. Ayrıca filmde yüksek makamların sağladığı ayrıcalıkların yol açtığı durumlar ironi bir şekilde eleştirilmektedir. Bu eleştiri diğer bir gardiyan olan Percy Wetmore üzerinden yapılmaktadır.

Paul'un yansıttığı kişiliğin tam zıttını Percy Wetmore sergiliyor. Percy W. ayrıcalık gören bir hapishane memurudur. Karakteri o kadar sağlam temsil etmektedir ki izleyenlerde istemsiz hoşnutsuzluk yarattığı seyircilerden alınan dönütler arasındadır. Öldürme içgüdüsüyle Bay Jingle'a yaptığı seyircide nefret hissini uyandırmaktadır. Film bizlere aslında bunun hastalıklı bir içgüdü olduğunu anlatıyor. "Kız kardeşini seviyor musun? Ses çıkarırsan ne olur biliyor musun? Senin yerine onu öldürürüm." sözleri filmin en çarpıcı sahnelerinden birini anlamlandırıyor. John Coffey "Onları sevgileriyle öldürdü, patron. Bu tüm dünyada böyle" diyerek kalbindeki acısını hissettiriyor. Bu da gerçeklerin bir kez daha yüzümüze çarptığı sahne olarak akıllara kazınıyor. Cezaevine getirildiği an gardiyanlardaki şaşkınlık ifadesinin seyircilere yansıdığı bir an olarak karşımıza çıkıyor. Dev büyüklüğünde elleri ve ayakları zincirlenmiş, vücudunun büyüklüğü suçlandığı tecavüz ve cinayet suçlarını işlediğine şüphe bırakmıyor.

Algılarımız onu etiketliyor. İnsanlığın en büyük hatası bu sahnede de karşımıza çıkıyor. İnsanların, tecavüz ettikleri, cinayet işledikleri, güçlerini kötüye kullandıkları bir ortamda John Coffey neredeyse bir mucize. O doğanın güçlü yanını temsil ediyor. Bu gücünün temelinde de onun küçük şeylerden keyif almak gibi çok farklı şekillerde ifade ettiği sevgisi yatıyor. Vücudundaki yaraların nasıl oluştuğunu bilmediğini ifade ederken kurduğu "İnsan kalbindeki saklayamaz" cümlesi sevgiye duyduğu açlığı hissettiriyor. Filmden bize bulunduğumuz dünyayı, kendimizi sorgulatan bir kesit paylaşmak istiyorum sizlerle: "İnsanların birbirine kötü davranmasından bıktım. Her gün dünyada hissettiğim acılardan bıktım. Çok fazla var. Sanki kafamda her zaman cam parçaları var. Anlayabiliyor musun?" Bu bir isyan cümlesi değildir. Masum bir mahkûmun idamdan kaçırarak için yapılan teklifi reddetme cümlesidir. Yapısal olarak baktığımızda mekân olarak o zamanlar kullanılmayan Tennessee Eyalet Hapishanesi'nin seçildiğini görüyoruz. Filmin en can alıcı sahnelerinin çekildiği yeşil yolun tasarımı idamların aynı şekilde uygulandığı New York Sing-Sing hapishanesiyle birebir yapılmıştır. Gişe rekorları kıran, başta En İyi Film Akademisi Ödülü olmak üzere birçok ödüle layık görülen film 1999 yılının başarılı yapıtlarının arasında yerini almıştır. Ayrıca Stephen King'in romanlarından uyarlaması en başarılı olan film olarak seçilmiştir.

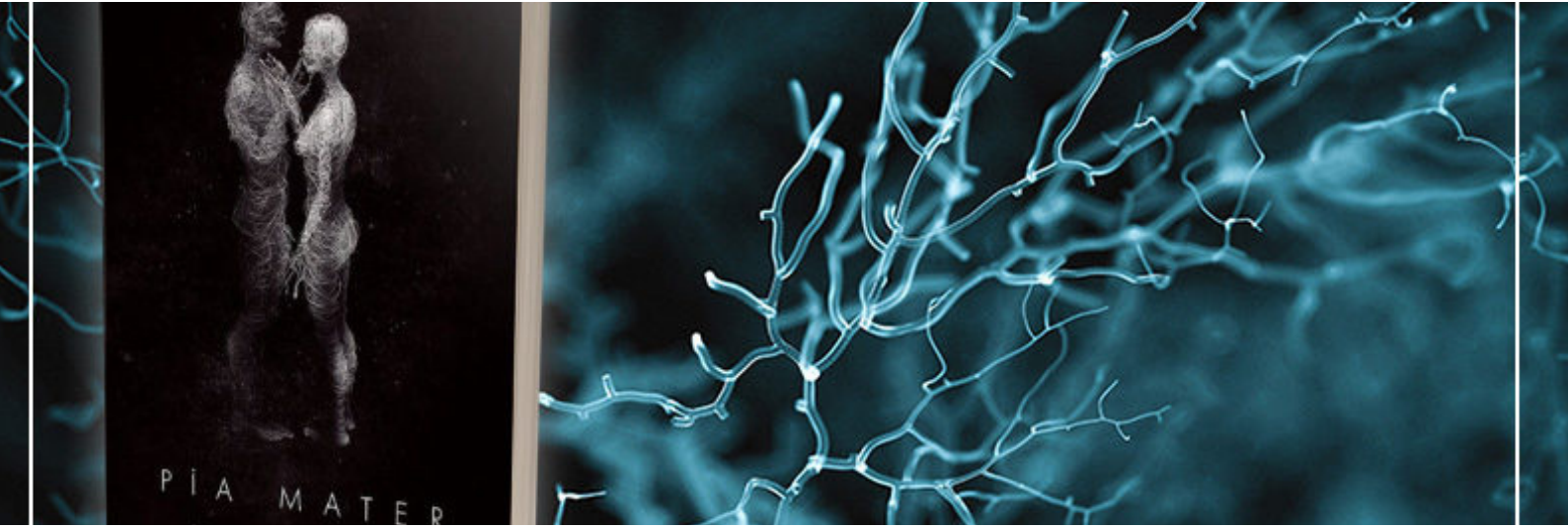
Frank Darabont'ın yönetimindeki filmde ağırlık kalbe dokunması yönünde verilmiş olsa da içerdiği sosyal mesajlar fazlasıyla derindir. İnsanları görüldüğü gibi yargılama hatası, meydana gelen olay ne şiddette olursa olsun gerçeğin farklı olabilme ihtimali, değinilen önemli noktalardandır. Ki bu konular günümüzde de hala eksiğini hissettiğimiz gerek hukuki gerekse vicdani boşlukları bizlere hatırlatıyor. Gündemimizden asla düşmeyen o boşlukları. 1999 yapımı olmasına rağmen bu özelliği filmi dinamik yapmaktadır.

Güçlü kadrosuyla, gerçeği aratmayan sahnelerle, üç saatlik yolculuğa çıkaran bu film izlediğinizdeki hissettiklerinizle birleştğinde ne dediğinizi duyar gibiyim: "Çok yorgunum patron."

Son olarak benim için vazgeçilmez olan bir kısmı sizlerle paylaşmak istiyorum.

"Hepimiz hakkında düşünüyorum. Kendi yeşil yolumuzda yürüyoruz, her birimiz kendi zamanında."

KİTAP VE FİLM TANITIMLARI

Pia Mater

İsmail ARSLAN

"Sevmek her bir hücreniz kaç derken bile kalmaktır."

Sinirbilimci yazar Dr. Serkan Karaismailoğlu tarafından yazılan kitap, ilk defa Elma Yayınevi tarafından 2019 yılında basılmıştır. Kitap bir üçlemenin ilk kitabıdır ve üçlemdeki kitaplar, isimlerini beyin ve omuriliği saran üç zardan almaktadır. Bu kitapların -aynı zamanda zarların- isimleri sırasıyla Pia Mater, Arachnoid Mater ve Dura Mater'dir. Bu arada, üçlemenin son kitabı henüz yayımlanmamakla beraber 2021 yılında yayımlanması bekleniyor. Nöröroman türünde yazılmış olan kitap, isminden de anlaşıldığı gibi beyin, sinirbilimi, biyoloji, psikoloji gibi farklı alanlardan bilimsel bilgileri bir kurgu içerisinde kimi zaman da karakterler aracılığıyla okuyucuyu sıkmadan hatta insanı tatmin edercesine vermektedir. Bununla birlikte kitapta yalnızca bu alanlardaki bilgilerle karşılaşmıyoruz, aynı zamanda ilerleyen süreçte polisiye havası veren, gelişmiş kurgunun içerisine çok güzel bir şekilde yerleştirilmiş halde hayatın ve sokağın kimi gerçekleri de yüzümüze vuruluyor. Kitabı okurken insan bir taraftan kurgunun merakını yaşıyor içinde, diğer taraftan sokak çocuklarının içinde bulunduğu durumun ve onlara gösterilen fena muamelenin dehşetiyle sarsılıyor. Bir taraftan verilen bilimsel bilgiyle şaşıyor insan, diğer taraftan bir kıza bebekliğinden beri âşık olan bir adamın aşkına hayretler içinde bakakalıyor. Yani roman sizi bir duygudan bir diğerine taşıyor, aklınıza gelebilecek her türlü duyguyu fena bir karışım halinde yaşıyor size. Ne hissettiğinizi tam olarak siz de anlayamıyorsunuz. Nöröromanımız, alışılmışın dışında 1'inci bölümden değil 0'inci bölümden başlamak suretiyle toplam 47 bölümden oluşmakta ve her bölümün başında kimi zaman özlü sözler, ünlü yazarlardan anekdotlar veya bilimsel bilgiler yer almaktadır. Bu sözler ve bilgiler de bir süre sonra kitabın bir parçası haline geliyor ve kitap boyunca okurken bir taraftan olayın nasıl gelişeceğini merak ederken bir taraftan da istemsiz olarak sıradaki bölümün başında acaba ne yazıyor diye merak ediyorsunuz. Dedik ya insan okurken ne yaşadığını tam olarak anlayamıyor, o nedenle kurgusu da tam olarak anlatılamıyor.

Çünkü roman bir bakıma gizemini olay örgüsünün dizilişinden ve asıl tadını da parça parça gibi görünen alt olayların zihninizde birbirini bir yapboz gibi gittikçe tamamlamasından alıyor. Kitabı okurken bütün duyguları bir karışım halinde yaşıyor olsanız da herhalde kitapta en yoğun yaşadığınız ve en tatlı gelen şey o parçaların nasıl birleşeceğini merak etmek. O nedenle parçalardan biri anlatılsa eksik kalır, geneli anlatılsa o okurken hissedeceğiniz tatlı merak duygusunun asıl büyüğü kaçır gibi. O nedenle galiba en iyisi olay örgüsüne hiç girmemek. Karakterlerin özelliklerine girmek olayların okurken ki gizemini kaçırabileceği için onları da fazla açıklamak doğru olmaz. Çünkü olayların gizemi biraz da karakterleri çözümlmekten geliyor denebilir. Yani kısacası kitap o kadar gizemli ki tanıtımı dahi muhtevasını anlatmaktan aciz kalıyor. Gerisini siz düşünün! Ancak yine de ana karakterlerden sadece isimlerini anarak da olsa bahsetmemek olmaz. Kitap sade, gayet akıcı ve herkesin kolaylıkla anlayabileceği bir dille yazılmış olsa da sanırım sinirbilimci yazar beynimizi daha fazla çalıştırmak için karakter isimlerini alışılmışın dışından seçmiş. Ana karakterimiz Tesla. Tesla'nın annesi Vera, ablası Meryam ve eniştesi Perit. Tesla'nın ablasının psikoloğu, ünlü bir psikolog olan Aren Urban. Tesla'nın yakın arkadaşı Derviş lakaplı İllias. Aşçı Alef, Devin ve Fizyolog lakaplı Galen. Okurken şüphesiz size farklı hazlar tattıracak, öğrendiklerinizle belki aydınlanmış hissettirecek kitabın tanıtımında son söze kitaptan bir parçayı dahil etmek istiyorum: <Bir Afrika kabilesinde şöyle bir söz vardır: 'Köyü tarafından sevilmeyen çocuk, sonunda o sevgi sıcaklığını hissetmek için köyünü yakar.' Yani bugün dünyayı yakanlar, aslında zamanında ihtiyacı olan sevgiyi alamayan çocuklardır. Başka bir şey değil...>

Bu sevginin sıcaklığını sonuna kadar hissetmeniz ve sevdiklerinize hissettirmeniz dileğiyle keyifli okumalar.

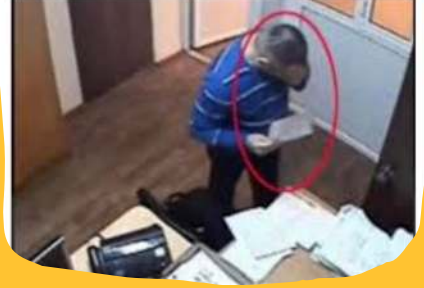
HUKUKTA BOŞLUK

ARKADAŞLAR, HUKUKTAKİ BOŞLUKLARA DOĞRU İLERLEYELİM MÜMKÜNSE.

Herkesin avukat olunca yapmak isteyeceği, en azından hayalini kurduğu bir şey vardır...

Avukat müvekkilinin aleyhine delil olan belgeyi yedi

seda oz
@sedaoztekn

Şarkıda adı geçen pembe mezarlık.

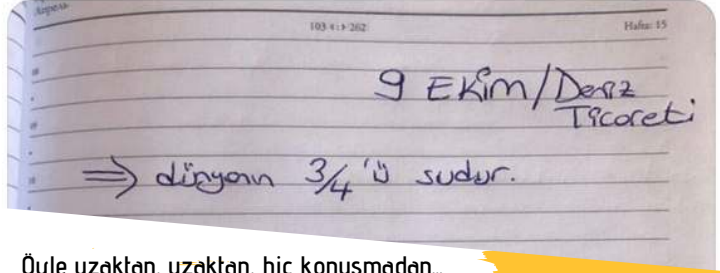
Bir karamsarlık çöktü bize...

Terrarossa Fatma

@fatmakzltprk

derse katılalım dedik

Öyle uzaktan, uzaktan, hiç konuşmadan...

Av. Cansu Samancıoğlu

@CansuSmncglu

Evlenmek 1 dakika, boşanmak 5 yıl arkadaşlar.

11:17 · 22 Eki 20 saatinde · Twitter for iPhone

İnsanları kader değil insanlar ayırır.
Duygusallaştık yine yav..

Avukat Ergün KAZANIR @a... · 1 gün

@CansuSmncglu adlı kişiye yanıt olarak
Evlenmek 100 bin, boşanmak 15 bin.

40 45 2.532

Necip ŞENEL @SenelNecip · 37 dk

Her başarılı avukatın arkasında iyi bir stajyer vardır.

8

12

409

Lawyer Ted Buckland

@cubbeliveofkeli

@absurthukul

stajyer :

Beni methetme kardeşim, bana para ver.

Sizin büro neredeydi acaba?

Aşağı Ayrancı? Çukarı Ayrancı? Hani
ortada bir park var orada mı?

enişte, maske çene altına inmiş ama!

ali haydar
@biresmi

@absurthukuk

Wp sınıf gruplarında ders dışı şeylerin konuşulmaması.. Gereksiz samimiyetlerin, boş yapan elemanların artık olmaması.. Kaosun yerine sessizliğin; kavganın yerine anlayışın hakim olması .. Mezuniyetin acı acı yaklaştığının en büyük resmidir bu durum

Hayat kısa kuşlar uçuyor..

ETUHUKUK diye bir şey varmış işte, etkinlik falan yapıyorlar biz de vakit öldürüyoruz.

Berlin'de Hakimler Var

Prusya Kralı 2. Frederick, Potsdam ormanlarında gezinirken güzel ve yüksek bir tepeye rastlar. Bu tepeye görkemli bir saray yaptırmaya karar verir. Fakat tepede eski bir değirmen de bulunmaktadır. Kral değirmeni satın alarak saray hayalini gerçekleştirmek ister. Fakat değirmenin sahibi satışa razı değildir. Kral Büyük Frederick ihtiyaç değirmenciye satışa ikna etmek için, önce değirmene değirmenin kat kat üstünde, bir bedel ödemeyi teklif eder. Değirmenci Sans-Souci, 'Hayır, değirmenim satılık değil, bu benim tek geçim kaynağım... Burası bana büyük babamdan ve babamdan miras kaldı. Ben de bu değirmeni oğluma ve torunlarıma bırakacağım' der. Kral bu cevaba kızar ve 'Sen benim Prusya Kralı olduğumu bilmiyor musun?' diye sorar. 'Biliyorum, biliyorum' der değirmenci. Sans- Souci, " Sen de benim bu değirmenin tapulu sahibi olduğumu biliyor musun?" diye anlamlı bir cevap verir. Kral çok öfkelenir... 'Senin tapulu mülkün de olsa, ben burayı zorla alacağım. Bakalım o zaman ne yapacaksın?' der. Değirmenci başını kaldırır ve atının üzerinde bütün ihtişamı ile duran Kral'a sükunet içinde 'Sen kralısın ama Berlin'de hakimler var' der. Ve kralın sert sözlerini reddeder. Neticede, ihtiyaç değirmenci değirmenini satmaz ve kral da değirmeni zorla alamaz. Değirmenin hemen yanına sarayını yaptırmak zorunda kalır. Günümüzde tepenin bulunduğu yerde büyük bir saray ve değirmen hala adaletin timsali olarak yan yana durmaktadır.

TOBB ETÜ HUKUK TOPLULUĞU ETKİNLİK BÜLTENİ

13.11.2019:“Hukukçusu Olmak” etkinliklerimiz kapsamında bu dönem “Spor Hukukçusu Olmak” etkinliğini Coşkun Hukuk ve Danışmanlık bürosu kurucu avukatı ve Türkiye Futbol Federasyonu Etik Kurulu Eski Üyesi Av. İsmail Coşkun’un değerli katılımları ile gerçekleştirdik.

29.01.2020: “Deniz Hukuk ve Doğu Akdeniz” ile “Göç Hukuku ve Mülteci Sorunu” başlıklarının incelendiği ve Hukuk Topluluğu ile Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Topluluğu ortak düzenlediği "Uluslararası Hukuk Zirvesi '20" 29 Ocak Çarşamba günü saat 13.30' da TOBB ETÜ Konferans Merkezi 'nde gerçekleşti.

30.01.2020: Prof. Dr. Rona Aybay ile Avrupa Konseyi'nin dünü, bugünü yarınını konuştuk. Amfi 1'de “DönemAçılış Dersi III- Avrupa Konseyi'nin Dünü, Bugünü, Yarını” etkinliğimizi gerçekleştirdik.

30.01.2020: TOBB ETÜ Hukuk Topluluğu olarak 2019-2020 akademik yılı ikinci dönemlik olağan genel kurulumuzu gerçekleştirdik.

05.02.2020: Meclis eski başkanı, avukat ve üniversitemiz mütevelli heyet üyesi Cemil Çiçek'in katılımları ile fakültemiz hazırlık ve birinci sınıf öğrencileri ile Hale Buluşmaları'nı gerçekleştirdik.

07.02.2020: Mezunlarımızın Ortak Eğitim deneyimlerini paylaştıkları, uygulamanın kariyerlerine katkılarını aktardıkları “Ortak Eğitim Bilgilendirme Etkinliği”mizi gerçekleştirdik.

5-6.03.2020: Bu sene ‘Sen aydınlatırsın geleceği’ mottosuyla yola çıkan, Türkiye'nin en kapsamlı hukuk buluşması olan Hukukta Kariyer Günleri beşinci kez TOBB ETÜ Söğütözü Kampüsü'nde düzenlendi.

14.03.2020: Özel tasarımı, gri ve bordo renk seçenekleriyle tercihinize sunmuş olduğumuz ETÜ Hukuk hoddierimizin dağıtımını da yaptık.

TOBB ETÜ HUKUK TOPLULUĞU ETKİNLİK BÜLTENİ

16.05.2020: Hipokrat Avukatlık kurucu ortağı, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu Av. İddamin Karahancı ile Instagram hesabımızdan canlı olarak "Sağlık Hukuku" üzerine konuştuk.

12.07.2020: TOBB ETÜ Hukuk Topluluğu Olağan Seçimli Genel Kurulu tarihinde zoom toplantısı şeklinde online olarak gerçekleştirildi.

4.09.2020: TOBB ETÜ Hukuk Topluluğu olarak HUKUK AKTÜEL etkinlik formatımızı Instagram üzerinden ilk defa sosyal medya düzenlemelerinin ceza hukukundaki etkilerine ilişkin olarak gerçekleştirdik.

27.09.2020: TOBB ETÜ Hukuk Topluluğu olarak Geleneksel Tanışma Kahvaltımızı Zoom üzerinden gerçekleştirdik. Hem yeni arkadaşlarımızla tanıştık hem de topluluk faaliyetlerimiz hakkında bilgiler verdik.

18.10.2020: TOBB ETÜ Hukuk Topluluğu olarak Online Satranç Turnuvasımızı lichess.org üzerinden gerçekleştirdik.

21.10.2020: LEXIST Hukuk Bürosunun değerli avukatı Turgut Aycan Özcan ile TAHKİM HUKUKÇUSU OLMAK etkinliğimizi Zoom üzerinden gerçekleştirdik.

04.11.2020: Dr. Öğr. Üyesi Değerli hocamız Kemale Leyla Aslan ile birlikte HUKUK AKTÜEL etkinliklerimizin ikincisini kadın hakları konusunda gerçekleştirdik.

06.11.2020: İzmir Depreminde vatandaşlarımızın yaralarını kendi çapımızda sarabilmek için oldukça önemli bir miktarda bağış toplanmasına vesile olduk.

doğru olmanın özbelirtisi...

